

โครงการย่อยที่ 6

การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อย
และวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย

**Sufficiency Economy Philosophy in an Application for
Micro and Small Enterprises in Chiang Rai Province**

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหา

แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหาราช ได้เริ่มต้นเผยแพร่ในปี พ.ศ. 2517 เป็นครั้งแรก ซึ่งพระองค์ทรงมีพระบรมราโชวาทแก่บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ว่าการพัฒนาประเทศนั้นต้องเน้นการสร้างพื้นฐานคือ “ความพอมีพอกิน พอใช้” และถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของแนวปรัชญาการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาประเทศ และประยุกต์ใช้การดำเนินงานทางธุรกิจและการดำเนินชีวิตประจำวัน จนกระทั่งประเทศได้ประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงปี 2540 ในช่วงเวลานั้นพบว่าแนวปรัชญานี้เป็นแนวทางที่จะสามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจดังกล่าวได้เป็นอย่างดี โดยการยึดหลักการสำคัญของแนวปรัชญานี้คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัว จนกระทั่งหลังจากที่ประเทศผ่านพ้นปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจแล้วจึงได้มีการนำแนวปรัชญาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงบรรจุเข้าไปในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ซึ่งนำมาใช้ในปี พ.ศ. 2545-2549 ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับนี้ ได้กล่าวถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง มีความพอประมาณ ความมีเหตุผล และความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก

อย่างไรก็ตามแนวปรัชญาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับทุกระดับชั้นของสังคม และทุกภาคเศรษฐกิจ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะมีการยกตัวอย่างของการนำแนวปรัชญานี้ในด้านการเกษตรมากกว่า เช่น แนวทางพระราชดำริกับเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น ทำให้คนทั่วไปยังคงคิดว่าแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถใช้ได้กับภาคการเกษตรเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงแนวปรัชญาดังกล่าวยังสามารถประยุกต์ใช้ได้กับภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ ด้วย อย่างเช่นภาคธุรกิจที่ได้นำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการ ได้แก่ โครงการส่วนพระองค์จิตรลดา สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) ที่ถือได้ว่าเป็นตัวอย่างการนำแนวปรัชญานี้มาใช้อย่างสมบูรณ์ และธุรกิจอื่น ได้แก่ ชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท บ้านอนุรักษ์กระดาศา บริษัทแพนด้า จิวเวลรี่ จำกัด(มหาชน) บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด(มหาชน) รวมถึง

ธุรกิจผลิตและส่งออกของเล่นไม้ ในชื่อบริษัท Wonder world products และบริษัท Nichi world และบริษัท กิฟฟารีน เป็นต้น

ธุรกิจเหล่านี้ยึดหลักการ 3 ข้อของแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัว และเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการคือ การมีคุณธรรม และความรอบรู้ รอบคอบ นำไปสู่แนวทางปฏิบัติได้จริง 9 ประการ (สุวกิจ ศรีปีดดา, 2549) คือ

- 1) ใช้เทคโนโลยีที่ถูกหลักวิชาการแต่มีราคาถูก
- 2) ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด
- 3) เน้นการจ้างงานเป็นหลัก โดยไม่นำเทคโนโลยีมาทดแทนแรงงาน ยกเว้นในกรณีที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผลิตภัณฑ์
- 4) มีขนาดการผลิตที่สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ
- 5) ไม่โลภมากจนเกินไป และไม่เน้นกำไรในระยะสั้น เป็นหลัก
- 6) ซื่อสัตย์ สุจริตในการประกอบการไม่เอาเปรียบผู้บริโภค และไม่เอาเปรียบแรงงานหรือลูกค้า ตลอดจนไม่เอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบ
- 7) เน้นการกระจายความเสี่ยงจากการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและ/หรือมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ได้
- 8) เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้จนเกินความสามารถในการบริหารจัดการ
- 9) เน้นการใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่น และตอบสนองตลาดในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ตามลำดับ เป็นหลัก

และจากแนวทางปฏิบัติดังกล่าวทั้ง 9 ข้อเป็นการจุดประกายให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงระดับการประยุกต์ใช้แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาควิสาหกิจ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นธุรกิจที่เน้นทุน แต่เนื่องจากจำนวนวิสาหกิจส่วนใหญ่เป็นวิสาหกิจขนาดเล็ก ดังข้อมูลปี 2549 พบว่า มีวิสาหกิจขนาดเล็กจำนวน 2,264,734 ราย จากจำนวนทั้งหมด 2,287,057 ราย คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 99 (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2550) สำหรับข้อมูลจำนวนวิสาหกิจขนาดเล็กในภาคเหนือก็พบว่า วิสาหกิจขนาดเล็กในภาคเหนือมีจำนวนถึง 396,536 ราย หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 99.67 ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็กทั้งหมดในภาคเหนือเช่นกัน ทำให้การศึกษารุ่นนี้เน้นที่วิสาหกิจขนาดเล็กเป็นหลัก และในวิสาหกิจขนาดเล็กยังสามารถแยกได้เป็นวิสาหกิจรายย่อย ซึ่งถือได้ว่าเป็นธุรกิจใหม่ที่ค่อนข้างส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงวิสาหกิจทั้งรายย่อยและขนาดเล็กในประเทศไทย โดยเฉพาะที่จังหวัดเชียงใหม่ พื้นที่ทำการศึกษามีระดับการประยุกต์ใช้แนวทางปฏิบัติตามแนวปรัชญานี้มากน้อย

เพียงใด และในแต่ละประเภทของวิสาหกิจรายย่อยและขนาดเล็ก ได้แก่ ภาคการผลิต ภาคบริการ และภาคการค้าในจังหวัดเชียงรายมีระดับการประยุกต์ใช้แนวทางปฏิบัติตามแนวปรัชญานี้แตกต่างกันอย่างไร

1.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) ศึกษาระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย
- 2) เปรียบเทียบระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประเภทการผลิต การบริการ และการค้า
- 3) ศึกษาหาแนวทางในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย

1.1.2 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) ได้ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการประกอบกิจการวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กใน 3 ลักษณะ คือ การผลิต การบริการ และการค้า ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการจัดการกิจการต่างๆ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ถูกต้องเหมาะสมเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ รวมถึงเป็นการสร้างศักยภาพและความสามารถเพื่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจได้
- 2) ได้องค์ความรู้แห่งภูมิปัญญาที่จะทำให้เกิดความมั่นใจในการตัดสินใจใช้แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการประกอบการต่างๆ อย่างเหมาะสมกับกิจกรรมและชนิดของกิจการได้อย่างชัดเจน
- 3) เผยแพร่ลงในวารสารหรือเว็บไซต์ของหน่วยงานสนับสนุน และองค์กรต่าง ๆ ได้แก่ 1) สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย 2) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย 3) สำนักงานการค้าภายใน 4) หอการค้าจังหวัดเชียงราย และ 5) สมาคมท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย เป็นต้น
- 4) ได้ข้อเสนอเทศาให้แก่ผู้ประกอบการในชุมชนได้นำแนวทางที่เหมาะสมไปประยุกต์ใช้ในกิจการของตนได้อย่างเหมาะสมและถูกวิธีการ เป็นประโยชน์ในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนท้องถิ่น และสังคมในด้านเศรษฐกิจต่อไป
- 5) บริการความรู้เกี่ยวกับ “แนวทางในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย” ให้แก่หอการค้าจังหวัดเชียงราย สภาอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย สมาคมท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงราย และสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงราย เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ดังกล่าวนำ

ความรู้ไปเผยแพร่ต่อไปยังผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงรายต่อไป ซึ่งจะส่งผลดีต่อความยั่งยืนของธุรกิจในระยะยาว เนื่องจากแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการลงทุนที่เหมาะสมและเน้นกำไรระยะยาวมากกว่ากำไรระยะสั้น

- 6) ใ้ด้องค์ความรู้ใหม่ในการวิจัยเกี่ยวกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจระดับจังหวัดเชียงราย
- 7) บริการความรู้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติของชุมชนและท้องถิ่น

1.2 ขอบเขตและแนวทางของการวิจัย

1.2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก (MSEs) ในจังหวัดเชียงราย โดยจะแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

- 1) ประเภทการผลิต ครอบคลุมการผลิตภาคอุตสาหกรรม เหมืองแร่ และอาจรวมถึงการผลิตภาคเกษตรกรรม โดยเฉพาะกิจการแปรรูปการเกษตร
- 2) ประเภทการบริการ เป็นกิจการที่สนับสนุนการผลิต การค้า การอำนวยความสะดวกต่อการผลิต การค้าและการบริโภค เช่น การโรงแรม การท่องเที่ยว การซ่อมบำรุง การขนส่ง บริการเสริมสวย เป็นต้น
- 3) ประเภทการค้า ประกอบด้วย การค้าส่งและการค้าปลีก รวมทั้งการนำเข้าและส่งออก

และการวิจัยนี้ศึกษาถึงระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก (MSEs) โดยพิจารณาตามหลักการ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกัน และเงื่อนไขคุณธรรมและความรู้

หลักการ มีหลักสำคัญ 3 ประการคือ

- 1) ทำกิจการธุรกิจอย่างมีเหตุผล คือทำตามความถนัดและความชำนาญของตนเอง
- 2) ทำกิจการธุรกิจอย่างพอประมาณ คือทำตามกำลังความสามารถของตนเอง ทำอย่างรู้เท่าทันและทำตามศักยภาพที่ตนมี ไม่ทำเกินความสามารถ
- 3) ทำกิจการธุรกิจอย่างสามารถคุ้มกันตนเองได้ คือทำงานอย่างมีหลักประกัน ควบคุมงานได้ ควบคุมตนเองได้ ไม่โลกเกิน ไป ไม่เสี่ยงจนเกินความสามารถในการควบคุม

เงื่อนไข การทำงานหรือทำกิจการธุรกิจได้ผลดีและต้องมีเงื่อนไขสำคัญภายในตัวผู้ประกอบ การ 2 ประการคือ

1) เป็นคนดี มีคุณธรรม ไม่เอาเปรียบลูกค้า ไม่เอาเปรียบพนักงาน แรงงาน ลูกจ้างหรือผู้ส่งสินค้า นั่นคือเป็นคนสุจริต เทียงธรรม

2) เป็นคนที่มี ความรอบรู้ ในกิจการสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องด้วยความรู้จริง การวิจัยนี้ได้พัฒนาแนวทางปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากแนวปฏิบัติ 1) สุวกิจ ศรีปีดถา (2549) 2) อภิชัย พันธเสน และคณะ (2546) และ 3) ที่รวบรวมได้จากตัวอย่างธุรกิจที่นำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปกรอบเนื้อหาประเด็นการวิจัยครั้งนี้ได้แนวปฏิบัติ 9 ประการดังนี้

- 1) ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม นั่นคือ เทคโนโลยีที่ราคาไม่แพง แต่ถูกหลักวิชาการ
- 2) มีขนาดการผลิตที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ
- 3) ไม่โลกเกินไปและไม่เน้นกำไรระยะสั้น
- 4) ซื่อสัตย์ สุจริตในการประกอบการไม่เอาไรด์เอาเปรียบผู้บริโภค และไม่เอาไรด์เอาเปรียบแรงงานหรือลูกค้า ตลอดจนไม่เอาไรด์เอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบ
- 5) เน้นการกระจายความเสี่ยงจากการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและ/หรือมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ได้
- 6) เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้เงินเกินความสามารถในการบริหารจัดการ
- 7) เน้นการใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่น และตอบสนองตลาดในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ตามลำดับ เป็นหลัก
- 8) เน้นให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กร ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม

9) ให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ความรู้ และแบ่งปันความรู้สู่สาธารณชน นอกจากนี้การวิจัยนี้ยังได้เปรียบเทียบระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละประเภทของวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก ได้แก่ ประเภทการผลิต การบริการ และการค้า รวมถึงการสำรวจความคิดเห็นและแนวทางในการประยุกต์ปรัชญาที่เหมาะสมกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย

1.2.2 ขอบเขตด้านเวลา

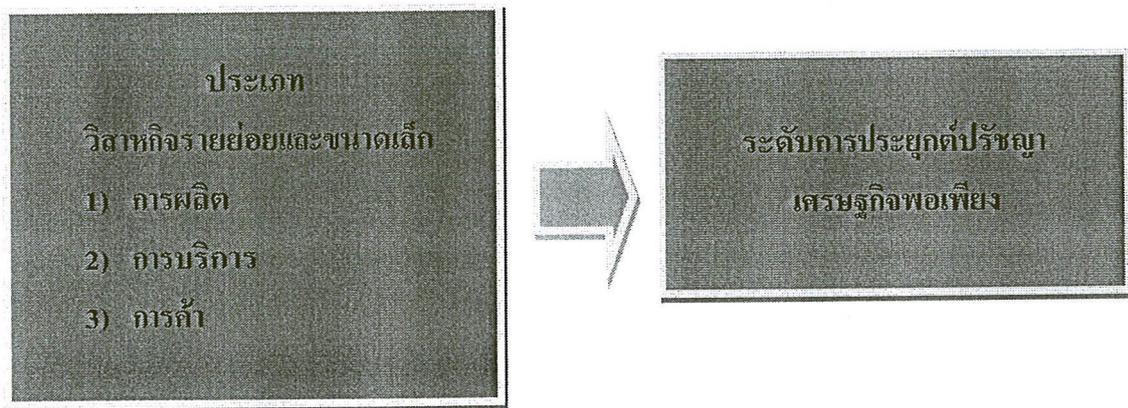
การวิจัยครั้งนี้มีการรวบรวมข้อมูลในช่วงเวลา 1ปี โดยรวบรวมจากวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก(MSEs) ในจังหวัดเชียงราย รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ประธานและรองประธานหอการค้า สมาชิกหอการค้า ประธานและรองประธานสภาอุตสาหกรรม สมาชิกสภา

อุตสาหกรรม ประชานและรองสมาคมท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย และสมาชิกสมาคมท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย

1.2.3 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในพื้นที่จังหวัดเชียงราย โดยรวมถึงผู้จดทะเบียนพาณิชย์ทั้งประเภทบุคคลธรรมดา และนิติบุคคล ซึ่งข้อมูลของผู้จดทะเบียนรวบรวมจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย และสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดเชียงราย เป็นจำนวนทั้งสิ้น 14,677 ราย

1.3 กรอบแนวความคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวความคิดของการวิจัย

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.4.1 เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาซึ่งถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้อง มีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ รอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน

1.4.2 วิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก MSEs (Micro and Small Enterprise) มีความหมายครอบคลุมกิจการ 3 ประเภท ได้แก่

- 1) กิจการผลิต ครอบคลุมการผลิตภาคอุตสาหกรรม เหมืองแร่ และอากรรวมถึงการผลิตภาคเกษตรกรรม โดยเฉพาะกิจการแปรรูปการเกษตร
- 2) กิจการการค้า ประกอบด้วย การค้าส่งและการค้าปลีก รวมทั้งการนำเข้าและส่งออก
- 3) กิจการบริการ เป็นกิจการที่สนับสนุนการผลิต การค้า การอำนวยความสะดวกต่อการผลิต การค้าและการบริโภค เช่น การโรงแรม การท่องเที่ยว การซ่อมบำรุง การขนส่ง บริการเสริมสวย เป็นต้น

ซึ่งจากนิยามของวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กที่มีการนิยามไว้หลากหลายตามหน่วยงานที่จัดทำ ตามเกณฑ์ของจำนวนแรงงานและทุนจดทะเบียน สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ประเภทกิจการ	วิสาหกิจรายย่อย		วิสาหกิจขนาดเล็ก	
	จำนวนแรงงาน (คน)	ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)	จำนวนแรงงาน (คน)	ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)
1.กิจการการผลิต	1-4	ไม่เกิน 500,000	5-49	ไม่เกิน 50
2.กิจการให้บริการ	1-4	ไม่เกิน 1,000,000	5-49	ไม่เกิน 50
3.กิจการค้าส่ง	1-4	ไม่เกิน 1,000,000	5-49	ไม่เกิน 50
4.กิจการค้าปลีก	1-4	ไม่เกิน 1,000,000	5-49	ไม่เกิน 30

(ที่มา: 1. กระทรวงอุตสาหกรรม, 2551 2. Allal, 1999)

1.4.3 ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในงานวิจัยนี้ยึดหลักการสำคัญ 3 ประการคือ

- 1) ทำกิจการธุรกิจอย่างมีเหตุผล คือทำตามความถนัดและความชำนาญของตนเอง
- 2) ทำกิจการธุรกิจอย่างพอประมาณ คือทำตามกำลังความสามารถของตนเอง ทำอย่างรู้เท่าทันและทำตามศักยภาพที่ตนมี ไม่ทำเกินความสามารถ
- 3) ทำกิจการธุรกิจอย่างสามารถคุ้มกันตนเองได้ คือทำงานอย่างมีหลักประกัน ควบคุมงานได้ ควบคุมตนเองได้ ไม่โลภเกินไป ไม่เสี่ยงจนเกินความสามารถในการควบคุม โดยเงื่อนไข การทำงานหรือทำกิจการธุรกิจได้ผลดี และต้องมีเงื่อนไขสำคัญภายในตัวผู้ประกอบการ 2 ประการคือ

- 1) เป็นคนดี มีคุณธรรม ไม่เอาเปรียบลูกค้า ไม่เอาเปรียบพนักงาน แรงงาน ลูกจ้างหรือผู้ส่งสินค้า นั่นคือเป็นคนสุจริต เทียงธรรม
- 2) เป็นคนที่มี ความรอบรู้ ในกิจการสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องด้วยความรู้จริง ดังนั้นในการวิจัยนี้ได้พัฒนาแนวทางปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อวัดระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ 9 ประการดังนี้

- 1) ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม นั่นคือ เทคโนโลยีที่ราคาไม่แพง แต่ถูกหลักวิชาการ
  - 2) มีขนาดการผลิตที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ
  - 3) ไม่โลภเกินไปและไม่เน้นกำไรระยะสั้น
  - 4) ซื่อสัตย์ สุจริตในการประกอบการไม่เอารัคเอาเปรียบผู้บริโภค และไม่เอารัคเอาเปรียบแรงงานหรือลูกค้า ตลอดจนไม่เอารัคเอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบ
  - 5) เน้นการกระจายความเสี่ยงจากการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและ/หรือมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ได้
  - 6) เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้จนเกินความสามารถในการบริหารจัดการ
  - 7) เน้นการใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่น และตอบสนองตลาดในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ตามลำดับ เป็นหลัก
  - 8) เน้นให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กร ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม
  - 9) ให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ความรู้ และแบ่งปันความรู้สู่สาธารณชน
- ซึ่งจากหลักปฏิบัติทั้ง 9 ประการยึดหลักการ 3 ประการและ เงื่อนไข 2 ข้อ และสามารถแสดงให้เห็นดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1.1 หลักปฏิบัติทั้ง 9 ประการยึดหลักการ 3 ประการ และเงื่อนไข 2 ข้อ

แนวปฏิบัติ 9 ประการ	พอประมาณ	มีเหตุผล	สร้างระบบภูมิคุ้มกัน	คุณธรรม	ความรอบรู้
1. ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม นั่นคือ เทคโนโลยีราคาไม่แพง แต่ถูกหลักวิชาการ	/	/	/	/	/
2. มีขนาดการผลิตที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ	/	/	/	/	/
3. ไม่โลกเกินไปและไม่นำกำไรระยะสั้น	/	/	/	/	/
4. ข้อดีที่สุจริตในการประกอบการไม่เอาัดเอาเปรียบผู้บริโภค และไม่เอาัดเอาเปรียบแรงงานหรือลูกค้า ตลอดจนไม่เอาัดเอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบ	/	/	/	/	/
5. เน้นการกระจายความเสี่ยงจากการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและ/หรือมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ได้	/	/	/	/	/
6. เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้จนเกินความสามารถในการบริหารจัดการ	/	/	/	/	/

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

แนวปฏิบัติ 9 ประการ	พอประมาณ	มีเหตุผล	สร้างระบบภูมิคุ้มกัน	คุณธรรม	ความรอบรู้
7. เน้นการใช้สติปัญญาในท้องถิ่น และตอบสนองตลาดในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ตามลำดับ เป็นหลัก	/	/	/	/	
8. เน้นให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กร ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม			/	/	/
9. ให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ความรู้ และแบ่งปันความรู้สู่สาธารณชน				/	/

บทที่ 2

แนวคิดและทฤษฎีจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ได้มีการอธิบายในหัวข้อที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังต่อไปนี้

- 1) แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ
- 2) การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- 3) จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำไปสู่แนวปฏิบัติ
- 4) ตัวอย่างการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวปฏิบัติภาคธุรกิจของไทย
- 5) ตัวอย่างการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวปฏิบัติภาคธุรกิจในต่างประเทศ
- 6) การเปรียบเทียบแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักบริหารจัดการธุรกิจอย่างยั่งยืน
- 7) สรุปแนวปฏิบัติของธุรกิจตาม 3 หลักการและ 2 เงื่อนไขของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 8) วิสาหกิจรายย่อยและขนาดเล็ก (MSEs)
- 9) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหาราช

จุดเริ่มต้นของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากในวันที่ 18 กรกฎาคม 2517 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระบรมราโชวาทแก่บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ โดยทรงเน้นความสำคัญของการพัฒนาประเทศต้องเน้นการสร้างพื้นฐานคือ “ความพอมีพอกินพอใช้” ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน

สุเมธ ตันติเวชกุล (2549: 98-100) ได้อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวพระราชดำรัสเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง ความพอเพียงในแนวปรัชญานี้หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงต้องมิระบบ

ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี โดยสุเมธยังได้กล่าวถึงทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) ว่าเป็น การกระทำพอประมาณด้วยเหตุผล การพัฒนาต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ต้องสร้างภูมิคุ้มกันในตัว เพื่อให้สามารถเผชิญและอยู่รอดจากผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและ ภายใน ต้องมีความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำเอาวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกๆ ขั้นตอน ต้องเสริมสร้างให้คนไทยมีพื้นฐานทางจิตใจไปในทางสำนึกในคุณธรรม และความรอบคอบ นอกจากนี้ยังต้องสร้างความสมดุลพร้อมที่จะเผชิญ และยอมรับความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง

วิทยา อธิปอนันต์ (2543) ได้กล่าวเพิ่มเติมจาก สุเมธ ดันติเวชกุล ในแง่หลักการนำไปปฏิบัติว่า เศรษฐกิจพอเพียง เป็นการดำเนินชีวิตและวิถีชีวิตของคนไทยให้อยู่อย่างพอประมาณ เดินทางสายกลาง มีความพอดีและพอเพียงกับตนเอง ครอบครัวและชุมชน โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยภายนอกต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ สิ่งสำคัญต้องรู้จักการพึ่งพาตนเองโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน และรู้จักการนำทรัพยากรที่เรามีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่นรู้จักการนำปัจจัยพื้นฐานมาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ความสบายและพอเพียงกับตนเอง และยังได้แยกการดำเนินชีวิตในระบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริออกเป็น 2 ระดับด้วยกัน คือ ระดับบุคคลและระดับเกษตรกร

2.2 การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แม้ว่าแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะมีมาเป็นเวลานานแต่ประชาชนคนไทยได้เข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในตอนประเทศไทยประสบกับวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 เนื่องจากก่อนหน้าเศรษฐกิจประเทศไทยได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วที่เรียกกันว่า “เศรษฐกิจยุคฟองสบู่” โดยมีการไหลเข้าอย่างรวดเร็วของทุนจากต่างประเทศตั้งแต่ปี 2530-2533 ประจวบกับการเปิดเสรีทางการเงินทำให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำไหลเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ในช่วงเวลาดังกล่าวพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเตือนว่า “การเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตนเอง.....”

จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้รัฐบาลได้นำเอาพระบรมราโชวาทมาเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ โดยบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545-2549) เป็นต้นมา โดยสาระสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สนับสนุน และเชื่อมโยงกันสามกลุ่มยุทธศาสตร์ ได้แก่

2.2.1 กลุ่มยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคน ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้เป็นแกนหลักของสังคมไทย โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและการยกระดับคุณภาพชีวิตให้คนไทยอยู่ดีมีสุขได้อย่างยั่งยืน

2.2.2 กลุ่มยุทธศาสตร์ที่เน้นการบริหารนโยบายเศรษฐกิจมหภาคให้ระบบเศรษฐกิจภายในของประเทศมีความเข้มแข็ง มั่นคงและเกิดความสมดุลในการพัฒนา นั่นคือพัฒนาความเข้มแข็งทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาปรับใช้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม

2.2.3 กลุ่มยุทธศาสตร์ที่เน้นการปฏิรูปให้เกิดกลไกการบริหารจัดการที่ดี ทั้งในภาคการเมือง ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนาประเทศที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส ให้มีความรับผิดชอบต่อ สามารถตรวจสอบได้

และในปัจจุบันแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ก็ได้ได้นำหลักปรัชญาดังกล่าวมาใช้ต่อเนื่อง โดยมีวิสัยทัศน์คือการพัฒนาประเทศไทยสู่สังคมที่มีความสุขอย่างยั่งยืน (green and happiness society) โดยในแผนฉบับที่ 10 นี้ยังคงเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมในการพัฒนาแผนฯ และยังอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาใช้ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เนื่องจากเห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ประเทศเข้มแข็งและอยู่รอดท่ามกลางการแข่งขันในยุคโลกาภิวัตน์ โดยให้ความสำคัญกับ การสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ (economic stability) การสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ (economic distribution) และการคำนึงถึงผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม (environmental effect)

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จะประกอบด้วย

1) การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ โดยการพัฒนามุ่งให้สามารถพึ่งตนเองได้ เริ่มจากที่บ้าน โดยให้พ่อแม่เป็นผู้สร้างลูกให้กับสังคม และพัฒนาคุณภาพคนและสังคมด้านความดี ด้านจริยธรรม ด้านวัฒนธรรม และด้านคุณธรรม รวมถึงมีการเรียนรู้และการจัดการที่ดี

2) การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ โดยมีการกำหนดภารกิจ บทบาท หน้าที่และกลไกการดำเนินงานอย่างชัดเจน อีกทั้งควรเสริมสร้างสถาบันต่างๆ ให้มีความเข้มแข็ง เช่น สถาบันครอบครัว ศาสนา เป็นต้น นอกจากนี้ควรสร้างการเรียนรู้ในชุมชนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ให้ดียิ่งขึ้น โดยเปิดกว้างให้ชุมชนได้กำหนด

รูปแบบของชุมชนได้เอง และมีการนำนวัตกรรมความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ควบคู่กับการจัดการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้ของชุมชน

3) การปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืนในหลายด้าน เช่น ด้านการบริหารเศรษฐกิจมหภาค ควรมีแผนรองรับการบริหารอัตราแลกเปลี่ยนและระบบการเงินการคลังของประเทศ ด้านการปรับโครงสร้างการผลิต ควรให้ความสำคัญกับการสร้างความสมดุลระหว่างความสามารถในการแข่งขันในตลาดกับการรักษาความเป็นชาติ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์ ควรมีความสอดคล้องกับผังเมืองและความเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน และด้านการบริหารจัดการด้านพลังงาน ควรวางแผนการพัฒนาแหล่งพลังงานใหม่ ๆ ที่มีต้นทุนต่ำกว่าการพัฒนาพลังงานทดแทน เหล่านี้เป็นต้น

4) การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพนั้นให้ความสำคัญกับการนำความหลากหลายทางชีวภาพมาใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมมากกว่าการลงทุนในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งมีการใช้สารเคมีสูงมากและก่อให้เกิดมลพิษตามมา และพัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติความหลากหลายทางชีวภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม โดยให้ความสำคัญกับการใช้องค์ความรู้ใหม่ เพื่อการแปรรูปทรัพยากรที่หาได้ภายในท้องถิ่น และการนำทรัพยากรที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่รวมทั้งให้ความสำคัญกับการศึกษาเรียนรู้ การจัดองค์ความรู้ของชุมชน และภูมิปัญญาชาวบ้าน โดยสนับสนุนนักวิจัยชาวบ้านและกลุ่มองค์กรชาวบ้านในการวิจัยพื้นบ้านร่วมกับชุมชน ตลอดจนการจัดทำระบบข้อมูลของทรัพยากรและระบบนิเวศ

5) การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศสู่ความยั่งยืน โดยปลูกฝังจิตสำนึกด้านธรรมาภิบาลตั้งแต่เกิด มีครอบครัวช่วยปลูกฝัง บิดหลักศาสนา ตลอดจนปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนโดยเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาล นอกจากนี้ยังต้องเสริมสร้างธรรมาภิบาลในภาคธุรกิจเอกชนด้วย ในด้านการพัฒนาดัชนีชี้วัดความอยู่เย็นเป็นสุขซึ่งเป็นสาระสำคัญของแผนพัฒนาฯ ฉบับนี้ ควรมีการเปลี่ยนตัวชี้วัดความสำเร็จจากตัวชี้วัด GDP มาเป็น GNH และกำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดความอยู่เย็นเป็นสุขอย่างชัดเจน

2.3 จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำไปสู่แนวปฏิบัติ

จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วย 3 หลักการ 2 เงื่อนไขนั้น ได้แก่ หลักการ มีหลักสำคัญ 3 ประการคือ

- 1) ทำกิจการธุรกิจอย่างมีเหตุผล คือทำตามความถนัดและความชำนาญของตนเอง
- 2) ทำกิจการธุรกิจอย่างพอประมาณ คือทำตามกำลังความสามารถของตนเอง ทำอย่างรู้เท่าทันและทำตามศักยภาพที่ตนมี ไม่ทำเกินความสามารถ
- 3) ทำกิจการธุรกิจอย่างสามารถคุ้มกันตนเองได้ คือทำงานอย่างมีหลักประกัน ควบคุมงานได้ ควบคุมตนเองได้ ไม่โลภเกินไป ไม่เสี่ยงจนเกินความสามารถในการควบคุม

เงื่อนไขการทำงานหรือทำกิจการธุรกิจได้ผลดีและต้องมีเงื่อนไขสำคัญภายในตัวผู้ประกอบการ 2 ประการคือ

- 1) เป็นคนดี มีคุณธรรม ไม่เอาเปรียบลูกค้า ไม่เอาเปรียบพนักงาน แรงงาน ลูกจ้างหรือผู้ส่งสินค้า นั่นคือเป็นคนสุจริต เที่ยงธรรม
- 2) เป็นคนที่มี ความรอบรู้ ในกิจการสามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องด้วยความรู้จริง จะเห็นได้ว่าประชาชนทุกคน ทุกอาชีพรวมถึงนักธุรกิจ สามารถที่จะเอาปรัชญานี้มาใช้ในการดำรงตน ดำรงชีวิตและตอบรับต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคโลกาภิวัตน์ได้เป็นอย่างดี เพื่อให้ชีวิตและสังคมรอบข้างมีความสมดุลและยั่งยืน โดยได้มีผู้พยายามนำหลักการและเงื่อนไขดังกล่าว มาพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติเพื่อความสะดวกในการนำไปประยุกต์ใช้ได้แตกต่างกันไปตามลักษณะและขอบเขตของการศึกษา ดังนี้

สุวกิจ ศรีปีดดา (2549) ได้กล่าวถึงแนวปฏิบัติของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่า หมายถึงวิธีการประกอบการกิจการธุรกิจโดยต้องปฏิบัติตามแนวทาง 9 ประการซึ่งเขียนไว้ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์หลักการธุรกิจตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย

- 1) ใช้เทคโนโลยีที่ถูกหลักวิชาการแต่มีราคาถูก
- 2) ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด
- 3) เน้นการจ้างงานเป็นหลัก โดยไม่นำเทคโนโลยีมาทดแทนแรงงาน ยกเว้น ในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่ผลิตภัณฑ์
- 4) มีขนาดการผลิตที่สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ
- 5) ไม่โลภมากจนเกินไป และไม่เน้นกำไรในระยะสั้น เป็นหลัก

6) ชื่อสัตย์ สุจริตในการประกอบการไม่เอาเปรียบผู้บริโภค และไม่เอาเปรียบแรงงานหรือลูกค้า ตลอดจนไม่เอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบ

7) เน้นการกระจายความเสี่ยงจากการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและ/หรือมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ได้

8) เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้เกินความสามารถในการบริหารจัดการ

9) เน้นการใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่น และตอบสนองตลาดในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ตามลำดับ เป็นหลัก

และการศึกษาวิจัยการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจ โดย อภิชัย พันธเสน (2546) ได้สรุปแนวทางปฏิบัติไว้ 7 ประการดังนี้

1) ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม นั่นคือ เทคโนโลยีที่ราคาไม่แพง แต่ถูกหลักวิชาการ

2) มีขนาดการผลิตที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ

3) ไม่โลภเกินไปและไม่เน้นกำไรระยะสั้น

4) ชื่อสัตย์ สุจริตในการประกอบการไม่เอาเปรียบผู้บริโภค และไม่เอาเปรียบแรงงานหรือลูกค้า ตลอดจนไม่เอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบ

5) เน้นการกระจายความเสี่ยงจากการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและ/หรือมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ได้

6) เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้เกินความสามารถในการบริหารจัดการ

7) เน้นการใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่น และตอบสนองตลาดในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ตามลำดับ เป็นหลัก

นั่นหมายความว่า อภิชัย พันธเสน ได้รวมแนวหลักปฏิบัติสามข้อแรกของ สุวกิจ ศรีปัดดา เป็นข้อเดียวกัน คือเป็นการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ราคาไม่แพงและถูกหลักวิชาการ

2.4 ตัวอย่างการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวปฏิบัติภาคธุรกิจของไทย

โดยการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวปฏิบัตินี้ถ้าแบ่งออกตามภาคการผลิต ได้แก่ ภาคการเกษตร และภาคเศรษฐกิจอื่นๆ ที่มีใช้ภาคการเกษตร ซึ่งในภาคการเกษตรนั้นการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จะเห็นชัดเจนกว่า เพราะปัญหาความยากจนในประเทศไทยส่วนใหญ่เกิดขึ้นเนื่องจากประชากรส่วนใหญ่อยู่ในภาคการเกษตรที่พื้นที่การเกษตร

ขาดแคลนแหล่งน้ำและการชลประทาน เกษตรกรพึ่งพาน้ำฝนเป็นหลัก และได้รับผลกระทบจากความไม่แน่นอนของฤดูกาลและการผลิต รวมทั้งผลกระทบจากราคาสินค้าเกษตรที่เปลี่ยนแปลงขึ้นลงอย่างรวดเร็วตามกลไกตลาดอยู่เสมอ นอกจากนี้เกษตรกรมักปลูกพืชเชิงเดี่ยวแทนที่จะทำการเกษตรแบบผสมผสาน ซึ่งเน้นความพอประมาณและความสมดุลเป็นหลัก ตามกรอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากปัญหาดังกล่าวพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแนวปฏิบัติเรื่อง “การเกษตรทฤษฎีใหม่” เมื่อปี พ.ศ. 2537 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเกษตรในชนบทให้มีความพอเพียง พอกินพอใช้ สามารถยืนอยู่บนขาตนเอง และเป็นการเลือกในการดำรงชีพของเกษตรกรแทนการมุ่งทำการเกษตรเพื่อการค้าแต่เพียงอย่างเดียว

แนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 ขั้นตอนคือ

- 1) ขั้นแรก ให้เกษตรกรเลี้ยงตนเองได้
- 2) ขั้นที่สอง เกษตรกรควรรวมพลังในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์
- 3) ขั้นที่สาม สำหรับชุมชนที่พัฒนาแล้ว สามารถอาศัยความร่วมมือกับแหล่งเงิน

(ธนาคาร) กับแหล่งพลังงาน(บริษัทน้ำมัน) ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ขยายกิจการ เพิ่มผลผลิตและเพิ่มการค้าขาย

นอกจาก “การเกษตรทฤษฎีใหม่” แล้วยังมีการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ใน “การเกษตรแบบยั่งยืน” ได้แก่ เกษตรผสมผสาน วนเกษตร เกษตรอินทรีย์ และเกษตรธรรมชาติ เป็นต้น การหารูปแบบการเกษตรแบบยั่งยืนที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อให้การใช้ชีวิตในท้องถิ่นนั้นๆ เป็นไปได้ จึงเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดกรอบการพัฒนาระดับชาติ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมภาคอุตสาหกรรมและบริการ

จากที่กล่าวมาแล้วว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงถูกนำมาใช้ในภาคเกษตรเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้คนเข้าใจว่าสามารถใช้ได้เฉพาะภาคการเกษตร ซึ่งในความเป็นจริงแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในทุกภาคเศรษฐกิจอื่นๆ นอกเหนือการเกษตรมากมาย และเป็นแนวปรัชญาที่ทำให้หลายธุรกิจรอดพ้นวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจมาอย่างยั่งยืน และแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ยังใช้ได้ดีในการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์นี้ ที่มีการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เกิดขึ้น ได้แก่

- 1) การเปิดเขตการค้าเสรี
- 2) การเปลี่ยนแปลงค่าของเงิน
- 3) การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี
- 4) การเปลี่ยนแปลงในลักษณะของแรงงานและผู้บริโภค

5) ลูกค้ำมีความต้องการสินค้าและบริการที่มีคุณภาพสูง กฎหมายและองค์กรคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค

6) การเปลี่ยนแปลงด้านกฎหมายระหว่างประเทศ การรวมกลุ่มกันเพื่อผลประโยชน์ทางการค้า

7) การพัฒนาทางการขนส่งและโทรคมนาคม

8) ความไม่แน่นอนทางการเมืองและการปกครองทั้งในประเทศและต่างประเทศ

9) การก่อการร้ายข้ามประเทศ และการแพร่ระบาดของโรคภัย

ซึ่งจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้นทำให้นักวิชาการ และนักบริหารธุรกิจต่างพยายามที่จะหาแนวทางในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในหลายๆ วิธี แต่ในความเป็นจริงแล้วหลายคนยังไม่เข้าใจในความหมายของความยั่งยืนขององค์กรธุรกิจอย่างแท้จริง ซึ่งความหมายของความยั่งยืนดังกล่าว หมายถึง ความสามารถขององค์กรธุรกิจที่จะตอบสนองต่อความต้องการต่างๆ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนี้รวมถึง ผู้ถือหุ้น พนักงาน ลูกค้ำ ชุมชนและสังคมต่างๆ (Dyllick & Hockerts, 2002)

และจากนิยามของความยั่งยืนนี้เอง ได้สอดคล้องกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ธุรกิจสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้คือ “การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างพอดี ไม่น้อย หรือไม่มากเกินไป ไม่เกินตัว” หรือหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงภายนอกและภายใน ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้รอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำความรู้ต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินงานทุกขั้นตอน

โดยในหัวข้อนี้ได้นำตัวอย่างภาคธุรกิจที่ได้นำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการ โดยเริ่มจากโครงการส่วนพระองค์จิตรลดา และสหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) ที่ได้ถือว่าเป็นตัวอย่างการนำแนวปรัชญานี้มาใช้อย่างสมบูรณ์ และธุรกิจอื่น ได้แก่ ชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท บ้านอนุรักษ์กระต่ายสา บริษัทแพนด้า จิวเวลรี่ จำกัด(มหาชน) บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด(มหาชน) รวมถึงธุรกิจเล็กๆ ที่ได้นำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานทางธุรกิจ ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถนำไปใช้ได้ครบทุกหลักการ แต่ก็สามารถปรับประยุกต์แนวปรัชญาบางข้อมาใช้ได้ผลทางธุรกิจ เช่น ธุรกิจผลิตและส่งออกของเล่นไม้ ในชื่อบริษัท Wonder world products และบริษัท Nichi world และบริษัท กิฟฟารีน เป็นต้น

2.4.1 โครงการส่วนพระองค์จิตรลดา

อภิชาติ พันธเสน และคณะ (2548: 78-48) โครงการส่วนพระองค์จิตรลดา แบ่งออกเป็นสองส่วน คือ โครงการแบบไม่ใช่ธุรกิจ ซึ่งเป็นโครงการที่ได้รับความสนับสนุนจากทางราชการหลายหน่วยงาน เพราะฉะนั้นจึงไม่มีรายรับรายจ่ายประจำ และไม่สามารถคิดคำนวณรายรับรายจ่ายออกมาในแง่ของการประกอบธุรกิจ และอีกโครงการที่เป็นตัวอย่างการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้คือ โครงการแบบกึ่งธุรกิจ โดยโครงการนี้ไม่มีการแจกแจงและไม่แบ่งผลกำไร แต่จะนำผลกำไรมาขยายงานหรือนำไปช่วยโครงการที่ยังไม่มีผลกำไร หรือสนับสนุนโครงการวิจัยและพัฒนาปรับปรุงคุณภาพผลผลิต ค้นคว้าเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ใหม่ของโครงการ ตลอดจนส่งเสริมเพิ่มความรู้ความสามารถให้กับเจ้าหน้าที่เป็นขวัญและกำลังใจเพื่อการทำวิจัยและพัฒนาโครงการ

ในปัจจุบัน โครงการส่วนพระองค์จิตรลดา มีโครงการทั้งสิ้น 23 โครงการ โดยมีโครงการที่เป็นแบบกึ่งธุรกิจ คือ

- 1) ศูนย์รวมนมและแปรรูปผลิตภัณฑ์นม ซึ่งประกอบด้วย โรงนมเม็ด โรงนมผง โรงเนยแข็งที่มีการผลิตเนยสด นมสดปราศจากไขมัน ไอศกรีม โยเกิร์ตพร้อมดื่ม และนมข้นหวาน เป็นต้น
- 2) โรงสีข้าวทดลองและโรงบดและอัดแกลบ
- 3) โรงผลิตน้ำผลไม้และการทำผลไม้อบแห้งจากพลังแสงอาทิตย์
- 4) โรงกลั่นแอลกอฮอล์เพื่อค้นคว้าในการหาทางเลือกของน้ำมันเชื้อเพลิง เช่น ผสมกับเบนซินเป็นแก๊สโซฮอล์ผสมกับดีเซลเป็นดีโซฮอล์
- 5) โรงหล่อเทียนหลวง
- 6) โรงผลิตกระดาษสาและทำผลิตภัณฑ์จากกระดาษสา
- 7) โรงเห็ดและโรงอาหารปลา
- 8) การประดิษฐ์หัตถกรรมจากดินขาวหอม
- 9) โรงปุ๋ยอินทรีย์

โครงการส่วนพระองค์จิตรลดา ที่เป็นแบบกึ่งธุรกิจเหล่านี้มีลักษณะที่สำคัญ 8 ประการดังต่อไปนี้

- 1) ต้องเป็นการใช้เทคโนโลยีที่ถูกต้องตามหลักวิชาการแต่มีราคาประหยัดที่สุด
- 2) ต้องเป็นเทคโนโลยีที่ไม่ใช้ทดแทนแรงงาน เว้นแต่ในกรณีที่ไม่สามารถใช้แรงงานได้เพราะจะมีผลต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้เพื่อผลให้เกิดการจ้างงานให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยจะต้องไม่ขาดทุนด้วยพร้อมกันไป

3) ในกรณีสามารถทำได้ ให้รวมกลุ่มเป็นสหกรณ์ เพื่อที่จะให้สมาชิกทุกคนได้รับผลประโยชน์จากประกอบการนั้นทั้งในรูปการจ้างงานและส่วนแบ่งของผลกำไร

4) ต้องมีขนาดการผลิตที่เล็กที่สุดที่สามารถจะดำเนินการได้โดยที่ยังมีกำไร เพื่อที่จะสามารถใช้ต้นทุนต่ำที่สุดสามารถหาตลาดภายในท้องถิ่นได้ง่ายโดยไม่จำเป็นจะต้องมีการเสี่ยงสูง

5) มีการผลิตที่หลากหลายเพื่อลดความเสี่ยงจากการผันผวนของตลาด ทำให้อุตสาหกรรมที่มีกำไรสามารถนำไปสนับสนุนอุตสาหกรรมที่ประสบปัญหาได้ ถ้าหากเป็นปัญหาในระยะสั้นหรือนำกำไรไปทำงานในด้านวิจัยและพัฒนาเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตให้เพิ่มมากขึ้นในระยะยาว นอกจากนั้นยังสามารถใช้ของเสียจากขบวนการผลิตหนึ่งมาเป็นปัจจัยนำเข้าของอีกกระบวนการผลิตหนึ่งได้ทำให้ของเสียจากระบบการผลิตทั้งหมดมีน้อยที่สุดหรือเกือบไม่มีเลย

6) ต้องเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด สามารถดัดแปลงมาใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุด พยายามทำให้ของเสียจากระบบการผลิตมีน้อยที่สุดและถ้ามีก็ต้องพยายามมาแปรรูปเป็นสินค้าชนิดใหม่ให้มากที่สุด กรณีตัวอย่างใน โครงการสวนจิตรลดา ก็คือ มีการนำเกลบมาบดแล้วอัดเป็นเชื้อเพลิงแห้งแล้วนำมาเผาเป็นถ่านเพื่อลดควันในที่สุด หรือ โรงงานปุ๋ยอินทรีย์และ โรงงานเพาะเห็ดก็เป็นการนำเศษวัสดุที่เหลือใช้ทางการเกษตรมาใช้ให้เป็นประโยชน์ โรงงานผลิตนมและผลิตภัณฑ์นมก็จะมีผลผลิตพลอยได้เป็นน้ำกลั่นบริสุทธิ์และน้ำดื่ม ส่วนงานผลิตภัณฑ์และเชื้อเพลิงก็มีผลพลอยได้เป็นเชื้อเพลิงแข็งและน้ำส้มสายชู หรือการผลิตสาหร่ายเกลียวทอง นอกจากจะใช้เพื่อการผลิตอาหารปลาแล้วยังทำเป็นอาหารเสริมแก่คนได้อีกด้วย

7) ทุนที่ใช้ในการดำเนินการจะใช้ทุนจากผู้ประกอบการเอง หรือจากสมาชิกของสหกรณ์เป็นส่วนใหญ่ ส่วนการขยายกิจการนั้นจะทำได้โดยการสะสมจากกำไรหรือการเพิ่มทุนของสมาชิกแทนที่จะเป็นการกู้ยืมจากภายนอก เป็นการเน้นไม่เน้นความโลภและลดการเสี่ยงจากภาวะความผันผวนทางการเงิน

8) เน้นการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยที่ค่าใช้จ่ายเพื่อการวิจัยและพัฒนานั้นได้มาจากกำไรส่วนหนึ่งของกิจการเป็นหลัก

จากลักษณะทั้ง 8 ประการนี้จะเห็นจุดเด่นของการ โครงการสวนพระองค์จิตรลดาซึ่งต่างจากธุรกิจโดยทั่วไปที่ไม่เน้นกำไรเป็นหลัก แต่ขณะเดียวกันต้องไม่ขาดทุนและสามารถขยายกิจการได้อย่างต่อเนื่อง แต่ไม่เน้นในเรื่องความโลภเน้นประโยชน์ของสังคมเป็นสำคัญ ขณะเดียวกันก็เน้นการบริหารจัดการที่พยายามลดความเสี่ยงทั้งหลายที่อาจจะมี ให้อยู่ในระดับที่ต่ำที่สุดโดยการพึ่งทุนจากภายนอกให้น้อยที่สุด

2.4.2 สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์)

สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรีแห่งนี้ ได้ถือกำเนิดขึ้นเนื่องมาจากความเดือดร้อนของกลุ่มเกษตรกรที่เลี้ยงโคนมและประสบปัญหาการจำหน่ายน้ำนมดิบ และได้ทำหนังสือกราบถวายบังคมทูลต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเพื่อขอพระราชทานความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าว และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งโรงงานผลิตนมผงขึ้น โดยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อรองรับน้ำนมดิบจากกลุ่มเกษตรกร ต่อมาเกษตรกรสมาชิกของศูนย์รวมนมหนองโพจำนวน 185 คนได้เข้าชื่อเพื่อจดทะเบียนเป็นสหกรณ์เมื่อวันที่ 15 เมษายน 2514 โดยใช้ชื่อ “สหกรณ์โคนมราชบุรี จำกัด” เป็นสหกรณ์ประเภทบริการ ส่วนโรงงานผลิตนมผงได้รับพระราชทานชื่อ “โรงงานนมหนองโพ” โดยให้การดำเนินงานเป็นไปในรูปบริษัทจำกัด ใช้ชื่อว่า “บริษัทผลิตภัณฑ์นมหนองโพ จำกัด” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงถือหุ้นส่วนใหญ่ของบริษัทและได้รับพระราชทานเงื่อนไขไว้ว่า “บรรดาเงินกำไรสุทธิที่ได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์จะไม่มีแบ่งกำไรผู้ถือหุ้น แต่ให้นำกำไรสุทธิส่วนหนึ่งเข้ากองทุนสะสมเพื่อประโยชน์แก่การศึกษาของบุตรธิดาสมาชิกของกลุ่มผู้เลี้ยงโคนม และสมาชิกสหกรณ์ซึ่งเป็นผู้ส่งน้ำนมดิบให้แก่โรงงานเป็นประจำ

สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด ได้ดำเนินการจนมีฐานะที่ค่อนข้างมั่นคงจนมาถึงในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจมีปัญหาด้านเงินทุนขาดแคลนเนื่องจากในธุรกิจนี้จำเป็นต้องมีเงินสดหมุนเวียนที่จะใช้รับซื้อน้ำนมดิบต่อวันเป็นจำนวนมาก ในขณะที่บริษัทอื่นๆ ต้องกู้เงินมาเพื่อรักษาสภาพคล่องทำให้มีต้นทุนดอกเบี้ยสูงขึ้น แต่สหกรณ์ฯ ตัดสินใจไม่กู้เงินและไม่ขึ้นราคารับซื้อน้ำนมดิบพร้อมทั้งตรงค่าแรงงานเอาไว้ โดยขอร้องให้สมาชิกทำงานหนักขึ้นเพื่อความอยู่รอดร่วมกันในระยะยาว ผลที่เกิดขึ้นคือทำให้นมหนองโพมีต้นทุนต่ำกว่าและสามารถจำหน่ายได้ในราคาต่ำ มียอดจำหน่ายเพิ่มมากขึ้น ทำให้สามารถผ่านวิกฤติทางเศรษฐกิจมาได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การดำเนินตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านอื่นๆ จะมีลักษณะคล้ายกับลักษณะที่สำคัญ 8 ประการของโครงการส่วนพระองค์จิตรลดาที่ได้กล่าวมาแล้ว แต่จะต่างกันในเรื่องของทุนในการดำเนินกิจการที่มีการนำเงินกู้จากภายนอกมาใช้ในการดำเนินการในสองกรณีคือ กู้เพื่อก่อสร้างโรงงานผลิตน้ำนมดิบพร้อมดื่ม พร้อมทั้งอุปกรณ์ในปี 2517 และการก่อสร้างและติดตั้งเครื่องจักรในโรงงานผลิตนมหลังใหม่เมื่อปริมาณน้ำนมมากขึ้น ในปี 2519 เท่านั้น

2.4.3 ชุมพรคานา รัสอร์ต

ชุมพรคานา รัสอร์ต เป็นรัสอร์ตขนาดเล็กก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2525 ณ หาดทุ่งวัวแล่น ตำบลสะพลี อำเภอประทิว จังหวัดชุมพร ทางรัสอร์ตได้จัดกิจกรรมทางทะเลที่นอกเหนือจากการเล่นน้ำที่ชายหาดอย่างปลอดภัย ยังมีเรือนำเที่ยวทางทะเลเพื่อชมเกาะและดำน้ำดูปะการังด้วย ชุมพร

คาบาน่า รีสอร์ท ประสบปัญหาในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจทำให้ภาระหนี้สินเพิ่มขึ้น 30-40% เนื่องจากการที่รัฐประกาศลดค่าเงินบาท ทำให้โรงแรมที่กำลังก่อสร้างได้ 80% ต้องหยุดชะงัก กิจการขาดสภาพคล่อง และนอกจากนี้ทางรีสอร์ทต้องพยายามหากิจกรรมที่แปลกใหม่ การให้บริการชั้นเยี่ยม และธรรมชาติที่สวยงามซึ่งที่อื่นๆ ไม่มี เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยทางชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท ได้ยึดแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจที่สอดคล้องกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

- 1) ใช้ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างความแตกต่างให้กับการให้บริการ ใช้นวัตกรรมเหล่านี้เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน มีการแบ่งปันความรู้ให้กับบุคคลที่สนใจ
- 2) มีการปกป้องสิ่งแวดล้อมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น บ้านอนุรักษ์ธรรมชาติและพลังงาน
- 3) มีการ recycle วัสดุคิบใช้เอง เช่น การทำปุ๋ยน้ำชีวภาพสูตรต่าง ๆ ขึ้นใช้ภายในรีสอร์ท ไม่ว่าจะเป็นการใช้กากผลไม้ หรือเศษอาหารจากครัว หรือมูลสัตว์ต่าง ๆ มาทำการหมักตามกรรมวิธี
- 4) ถึงแม้ว่าจะมีการขยายธุรกิจอย่างไม่ระมัดระวังเพียงพอช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 แต่ก็ปรับตัวโดยการมีเหตุผลในการขยายธุรกิจในเวลาต่อมาอย่างค่อยเป็นค่อยไป
- 5) ให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตของพนักงาน อย่างจริงใจ มองพนักงานเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จของธุรกิจ ไม่มีการปลดพนักงานในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540
- 6) มีการก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างงานและชีวิตส่วนอื่น ๆ ของพนักงาน
- 7) มีความเพียรพยายามและมานะอดทน ไม่ล้มเลิกความตั้งใจง่าย ๆ

จากการดำเนินงานดังกล่าวทำให้ชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท สามารถลดต้นทุน ผ่านวิกฤตเศรษฐกิจมาได้ และยังสามารถพัฒนาการให้บริการที่แตกต่างจากที่อื่นๆ โดยเน้นการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจมาเที่ยวอย่างต่อเนื่องจึงประสบความสำเร็จมาจนถึงทุกวันนี้

2.4.4 บ้านอนุรักษ์กระดาศา

บ้านอนุรักษ์กระดาศาได้เริ่มกิจการเมื่อ พ.ศ. 2516 ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านต้นเปา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ มีการบริหารจัดการในรูปแบบกลุ่มอาชีพ โดยมีนางฟองคำ หล้าปินดา เป็นเจ้าของและผู้บริหาร กระดาศาและผลิตภัณฑ์กระดาศาจากบ้านอนุรักษ์กระดาศา เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพสูง ดังที่เห็นได้จากการได้รับรางวัลชนะเลิศจากการประกวดหลายประเภทและหลายครั้ง และยังเป็นธุรกิจในกลุ่ม OTOP ประเภทหัตถา ปัจจุบันมีการส่งออกผลิตภัณฑ์กระดาศาไปสู่ตลาดต่างประเทศมากกว่า 25 ปีแล้ว

ปัญหาที่ธุรกิจผลิตภัณฑ์กระดาษสาโดยทั่วไปประสบมีหลายด้านด้วยกันคือ *ปัญหาแรก* คือ ในด้านคู่แข่งจำนวนมาก เนื่องจากว่าเป็นธุรกิจที่ไม่ได้อาศัยเงินลงทุนสูงแต่มีกำไรเบื้องต้นสูง นอกจากนี้ยังเป็นธุรกิจที่ไม่ได้มีความซับซ้อนมากในการผลิต และง่ายต่อการฝึกฝนเพื่อให้เกิดความชำนาญ *ประการที่สอง* คือ ปัญหาด้านลักษณะตามธรรมชาติของผลิตภัณฑ์เอง คือผลิตภัณฑ์กระดาษสาถือเป็นผลิตภัณฑ์สิ้นเปลือง อายุการใช้งานสั้น การหมุนเวียนเร็ว ความต้องการรูปแบบผลิตภัณฑ์เปลี่ยนแปลงเร็ว แต่การที่ผลิตภัณฑ์ผลิตง่าย ทำให้มีการเลียนแบบง่าย และผลิตภัณฑ์ในท้องตลาดมีลักษณะเหมือนกันมาก ไม่มีความเป็นเอกลักษณ์ *ประการที่สาม* คือ ปัญหาการมีผลิตภัณฑ์ที่ใช้ทดแทนอยู่แทบจะทุกผลิตภัณฑ์ และมีคุณภาพที่ดีกว่าผลิตภัณฑ์จากกระดาษสา เช่น สมุดโน้ต ดอกไม้ประดับ ก่อหรือของที่ระลึกต่างๆ *ประการที่สี่* คือ ปัญหาด้านวัตถุดิบ ซึ่งวัตถุดิบปอสาส่วนใหญ่ต้องมีการนำเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้าน ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงเมื่อรวมกับค่านำเข้าสินค้าแล้ว *ประการที่ห้า* คือปัญหาคู่แข่งขันจากต่างประเทศ โดยเฉพาะจีนที่ได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก *และประการสุดท้าย* คือปัญหาเกี่ยวกับการผลิต ซึ่งได้แก่ ปัญหาการกำจัดน้ำเสียในการต้มและย้อม การรักษาคุณภาพสีไว้ได้นาน และปัญหาจากความไม่สม่ำเสมอของแผ่นกระดาษ

และจากปัญหาที่เกิดขึ้นต่างๆ ทำให้บ้านอนุรักษ์กระดาษสาต้องหันมาปรับการบริหารจัดการ ธุรกิจของตนเพื่อความอยู่รอดในธุรกิจนี้ โดยรับเอาแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ประยุกต์ โดยมีการปรับใช้ดังนี้

- 1) ใช้ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างความแตกต่างให้กับผลิตภัณฑ์กระดาษสา เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก มีการแบ่งปันความรู้ให้กับบุคคลที่สนใจ
- 2) มีนวัตกรรม และมีการคิดค้นวิธีการผลิตใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของผลิตภัณฑ์หรือขบวนการในการผลิต
- 3) มีการปกป้องสิ่งแวดล้อมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยคิดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียเอง เครื่อง recycle วัตถุดิบเอง แบบชาวบ้าน
- 4) มีเหตุผลในการขยายธุรกิจ ขยายอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่รีบร้อนถึงแม้ว่าจะมีความต้องการในตลาดสำหรับสินค้าของตนสูง เริ่มจากตลาดภายในประเทศก่อน แล้วจึงไปตลาดต่างประเทศ
- 5) ให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตของพนักงาน อย่างจริงจัง มองพนักงานเป็นกุญแจแห่งความสำเร็จของธุรกิจซึ่งต้องการความคิดสร้างสรรค์สูง
- 6) มีมาตรฐานทางจริยธรรมสูง ซื่อสัตย์ต่อลูกค้า
- 7) มีการก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างงานและชีวิตส่วนอื่น ๆ ของพนักงาน

- 8) มีการบริหารการเงินที่ดีตามศักยภาพ
- 9) มีความเพียรพยายามและมานะอดทน ไม่ล้มเลิกความตั้งใจง่าย ๆ

ผลที่ได้จากการยึดแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของบ้านอนุรักษ์กระดาศสา พบว่าแม้ธุรกิจในประเทศจะอยู่ในช่วงขาลงหรือขาขึ้น บ้านอนุรักษ์กระดาศสายังสามารถดำเนินงานมามากกว่า 30 ปี และยังมีกรสร้างงานทำให้ชุมชนที่ธุรกิจดำเนินอยู่ดีขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน ส่งผลต่อทัศนคติที่ดีของคนในชุมชนและเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างอำนาจในการแข่งขันก่อให้เกิดต้นทุนทางปัญญา เนื่องจากมีการสานต่อความรู้เกี่ยวกับการผลิตกระดาศสาไปยังคนรุ่นใหม่ ธุรกิจบ้านอนุรักษ์กระดาศสาจึงมีความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงความต้องการของผู้บริโภคในต่างประเทศซึ่งมีวัฒนธรรมและความชอบต่างกัน เนื่องจากแรงงานมีทักษะและความคิดสร้างสรรค์สูง มีนวัตกรรมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตลอดเวลาเพื่อสร้างความแตกต่างในตัวผลิตภัณฑ์ ซึ่งเป็นข้อได้เปรียบทางธุรกิจ

2.4.5 บริษัทแพรนด้า จิวเวลรี่ จำกัด(มหาชน)

บริษัทแพรนด้า จิวเวลรี่ จำกัด(มหาชน) ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2516 โดยกลุ่มบริษัทแพรนด้า ดีไซน์ จำกัด และต่อมาได้ตั้งบริษัท แพรนด้า จิวเวลรี่ จำกัด ขึ้นเมื่อวันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2527 และบริหารงาน โดยคุณปริดา เตียสุวรรณณ์ ประธานบริษัท มีที่ตั้งสำนักงานใหญ่ที่ 333 หมู่ที่ 11 ซอยรุ่งแสง ถนนบางนา-ตราด แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร ธุรกิจหลักคือ ผลิตและจำหน่ายเครื่องประดับอัญมณี โดยผลิตเครื่องประดับอัญมณีบนตัวเรือนทองคำและเนื้อเงินเป็นผลิตภัณฑ์หลัก เครื่องประดับที่ผลิตได้แก่ แหวน ต่างหู เข็มกลัด จี้ สร้อยคอ และสร้อยข้อมือ ตลาดต่างประเทศที่สำคัญของบริษัทแพรนด้าฯ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา กลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจยุโรป ออสเตรเลีย เอเชียแปซิฟิก และตะวันออกกลาง สำหรับตลาดในประเทศ บริษัทแพรนด้าฯ เป็นผู้ผลิตเครื่องประดับทองคำบริสุทธิ์ 99.99% Prima Gold เครื่องประดับเพชรแท้ Prima Diamond และเครื่องประดับเงิน esse โดยจำหน่ายผ่านบริษัทย่อยคือ บริษัท พรีเม่า โกลด์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด

ปัญหาที่พบในธุรกิจอัญมณีของไทยคือ ส่วนแบ่งตลาดสินค้าอัญมณีและเครื่องประดับไทยในสหรัฐมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก แต่ในขณะที่คู่แข่งสำคัญของไทยจากเอเชียเช่น ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน และประเทศอินเดีย กลับมีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นอย่างมาก เนื่องจากจีนอาศัยความได้เปรียบด้านค่าจ้างแรงงาน รวมถึงการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตจากผู้ประกอบการชาวฮ่องกงที่เข้าไปตั้งโรงงานผลิตอัญมณีและเครื่องประดับในจีนแผ่นดินใหญ่ ขณะที่อินเดียมีการพัฒนาสินค้าเพื่อรองรับตลาดระดับบนด้วยการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการ

ผลิต และการเร่งพัฒนาการออกแบบด้วยการสนับสนุนอย่างจริงจังจากภาครัฐ ดังนั้นบริษัทแพรรนด้า จิวเวลรี่ ได้ปรับใช้หลักการบริหารจัดการที่ยึดแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

1) การบริหารความเสี่ยงทางการตลาดที่ชัดเจน โดยมีตลาดที่หลากหลายในหลายส่วนของโลก มีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและอยู่บนพื้นฐานของความรู้จริง

2) ผ่านวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 ด้วยความช่วยเหลือจากลูกค้า เช่น ลูกค้าไม่ทอดทิ้ง ลูกค้าวัตถุดิบให้วัตถุดิบมาใช้ก่อน

3) การเน้นในธุรกิจที่ตนเองมีความรู้จริงเท่านั้น คือเจาะกลุ่มผู้บริโภคที่อยู่ตรงกลางระหว่าง high-end และ low-end ไม่แข่งขันในตลาดแบบที่เป็น premium ซึ่งตนเองไม่มีความชำนาญ

4) คำนึงถึงและรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย ลงทุนอย่างมากมายในการพัฒนาสังคม

5) ให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ มีการฝึกอบรมพนักงานอย่างต่อเนื่อง และร่วมกับสถาบันการศึกษาต่างๆ ในการอบรมบุคคลทั่วไปเพื่อรับเข้าเป็นพนักงานของตน ไม่มีการให้พนักงานออกในช่วงวิกฤต

6) มีนวัตกรรมในผลิตภัณฑ์สูง มีรูปแบบที่หลากหลาย

7) มีการแบ่งปันความรู้ให้กับบุคคลที่สนใจ

การวิเคราะห์กรณีศึกษาบริษัทแพรรนด้าฯ แสดงให้เห็นว่าการดำเนินธุรกิจตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงนั้นไม่ได้หมายความว่า บริษัทไม่จำเป็นต้องมีการส่งเสริมการขายเลยหรือไม่จำเป็นต้องมีการกระตุ้นเพื่อผลักดันทีมการตลาดหรือทีมขาย ในทางตรงข้ามกิจกรรมทางการตลาดเหล่านั้นยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับธุรกิจทุกประเภท เพียงแต่การบริหารธุรกิจตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงควรนำความรอบรู้มาใช้ในการวิเคราะห์วางแผนอย่างรอบคอบระมัดระวัง มีความยืดหยุ่นในการบริหารงาน แสวงหาผลกำไรด้วยการรู้จักพอประมาณและมีคุณธรรม รู้จักแบ่งปันเพื่อสร้างประโยชน์ร่วมกันอย่างสมเหตุสมผลแก่ผู้เกี่ยวข้องในวงจรธุรกิจทุกฝ่าย และจากกรณีศึกษานี้แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมและผลการดำเนินงานขององค์กรในระยะยาวอย่างชัดเจน เนื่องจากว่าผลิตภัณฑ์อัญมณีไม่ใช่หนึ่งในปัจจัยสี่ของมนุษย์ ผู้บริโภคที่จะสนใจซื้อหาอัญมณีมาประดับจะต้องไม่มีความทุกข์หรือความกังวลใจใดๆ ถ้าหากว่าสังคมที่ดำรงอยู่มีปัญหาต่างๆ ทำให้สมาชิกในสังคมนั้นๆ ไม่มีความสุข ความต้องการซื้อผลิตภัณฑ์อัญมณีก็จะมีน้อยลง หรือไม่มีเลยนั่นเอง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของธุรกิจประเภทนี้นั่นเอง บริษัทแพรรนด้าฯ จึงได้ให้ความสนใจและลงทุนมากมายในการพัฒนาสังคม

2.4.6 บริษัทไทยเพรซิเดนทึฟูดส์ จำกัด(มหาชน)

บริษัทไทยเพรซิเดนทึฟูดส์ จำกัด(มหาชน) บริหารงานโดยคุณ พิพัฒ พะเนียงเวทย์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2515 ด้วยทุนจดทะเบียน 6 ล้านบาท มีวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งเพื่อผลิตบะหมี่กึ่งสำเร็จรูปภายใต้เครื่องหมายการค้า “มาม่า” โดยมีสำนักงานใหญ่แห่งแรกที่ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ และเปิดทำการ โรงงานแห่งแรกที่เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร

อุปสรรคของการบริหารงานมีมาจากทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกประเทศ โดยปัจจัยภายนอกอันเนื่องมาจากการแข่งขันด้านราคาจากคู่แข่งทั้งรายเก่าและใหม่ จากเดิมต่อกล่องใหญ่หรือ 130 ห่อ จะส่งออกอยู่ที่ประมาณ 26 เหรียญสหรัฐ แต่ถูกตัดราคาลงมาโดยคู่แข่งในตลาดตัดราคาขายแข่งลดลงมาเรื่อยๆ ปัจจุบันลงมาอยู่ที่ประมาณ 17-18 เหรียญสหรัฐเท่านั้น นอกจากนี้อุปสรรคจากปัจจัยภายนอกประเทศแล้วยังมีอุปสรรคอันเกิดจากปัจจัยภายในประเทศ คือ ฐานตลาดภายในอึมตัว ถึงแม้ว่ามาม่ายังคงทรงความเป็นผู้นำของบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป แต่อัตรากาเรดิบโตอยู่ในอัตราที่ลดลง เนื่องจากตลาดในประเทศมีฐานขนาดใหญ่ และเติบโตอย่างต่อเนื่องมานาน แต่ช่องทางใหม่ๆ อัตรากาเรดิบริโภคน้อยและจำกัด รวมทั้งการแข่งขันที่สูงขึ้นในทุกขณะ ทำให้บริษัทต้องหันมาปรับกลยุทธ์ในการดำเนินการใหม่ และเห็นความสำคัญของแนวเศรษฐกิจพอเพียง จึงมีการปรับวิธีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

- 1) ให้ความสำคัญกับพนักงาน ไม่มีการให้พนักงานออกในช่วงวิกฤตปี 2540
- 2) มีการวิจัยสร้างความรู้ใหม่และนวัตกรรมใหม่ ๆ ในผลิตภัณฑ์อยู่ตลอดเวลา
- 3) มีมาตรฐานทางจริยธรรมสูง เช่น ไม่มีความพยายามในการเพิ่มราคามาม่าเลยเป็นเวลากว่า 11 ปีแล้ว ถึงแม้ว่าจะสามารถทำได้ แต่ไม่ทำ กลับไปเพิ่มกำไรผ่านทางการบริหารต้นทุนที่ดีขึ้น
- 4) มองการณ์ไกล มีการวางแผนระยะยาว เช่นทราบว่ามีปริมาณคนไทยที่บริโภคมาม่ากำลังจะถึงจุดอึมตัว จึงมองการลงทุนในธุรกิจอื่น ๆ
- 5) มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมอย่างจริงจัง เช่นริเริ่มในการผลิตถ้วยกระดาษบรรจุมาม่า หรือการไม่เพิ่มราคาสินค้าที่กล่าวมาข้างต้น
- 6) มีนโยบายที่จะไม่โฆษณาตนเองสำหรับกิจกรรมที่ทำให้สังคมหรือบริจาคให้กับสังคมอย่างต่อเนื่อง เพราะถือว่าถ้าทำดีแล้ว โฆษณาตนเอง จะไม่ได้บุญ
- 7) มีการคำนึงถึงการสร้างภูมิคุ้มกันอย่างชัดเจน เช่นปัจจุบันมีการวางแผนการลงทุนในธุรกิจใหม่ 2000 ล้านบาท แต่มีการสำรองเงินไว้ 1000 ล้านบาทด้วย

บริษัทไทยเพรซิเดนทึฟูดส์ จำกัด(มหาชน) ผ่านวิกฤตทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงมากมาย แต่บริษัทฯ สามารถประสบความสำเร็จในธุรกิจได้ เพราะบริษัทฯ ผลิตสินค้า

ที่มีคุณภาพสูง ผลิตภัณฑ์ที่ได้คุณภาพอุดมไปด้วยโภชนาการ ประกอบกับกระบวนการผลิตที่ทันสมัยเพื่อรองรับผู้บริโภคทั่วโลก และในขณะเดียวกันก็มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง เพื่อยกระดับมาตรฐานชีวิตของคนไทยนั่นเอง

2.4.6 บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด(มหาชน)

สมบัติ กุสุมมาลี (2547) ได้ศึกษากรณีบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด(มหาชน) เป็นกรณีตัวอย่างของการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยพบว่าบริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด(มหาชน) ได้เริ่มก่อตั้งในปีพุทธศักราช 2456 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ก่อตั้งขึ้น ด้วยพระราชประสงค์ที่จะให้ประเทศไทยผลิตปูนซีเมนต์ใช้เอง ลดการพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ โดยประกอบด้วยธุรกิจที่สำคัญ 5 กลุ่ม ได้แก่ ปิโตรเคมี กระดาษและบรรจุภัณฑ์ ซีเมนต์ ผลิตภัณฑ์ก่อสร้าง และจัดจำหน่าย

แต่เนื่องวิกฤตการณ์ทางการเงินตั้งแต่ปี 2540 ส่งผลต่อเนื่อง ให้เกิดวิกฤติเศรษฐกิจบริษัทปูนซีเมนต์ไทยฯ ซึ่งในขณะนั้นได้ลงทุนมากมายมหาศาลทั้งในประเทศและนอกประเทศ และได้กู้เงินลงทุนจากต่างประเทศอีกด้วย จึงได้รับผลกระทบอย่างมากเช่นกัน ความต้องการสินค้าของเครื่องฯ ในประเทศก็ลดลง ขณะที่หนี้ต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้น และอีกประการหนึ่งสำหรับธุรกิจเครื่องฯ เช่น ธุรกิจเคมีภัณฑ์ราคาวัตถุดิบหลักในการใช้มีราคาผันผวนและเพิ่มขึ้นตามราคาน้ำมันดิบ แม้ว่าความต้องการในสินค้าจะเพิ่มขึ้นส่งผลให้ภาวะการแข่งขันในตลาดสูงขึ้น ส่วนธุรกิจกระดาษนั้น ราคาวัตถุดิบผันผวนเช่นกันแต่ความต้องการใช้กระดาษในประเทศมีการขยายตัวต่ำ คู่แข่งขันก็มีเพิ่มมากขึ้นจากทั้งภายในประเทศและจากภูมิภาคเอเชีย ในธุรกิจซีเมนต์ โดยทั่วไปอุตสาหกรรมนี้ยังมีกำลังผลิตเกินความต้องการในตลาด เนื่องจากความต้องการปูนซีเมนต์ในประเทศยังมีแนวโน้มเติบโตน้อย และในธุรกิจสุดท้ายคือ ธุรกิจจัดจำหน่ายมีการขยายตัวของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่ การจัดตั้งเขตการค้าเสรีที่ทำให้มีสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาแข่งขันมากขึ้น และพฤติกรรมของผู้บริโภคที่ตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าเองเพิ่มมากขึ้น

จากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่มีทั้งปัจจัยภายในและภายนอกประเทศแล้วทำให้บริษัทปูนซีเมนต์ไทยฯ ปรับโครงสร้างองค์กรและการบริหารงานใหม่ดังนี้

1) ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองทำได้ดีที่สุด ถึงแม้ว่าจะมีการทำธุรกิจในเรื่องที่ตนเองไม่มีความรอบรู้ในช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 แต่ก็ผ่านวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจปี 2540 ด้วยการกลับมาทำในสิ่งที่ตนเองมีความรอบรู้

2) ให้ความสำคัญกับพนักงานและคุณภาพชีวิตของพนักงาน ไม่มีการให้พนักงานออกในช่วงวิกฤต

3) พัฒนาผู้บริหารระดับสูงจากบุคลากรภายในองค์กร

4) ดำเนินถึงและรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย ลงทุนอย่างมากภายใน การพัฒนาสังคม

5) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีการฝึกอบรมพนักงานอย่างต่อเนื่อง แม้แต่ในยามวิกฤต

6) มีนวัตกรรมในผลิตภัณฑ์สูง และคำนึงถึงการประหยัดพลังงาน

7) ไม่ให้ความสำคัญกับการทำกำไรสูงสุดในระยะสั้น แต่ทำทนายนักลงทุนในตลาด หลักทรัพย์ให้มองการณ์ไกลและคำนึงถึงธุรกิจที่ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืน

จากการปรับตัวดังกล่าวมาแล้วของบริษัทปูนซีเมนต์ไทย ซึ่งมีส่วนที่สอดคล้องกับ แนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากจะทำให้ธุรกิจมีความมั่นคงแล้ว บริษัทปูนซีเมนต์ไทยฯ ยังมีคุณธรรมโดยตระหนักถึงภารกิจสำคัญในการสร้างสรรค์สังคมไทย โดยเฉพาะคนไทยให้มี คุณภาพ ด้วยการลงทุนมากมายใน โครงการอันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ ทั้งด้าน การศึกษา กีฬา สิ่งแวดล้อม ชุมชน สาธารณประโยชน์อีกด้วย ด้วยการบริหารงานอย่างมีสติโดยใช้ เหตุผล ดำเนินงานอยู่บนพื้นฐานแห่งความพอประมาณ ไม่ทำในสิ่งที่ตน ไม่มีความรู้ความชำนาญ ลงทุนในสิ่งที่ควรลงทุน มีการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงปัจจัยต่างๆ ในการแข่งขันที่อาจจะเปลี่ยนแปลง ได้ และเตรียมตัวรับอย่างดี โดยการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งทรัพยากรมนุษย์เหล่านี้ เองเป็นแหล่งที่มาของนวัตกรรมในสินค้าและบริการ นำไปสู่การแข่งขันในอนาคต

2.4.7 บริษัท Wonder world products และบริษัท Nichi world

กรณีของ สุทธิชัย เอี่ยมเจริญยิ่ง เจ้าของธุรกิจผลิตและส่งออกของเล่นไม้ ถือเป็น กรณีศึกษาอย่างหนึ่งในรูปแบบของความคิด “แล้วแต่แบบพอเพียง” ที่น่าสนใจ โดยทำธุรกิจผลิต และส่งออกของเล่นไม้ในชื่อบริษัท Wonderworld Products และบริษัท Nichiworld ที่นำเข้าและจัด จำหน่ายของเล่นจากทั่วโลก ปัจจุบันบริษัทมีสินค้ารวม 20 แบรินด์ 15 ปีที่แล้ว โดยองค์กรนี้ใช้หลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ “ความพอเพียงภายนอก” และ “ความพอเพียงภายใน” โดยความ พอเพียงภายนอก คือ การทำการตลาดเพื่อสังคม คือมุ่งการให้ไม่ใช้การรับ เริ่มจากบริษัทวันเดอร์ เวิลด์เป็นผู้ผลิตของเล่นไทยรายแรกที่ชูสโลแกน "Play Safe" ว่าเป็นของเล่นเพื่อพัฒนาการที่ถูกต้อง และปลอดภัย แจกแผ่นปลิว วิธีการเลือกของเล่นอย่างปลอดภัย ต่อมาเมื่อมีมาตรการรัฐออกมา ควบคุมเรื่องนี้ Positioning ของบริษัทจึงยิ่งดูโดดเด่นจนใจผู้บริโภคขึ้นไปอีก และอีกตัวอย่างคือการ ร่วมกับสายเด็ก 1387 และบริษัทสรรพสินค้าเซ็นทรัลเปิดรับบริจาคของเด็กเล่นเก่าที่ยังอยู่ในสภาพ ดี เพื่อนำมามอบให้กับเด็กๆ ใน 3 จังหวัดภาคใต้ต่อไป โดยผู้ที่ร่วมบริจาคของเด็กเล่นในครั้งนี้จะ ได้รับของที่ระลึกฟรี เป็นตัวอย่างของเล่นรุ่นใหม่ของบริษัท

ส่วนความพอเพียงภายในนั้นเริ่มต้นการสร้างความปลอดภัยให้กับพนักงาน โดยเห็นปัญหาจากความ "ไม่พอเพียง" อย่างชัดเจนจากลูกน้องจำนวนมากในหลายปีหลังนี้ จากปัญหานี้ นอกระบบ ใช้คืนไม่ไหว ถูกตามเร่งรัดจนเครียด ทำให้ปัญหาทุกด้านรุนแรง จึงจัดโครงการ ให้พนักงานทุกคนให้ข้อมูลหนี้สินกับฝ่ายบัญชีตามความเป็นจริง จากนั้นลงทุน "ซื้อหนี้" ให้พนักงานทุกคนที่มีปัญหานี้หยุดก่อนนี้เพิ่มก่อน จากนั้นบริษัทก็ควักเงินสดคืนนี้ให้ทุกคนกลายมาเป็นลูกหนี้ระยะยาวของบริษัทแทน ด้วยดอกเบี้ยต่ำกว่าหนี้นอกระบบมาก จากนั้นจึงทยอยหักเงินคืนจากเงินเดือนแต่ละเดือน โดยทางบริษัทเชื่อมั่นว่า "เราไม่สามารถมีความสุขได้ ถ้าเขาไม่มีความสุข เมื่อทุกคนสบายใจบรรยากาศก็ดีขึ้น"

2.4.8 บริษัท กิฟฟารีน

บริษัท กิฟฟารีน บริหารงานโดย พญ. นลินี ไพบูลย์ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การทำมาหากินแบบสัมมาอาชีพอย่างดีที่สุด มีการวางแผน ตั้งเป้าหมาย และขยันขันแข็ง มีการใช้เงินอย่างประมาณตน สมเหตุสมผล และต้องรู้ว่าเราอยู่ในสถานการณ์ใด อีกทั้งอย่าเอาตัวเองและครอบครัวไปอยู่ในความเสี่ยงที่เรารับมือไม่ได้ เพราะตอนนี้ปัญหาคนไทย คือการใช้เงินเกินตัว เงินนอกระบบและไม่มีปัญญาใช้คืน จึงได้นำแนวคิดนี้ มาปรับใช้กับแบรนด์กิฟฟารีน ใช้มาตลอดตั้งแต่ทำธุรกิจกิฟฟารีน โดยเฉพาะการลงทุนเน้นใช้เงินสด โดยที่ผ่านมาการสร้างโรงงานลงทุนด้วยเงินสด เพราะไม่อยากเป็นหนี้

และปัจจุบันกิฟฟารีนยังคงดำเนินธุรกิจแบบพอเพียงเช่นกัน โดยเฉพาะการใช้งบประมาณทำสื่อสารการตลาดเพื่อสร้างภาพลักษณ์ โดยการบริหารงบประมาณ อาทิ งบประมาณของปีนี้จะมาจากงบประมาณที่เหลือใช้จากปีที่แล้ว ถ้าหากปีใดไม่มีเงินก็จะไม่โฆษณามากหรือลงทุนมาก ซึ่งเป็นตัวอย่างของความพอประมาณ มีเหตุผล และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับธุรกิจของคุณด้วย

2.5 ตัวอย่างการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวปฏิบัติภาคธุรกิจในประเทศไทย

นอกจากภาคเศรษฐกิจในประเทศไทยที่นำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้แล้วยังมีตัวอย่างธุรกิจต่างประเทศที่มีชื่อเสียงที่มีการบริหารจัดการสอดคล้องกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากหลักการแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวปรัชญาที่มีลักษณะเป็นสากล สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ทุกระดับ และแม้แต่ธุรกิจที่เป็นของชาติตะวันตก โดยตัวอย่างของธุรกิจที่มีชื่อเสียงในต่างประเทศที่มีแนวทางการบริการจัดการองค์กรสอดคล้องกับปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ธุรกิจค้าปลีก Nordstrom ธุรกิจรถยนต์ BMW และธุรกิจธนาคาร HSBC เป็นต้น

2.5.1 ธุรกิจค้าปลีก Nordstrom

Nordstrom ดำเนินธุรกิจค้าปลีกอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา แนวทางการดำเนินธุรกิจโดยทั่วไปของ Nordstrom จะมีความเป็นเอกลักษณ์ กล่าวคือ

- 1) ไม่ให้ความสำคัญกับการสร้างกำไรสูงสุด เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้นแต่เพียงอย่างเดียว แต่คำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดของธุรกิจ เพื่อรักษาความสัมพันธ์ระยะยาว
- 2) มีสินค้าที่หลากหลาย ในราคาที่ยุติธรรม
- 3) ลงทุนอย่างมากมายกับ พนักงาน ลูกค้า สังคม สิ่งแวดล้อม และส่วนอื่น ๆ ของสังคม
- 4) ไม่กังวลกับการรายงานผลดำเนินงานทุกไตรมาสกับตลาดหลักทรัพย์ แต่ทำทนายนักลงทุนซึ่งมุ่งหวังผลกำไรในระยะสั้น โดยการบริหารงานเพื่อผลตอบแทนในระยะยาวมากกว่า
- 5) จ่ายเงินเดือนและค่าตอบแทนให้กับพนักงานมากกว่าที่ควรจะเป็น
- 6) ให้ความสำคัญกับการใช้ความคิดสร้างสรรค์ของพนักงาน เพื่อก่อให้เกิดความพอใจสูงสุดแก่ลูกค้า ไม่มีการอบรมพนักงานขาย เพียงแต่บอกว่าให้บริการให้ดีที่สุดเท่านั้น
- 7) มีการเลื่อนตำแหน่งงานที่สูงขึ้นจากภายใน ไม่ชอบที่จะนำเอาบุคคลภายนอกเข้ามา
- 8) ในช่วงภาวะวิกฤติ ไม่มีการให้พนักงานออก เพื่อรักษาองค์ความรู้และวัฒนธรรมแห่งองค์กร
- 9) ให้ความสำคัญอย่างมากกับการพัฒนาชุมชนที่ตนดำเนินธุรกิจอยู่ ลงทุนในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชน และสนับสนุนให้พนักงานมีส่วนร่วมในชุมชน

เนื่องจาก Nordstrom ไม่ได้มุ่งหวังที่จะสร้างกำไรสูงสุดในระยะสั้น และไม่ได้มุ่งหวังในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผู้ถือหุ้นแต่เพียงอย่างเดียว จึงให้ความสำคัญอย่างมากกับการลงทุนในพัฒนาชุมชนที่ตนดำเนินธุรกิจอยู่ ลงทุนในกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชน และสนับสนุนให้พนักงานมีส่วนร่วมในชุมชน เพราะถ้าพิจารณาอย่างมีเหตุผลแล้ว ชุมชนนั้นก็คือลูกค้าทั้งในปัจจุบันและอนาคต ของ Nordstrom ยิ่งไปกว่านั้นการที่ Nordstrom ส่งเสริมให้พนักงานของบริษัทมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ทำให้พนักงานมีโอกาสร่วมสร้างความสัมพันธ์และเข้าใจถึงความต้องการเฉพาะในการให้บริการของลูกค้าในชุมชนอีกด้วย ด้วยเหตุผลเหล่านี้ทำให้ Nordstrom สามารถยืนหยัดมากกว่า 100 ปี ท่ามกลางการแข่งขันที่รุนแรงมากในธุรกิจค้าปลีกของประเทศสหรัฐอเมริกา

2.5.2 ธุรกิจรถยนต์ BMW

BMW เป็นบริษัทของประเทศเยอรมันี่ ประสบความสำเร็จทางธุรกิจอย่างยั่งยืนมา กว่า 90 ปีแล้ว มีการบริหารจัดการทางธุรกิจ ดังนี้

- 1) มีนวัตกรรม และมีการคิดค้นวิธีการผลิตใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง
- 2) ให้ความสำคัญกับคุณภาพชีวิตของพนักงาน อย่างจริงจัง มองพนักงานเป็นการ ลงทุนมากกว่าต้นทุนจม
- 3) แทบจะไม่เคยจ้างผู้บริหารระดับสูงจากนอกบริษัท แต่เลือกที่จะพัฒนาพนักงาน ของตนเองให้เป็นผู้บริหาร
- 4) มีการปกป้องสิ่งแวดล้อมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- 5) มีการก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างงานและชีวิตส่วนอื่น ๆ ของพนักงาน
- 6) ให้โอกาสกับนักศึกษาในการฝึกงาน และจ้างนักศึกษาเหล่านี้เมื่อจบการศึกษาแล้ว เป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบต่อสังคม
- 7) ให้ความสำคัญสูงสุดต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์
- 8) มีความรับผิดชอบต่อมนุษยชาติและสิ่งแวดล้อม ลงทุนมหาศาลในการลดเสียง ครอบคลุมแก่ชุมชนใกล้เคียง พยายามให้ชิ้นส่วนรถยนต์มีการนำกลับมาใช้ใหม่ได้ หรือใช้รถไฟใน การขนส่งเมื่อเป็นไปได้
- 9) มีความโปร่งใสต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด

จากแนวทางการบริหารจัดการจะเห็นว่า BMW มีแนวทางดำเนินธุรกิจที่คล้ายคลึงกัน อย่างมากกับกรณีศึกษาอื่นๆ ที่บรรยายมาแล้ว คือ ไม่ได้หวังจะสร้างกำไรสูงสุดอย่างเดียว กลับมี ความพอประมาณ และมีเหตุผลในการจ่ายเงินที่จะทำให้เกิดสังคมที่สงบสุขแก่การดำเนินธุรกิจ นอกจากนี้ยังสร้างภูมิคุ้มกันตนเองโดยการพัฒนาพนักงานอย่างต่อเนื่อง รักษาองค์ความรู้เฉพาะ ของบริษัทและพัฒนาผู้บริหารระดับสูงจากพนักงานของตนเอง BMW ยังใช้ความรู้ในการสร้าง นวัตกรรมมากมายทำให้มีความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยัง ดำเนินธุรกิจแบบมีคุณธรรม โดยมีความโปร่งใสต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่หลากหลาย ซึ่งแท้จริงแล้ว ความโปร่งใสนี้เองคือภูมิคุ้มกันที่ดีของบริษัท ทำให้ BMW สามารถยืนหยัด อย่างประสบ ความสำเร็จมายาวนานเกือบศตวรรษ

2.5.3 ธุรกิจธนาคาร HSBC

HSBC เป็นสถาบันการเงินที่เก่าแก่ของสหราชอาณาจักร ประสบความสำเร็จในการ ดำเนินธุรกิจมาแล้ว 140 ปี แนวทางในการดำเนินธุรกิจของ HSBC มีดังนี้

- 1) ลงทุนมากมายในการพัฒนาพนักงาน เลือกที่จะพัฒนาพนักงานของตนเองให้เป็นผู้บริหาร
- 2) ถือเป็นความจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด บทบาทที่สำคัญต่อสังคมคือ ดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบ บริการลูกค้าอย่างดีเลิศ ให้ผลตอบแทนแก่ผู้ถือหุ้น และสร้างบรรยากาศและสถานที่ทำงานที่ปลอดภัยให้แก่พนักงาน
- 3) Corporate Social Responsibility ไม่ใช่แค่การบริจาคเท่านั้น แต่รวมถึงกิจกรรมทางธุรกิจทุกอย่างที่ทำทุก ๆ วัน
- 4) มีมาตรฐานทางจริยธรรมสูงในการปล่อยเงินกู้ เช่น มีความระมัดระวังและจำกัดการให้เงินกู้แก่ธุรกิจผลิตอาวุธ และไม่ให้เงินกู้เลยแก่ธุรกิจที่ผลิตระเบิดหรือส่งออกระเบิด ตรงกันข้าม HSBC กลับให้เงินช่วยเหลือเหยื่อผู้เคราะห์ร้ายจากระเบิด
- 5) มองการณ์ไกลในการบริหารจัดการ รวมถึงการชนะใจลูกค้าโดยการให้บริการอย่างมีอาชีพ โปร่งใสและซื่อสัตย์สุจริตตลอดมา
- 6) มีการแบ่งปันความรู้และสร้างนวัตกรรมทั่วทั้งองค์กร
จะเห็นว่า HSBC มีลักษณะเหมือนกับธุรกิจที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับความพอประมาณ หลักมีเหตุผล หลักการสร้างภูมิคุ้มกัน และมีเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม นอกเหนือจากนี้ที่ขาดไม่ได้คือนวัตกรรม เนื่องจาก HSBC เป็นธุรกิจให้บริการ ดังนั้นจึงมีการแบ่งปันความรู้ผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขององค์กร ไม่ว่าจะอยู่ในระดับใด และส่วนใดขององค์กร หรือของโลก ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขความรู้และคุณธรรมแห่งปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง

2.6 การเปรียบเทียบแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักบริหารจัดการธุรกิจอย่างยั่งยืน

จากตัวอย่างการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวปฏิบัติในภาคธุรกิจทั้งของไทยและของต่างประเทศนั้น จะเห็นว่าแนวปรัชญาดังกล่าวกับหลักการบริหารจัดการธุรกิจอย่างยั่งยืนของสากลแล้วมีความใกล้เคียงกันมากดังที่ สุขสุวรรค์ กันตะบุตร ได้สรุปไว้ในการวิจัยเรื่อง “การศึกษาการประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจ” ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 เปรียบเทียบแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักการบริหารจัดการธุรกิจอย่างยั่งยืน

Criteria	Western Sustainable Enterprises	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
1. CEO concept	Top team speaker, not heroic CEO and top management who make decisions.	ภูมิคุ้มกัน มีเหตุมีผลและความรู้
2. Decision making	Consensual, not manager-centered.	ภูมิคุ้มกัน มีเหตุมีผลและความรู้
3. Ethical behavior	An explicit core value, not only a statement that not everyone practices.	คุณธรรม
4. Financial markets (for listed companies)	Resist and challenge them, not follow them. i.e. report normal profit each quarter with a focus on long-term performance.	พอประมาณ ภูมิคุ้มกันและมีเหตุมีผล
5. Innovation	Continuous in process, service and product.	ความรู้และภูมิคุ้มกัน
6. Knowledge management	Shared	ความรู้
7. Long-term perspective	Yes, concern with all stakeholders including future generations.	ภูมิคุ้มกันและคุณธรรม
8. Management development	Grow their own, not import managers.	คุณธรรม ภูมิคุ้มกันและความรู้
9. Organizational culture	Strongly rooted in history, often favoring ethical and environmentally concerned practices.	ภูมิคุ้มกันและความรู้
10. People priority	Strong; heavily invest in people, as opposed to lip-service.	ภูมิคุ้มกัน ความรู้และคุณธรรม
11. Quality	High is a given, not focus on cost cutting and speed.	พอประมาณ มีเหตุมีผล ภูมิคุ้มกันและคุณธรรม
12. Retaining staff	Low turnover rate; staff development focus.	มีเหตุมีผล ภูมิคุ้มกัน ความรู้และคุณธรรม

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

Criteria	Western Sustainable Enterprises	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
13. Skilled workforce	Strong; Continuously develop firm-specific skills, as opposed to employees bring generic skills to the firm.	มีเหตุมีผล ภูมิคุ้มกัน ความรู้และคุณธรรม
14. Social responsibility	Permeates organizational thinkings and actions. As opposed to being seen as reducing shareholder value and profits	พอประมาณ ภูมิคุ้มกันและคุณธรรม
15. Environmental responsibility	A given, bring competitive advantage and savings. As opposed to being seen as reducing profits.	พอประมาณ ภูมิคุ้มกันและคุณธรรม
16. Stakeholders	Broad focus, as opposed to maximizing only shareholder value.	พอประมาณ ภูมิคุ้มกันและคุณธรรม
17. Teams	Teamwork is core process; often self-governing, as opposed to requiring management intervention.	ภูมิคุ้มกัน ความรู้และคุณธรรม
18. Uncertainty and change	Change is considered and managed process, as opposed to fast adjustment.	มีเหตุมีผลและภูมิคุ้มกัน
19. Union-management relations	Employees, unions, management share power; employees represented on boards of large companies. As opposed to an adversarial relationship with boards and management holding the power.	ความรู้และคุณธรรม

ที่มา (สุขสรรค์ ก้นตะบุตร, มปป.)

2.7 สรุปแนวปฏิบัติของธุรกิจตาม 3 หลักการและ 2 เงื่อนไขของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากลักษณะของการนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารจัดการธุรกิจข้างต้น ไม่ว่าจะเป็นโครงการในพระราชูปถัมภ์ หรือธุรกิจเอกชนที่มีชื่อเสียง หรือแม้แต่ธุรกิจ ในต่างชาติต่างมีแนวปฏิบัติที่สอดคล้องกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน 3 หลักการ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกัน และอีก 2 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขคุณธรรม และความรู้ โดยทางผู้วิจัยได้รวบรวมจากข้อมูลจากธุรกิจข้างต้น พบว่าในแต่ละหลักการและ เงื่อนไข ธุรกิจเหล่านั้นมีแนวปฏิบัติอย่างไรบ้างดังตารางต่อไปนี้

หลักการ 3 ข้อ	แนวทางปฏิบัติของธุรกิจ
1. ความพอประมาณ	1) ควบคุมค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับองค์กร 2) ขยายธุรกิจอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่ลงทุนสูงเกินตัว ขยายธุรกิจเมื่อทุนเหลือมากพอ 3) การรับคำสั่งซื้อจากลูกค้าจะทำตามกำลังการผลิตเท่านั้น 4) ลงทุนแบบความเสี่ยงปานกลางเพื่อกำเริบระดับปกติ 5) เน้นการผลิตเพื่อกลุ่มลูกค้าที่มีช่องทางการขายชัดเจนมากกว่าการขยายกำลังการผลิตเพียงเพื่อขายทั่วไป 6) เลือกทำเฉพาะธุรกิจที่มีความชำนาญ ได้เปรียบในการแข่งขันทั้งด้านต้นทุน และเทคโนโลยี โดยไม่ต้องพึ่งพาจากพันธมิตรต่างชาติ
2. ความมีเหตุผล	1) ใช้พฤติกรรมของพนักงานส่วนใหญ่เป็นแนวทางในการออกแบบระบบงาน 2) มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและประหยัด
หลักการ 3 ข้อ	แนวทางปฏิบัติของธุรกิจ
	3) ใช้แรงงานและวัตถุดิบจากท้องถิ่น ใกล้เคียงให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ 4) เริ่มขยายตลาดในท้องถิ่นและในประเทศก่อนจึงค่อยเจาะตลาดต่างประเทศ เพื่อลดความเสี่ยงทางธุรกิจ 5) คำนึงถึงประโยชน์ร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง 6) การวางแผนการตลาดไม่มองผลระยะสั้น เช่นการใช้กลยุทธ์การตัดราคา แต่เลือกกลยุทธ์ที่จะสามารถต่อยอดทางธุรกิจ และให้ผลดีในระยะยาว เช่นการสร้างความแตกต่างของผลิตภัณฑ์

หลักการ 3 ข้อ	แนวทางปฏิบัติของธุรกิจ
	7) เลือกทำเฉพาะธุรกิจที่มีความชำนาญ ได้เปรียบในการแข่งขันทั้งด้านต้นทุน และเทคโนโลยี โดยไม่ต้องพึ่งพาจากพันธมิตรต่างชาติ
3. การสร้างภูมิคุ้มกัน	1) ขยายตลาด โดยมุ่งกลุ่มลูกค้าทุกระดับ และให้มีบริการที่หลากหลาย 2) พัฒนาผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย 3) ใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่น เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบ 4) การขยายธุรกิจแบบค่อยเป็นค่อยไป 5) มีเงินออมไว้ป้องกันความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต 6) อบรมคุณธรรมให้แก่พนักงาน 7) วางแผนการเติบโตของธุรกิจอย่างระมัดระวัง 8) กระจายงานผลิต กระจายช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่สมเหตุสมผล 9) พยายามไม่ก่อหนี้ เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากความผันผวนทางเศรษฐกิจ 10) ใช้กลยุทธ์การบริหารการตลาดที่มุ่งเน้นการเติบโตทางธุรกิจอย่างมั่นคง และมีขั้นตอน 11) เลือกทำเฉพาะธุรกิจที่มีความชำนาญ ได้เปรียบในการแข่งขันทั้งด้านต้นทุน และเทคโนโลยี โดยไม่ต้องพึ่งพาจากพันธมิตรต่างชาติ
เงื่อนไข 2 ข้อ	แนวทางปฏิบัติของธุรกิจ
1. คุณธรรม	1) ไม่ให้พนักงานออกในช่วงเกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ แต่เน้นความร่วมมือร่วมใจกับพนักงาน 2) ซื่อสัตย์ต่อลูกค้า ผู้ขายปัจจัยการผลิต และพนักงาน
	3) เน้นการจ้างงานในท้องถิ่น และไม่เอาเครื่องจักรมาใช้ทดแทนแรงงานโดยไม่จำเป็น 4) คำนึงถึงผลกระทบธุรกิจของตนต่อพนักงาน สิ่งแวดล้อมและชุมชน
เงื่อนไข 2 ข้อ	แนวทางปฏิบัติของธุรกิจ
	5) การทำธุรกิจนั้นควรคำนึงถึง stakeholders พันธมิตรทางธุรกิจ ผู้ถือหุ้น สังคมและสิ่งแวดล้อมและโดยเฉพาะอย่างยิ่งพนักงาน 6) การคำนึงประโยชน์ต่างตอบแทน โดยไม่ได้มุ่งเพียงประโยชน์ส่วนตน 7) ให้ความสำคัญกับการบริหารทรัพยากรบุคคล

หลักการ 3 ข้อ	แนวทางปฏิบัติของธุรกิจ
	8) การกำหนดผลตอบแทนอย่างเหมาะสมและยุติธรรมตามผลสำเร็จของงาน 9) กำนนวัตรกรรมเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมและสังคม ให้เติบโตร่วมกันอย่างยั่งยืน 10) ลงทุนในโครงการอันเป็นประโยชน์ในการพัฒนาประเทศ ทั้งด้าน การกีฬา การศึกษา สิ่งแวดล้อม ชุมชน สาธารณประโยชน์
2. ความรู้	1) ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 2) วางแผนการผลิตที่ชัดเจนและสอดคล้องกับกำลังการผลิต 3) แบ่งปันความรู้สู่สาธารณชน 4) ให้โอกาสในการเรียนรู้แก่นักศึกษา

จากแนวทางปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสุวกิจ ศรีปัดดา และอภิชัย พันธเสน ในหัวข้อ 3 และที่รวบรวมได้จากตัวอย่างธุรกิจที่นำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ ทำให้ผู้วิจัยสามารถสรุปกรอบเนื้อหาประเด็นการวิจัยครั้งนี้โดยยึด 7 ข้อของ อภิชัย พันธเสน และได้เพิ่มเติม 2 ข้อ จากการรวบรวมตัวอย่างธุรกิจ ทำให้ได้แนวปฏิบัติ 9 ประการดังนี้

- 1) ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม นั่นคือ เทคโนโลยีที่ราคาไม่แพง แต่ถูกหลักวิชาการ
- 2) มีขนาดการผลิตที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ
- 3) ไม่โลภเกินไปและไม่เน้นกำไรระยะสั้น
- 4) ซื่อสัตย์ สุจริต ในการประกอบการไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค และไม่เอารัดเอาเปรียบแรงงานหรือลูกค้า ตลอดจนไม่เอารัดเอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบ
- 5) เน้นการกระจายความเสี่ยงจากการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและ/หรือมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ได้
- 6) เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้เงินเกินความสามารถในการบริหารจัดการ
- 7) เน้นการใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่น และตอบสนองตลาดในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ตามลำดับ เป็นหลัก
- 8) เน้นให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กร ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม
- 9) ให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ความรู้ และแบ่งปันความรู้สู่สาธารณชน

2.8 วิสาหกิจรายย่อยและขนาดเล็ก (MSEs)

จากที่สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้นิยามวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ (Small and Medium Enterprises: SMEs) โดยแบ่งเป็นความหมายของวิสาหกิจ (Enterprises) ครอบคลุมกิจการ 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่

1) กิจการการผลิต (Production Sector) ครอบคลุมการผลิตในภาคเกษตรกรรม (Agricultural Processing) ภาคอุตสาหกรรม (Manufacturing) และเหมืองแร่ (Mining)

2) กิจการการค้า (Trading Sector) ครอบคลุมการค้าส่ง (Wholesale) และการค้าปลีก (Retail)

3) กิจการบริการ (Service Sector) ส่วนลักษณะขนาดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

กำหนดจากมูลค่าชั้นสูงของสินทรัพย์ถาวร สำหรับกิจการแต่ละประเภท ดังนี้

- กิจการการผลิต : ขนาดกลาง ไม่เกิน 200 ล้านบาท ขนาดย่อม ไม่เกิน 50 ล้านบาท
- กิจการบริการ : ขนาดกลาง ไม่เกิน 200 ล้านบาท ขนาดย่อม ไม่เกิน 50 ล้านบาท
- กิจการการค้า : ขนาดกลางไม่เกิน ค้าส่ง ไม่เกิน 100 ล้านบาท ขนาดย่อม ไม่เกิน 50 ล้านบาท ขนาดกลางค้าปลีก ไม่เกิน 60 ล้านบาท ขนาดย่อมค้าปลีก ไม่เกิน 30 ล้านบาท

ส่วนลักษณะขนาดของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กำหนดจากจำนวนการจ้างงานสำหรับกิจการแต่ละประเภท ดังนี้

- กิจการการผลิต : ขนาดกลาง ไม่เกิน 200 คน ขนาดย่อม ไม่เกิน 50 คน
- กิจการบริการ : ขนาดกลาง ไม่เกิน 200 คน ขนาดย่อม ไม่เกิน 50 คน
- กิจการการค้า : ขนาดกลางไม่เกิน ค้าส่ง ไม่เกิน 50 คน ขนาดย่อม ไม่เกิน 25 คน
ขนาดกลางค้าปลีก ไม่เกิน 30 คน ขนาดย่อมค้าปลีก ไม่เกิน 15 คน

SMEs คือ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เป็นวิสาหกิจที่มีความเหมาะสม มีความคล่องตัวในการปรับสภาพให้เข้ากับสถานการณ์ทั่วไปของประเทศอีกทั้งยังเป็นวิสาหกิจที่ใช้เงินทุนในจำนวนที่ต่ำกว่าวิสาหกิจขนาดใหญ่ และยังช่วยรองรับแรงงานจากภาคเกษตรกรรมเมื่อหมดฤดูกาลเพาะปลูก รวมถึงเป็นแหล่งที่สามารถรองรับแรงงานที่เข้ามาใหม่เป็นการป้องกันการอพยพของแรงงานเข้ามาหางานทำในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล ซึ่งช่วยกระจายการกระจุกตัวของโรงงานกิจการวิสาหกิจในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลไปสู่ภูมิภาค ก่อให้เกิดการพัฒนาความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งในส่วนภูมิภาคและของประเทศอย่างยั่งยืนต่อไป จากการรายงานของธนาคารกรุงเทพ ระบุว่าในปี 2541 วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises : SMEs) ซึ่งประกอบด้วย กิจการการผลิต การค้า และธุรกิจบริการ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 311,518 รายคิดเป็นสัดส่วน 92 % ของวิสาหกิจทั้งหมดในประเทศในจำนวนนี้เป็นวิสาหกิจประเภทการค้า (ค้าส่ง ค้าปลีก ภัตตาคารและโรงแรม) มากที่สุด 134,171 ราย คิดเป็น 43 %

รองลงมาเป็นภาคการผลิต จำนวน 90,122 ราย คิดเป็น 82.9 % และการบริการ จำนวน 87,225 ราย คิดเป็น 28.7 % กล่าวโดยสรุป SMEs มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ คือ

1. ช่วยการสร้างงาน
2. สร้างมูลค่าเพิ่ม
3. สร้างเงินตราต่างประเทศ
4. ช่วยประหยัดเงินตราต่างประเทศ โดยการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ
5. เป็นจุดเริ่มต้นในการลงทุน และสร้างเสริมประสิทธิภาพ
6. ช่วยเชื่อมโยงกับกิจกรรมขนาดใหญ่ และภาคการผลิตอื่น ๆ เช่น ภาคเกษตรกรรม
7. เป็นแหล่งพัฒนาทักษะฝีมือ

จากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นตั้งแต่กลางปี 2540 ซึ่งเริ่มจากสถาบันการเงินก่อนจะลุกลามไปสู่ธุรกิจเกือบทุกสาขาทั้งกิจการขนาดใหญ่และขนาดเล็กล้วนได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นด้วยกันทั้งสิ้น วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมซึ่งเป็นภาคการผลิตที่แท้จริงก็ได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน กลุ่ม SMEs ล้วนประสบปัญหาขาดสภาพคล่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทำให้อำนาจซื้อการบริโภคของประชาชนลดน้อยลงเป็นผลให้กิจการ SMEs ต้องชะลอหรือลดการผลิต การจำหน่ายหรือถึงขั้นปิดกิจการไปในที่สุด โดยกลุ่มที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดคือ กลุ่ม SMEs ที่เป็นการรับช่วงการผลิตจากกลุ่มอุตสาหกรรมสนับสนุน ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางที่ใช้เทคโนโลยีพึ่งพาจากต่างประเทศ เช่น อุตสาหกรรมรถยนต์ เป็นต้น ส่วนกลุ่ม SMEs ที่พึ่งพาตนเองได้และมักจะใช้ภูมิปัญญาไทยเป็นพื้นฐานมาจากครอบครัวจะสามารถดำรงธุรกิจอยู่ได้ เนื่องจากกลุ่มนี้จะมีความคล่องตัวในเรื่องการจัดการ เทคนิคการผลิต การจำหน่าย ซึ่งมักจะมีความยืดหยุ่นในการปรับตัวเพื่อรับมือกับภาวะวิกฤติเศรษฐกิจได้ดีกว่า กลุ่ม SMEs ที่รับช่วงการผลิตจากบริษัทอุตสาหกรรมขนาดใหญ่และขนาดกลาง แต่อย่างไรก็ตามกลุ่ม SMEs โดยทั่วไปก็ยังได้รับผลกระทบจากอำนาจซื้อและการบริโภคที่น้อยลงของประชาชน และมีปัญหาคือสภาพคล่องทางการเงิน ที่กระจายไปทั่วระบบเศรษฐกิจ หากภาครัฐไม่ยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs เหล่านี้ก็จะทยอยปิดกิจการไปเรื่อย ๆ กระทั่งกลายเป็นปัญหาเรื้อรังทางเศรษฐกิจและส่งผลกระทบต่อปัญหาสังคมในที่สุด

สำหรับสถานการณ์ข้อมูลวิสาหกิจทุกประเภทของประเทศไทยของปี 2549 ที่สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสำรวจพบว่า มีทั้งหมด 2,287,057 ราย ประกอบด้วยวิสาหกิจขนาดใหญ่ 4,292 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.2 ของจำนวนวิสาหกิจทุกประเภทในประเทศไทย วิสาหกิจขนาดกลาง 9,791 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.4 ของจำนวนวิสาหกิจทุกประเภทในประเทศไทย วิสาหกิจขนาดเล็ก 2,264,734 ราย คิดเป็นร้อยละ 99 ของจำนวนวิสาหกิจทุกประเภทในประเทศไทย และเมื่อพิจารณาเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและเล็กพบว่ามีสัดส่วนถึงร้อยละ 99.4 ของ

วิสาหกิจทั้งหมด ดังนั้นจะเห็นได้ว่าวิสาหกิจขนาดกลางและเล็กมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันการเจริญเติบโตเศรษฐกิจของประเทศ

สำหรับภาคเหนือซึ่งเป็นเขตพื้นที่ทำการศึกษา มีวิสาหกิจขนาดกลางและเล็กทั้งสิ้น 397,129 รายหรือร้อยละ 17.5 ของจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและเล็กทั้งประเทศ โดยพื้นที่ประกอบธุรกิจที่มีจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและเล็กมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ เชียงใหม่ นครสวรรค์ และเชียงราย ซึ่งทั้งสามจังหวัดนี้รวมแล้วมีจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและเล็กถึง 148,614 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.4 ของจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและเล็กในภาคเหนือทั้งหมด โดยถ้าจำแนกตามลักษณะธุรกิจแล้วพบว่า ภาคผลิตสินค้ามีจำนวน 136,591 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.4 ภาคบริการมีจำนวน 101,540 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.6 ภาคการค้าและซ่อมบำรุง มีจำนวน 157,613 ราย คิดเป็นร้อยละ 39.7 และภาคอื่นๆ จำนวน 1,385 คิดเป็นร้อยละ 0.3

และในรายละเอียดข้อมูลของภาคเหนือพบว่า เมื่อแยกตามขนาดของกิจการ วิสาหกิจขนาดเล็กในภาคเหนือมีจำนวนถึง 396,536 ราย หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 99.67ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดเล็กทั้งหมดในภาคเหนือ และในจำนวนวิสาหกิจขนาดเล็กนี้ยังสามารถแบ่งย่อยลงไปเป็นวิสาหกิจรายย่อย (Micro Enterprise) ซึ่งถือว่าเป็นขนาดธุรกิจที่เล็กมากโดยจากนิยามของวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กที่มีการนิยามไว้หลากหลายตามหน่วยงานที่จัดทำ ตามเกณฑ์ของจำนวนแรงงานและทุนจดทะเบียน สามารถสรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 เกณฑ์จำนวนแรงงานและทุนจดทะเบียนของวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก

ประเภทกิจการ	วิสาหกิจรายย่อย		วิสาหกิจขนาดเล็ก	
	จำนวนแรงงาน (คน)	ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)	จำนวนแรงงาน (คน)	ทุนจดทะเบียน (ล้านบาท)
1.กิจการการผลิต	1-4	ไม่เกิน 500,000	5-49	ไม่เกิน 50
2.กิจการให้บริการ	1-4	ไม่เกิน 1,000,000	5-49	ไม่เกิน 50
3.กิจการค้าส่ง	1-4	ไม่เกิน 1,000,000	5-49	ไม่เกิน 50
4.กิจการค้าปลีก	1-4	ไม่เกิน 1,000,000	5-49	ไม่เกิน 30

(ที่มา: 1. กระทรวงอุตสาหกรรม, 2551 2. Allal, 1999)

วิสาหกิจรายย่อยหรือ (Micro Enterprise) นี้ อาจถูกเรียกในชื่อวิสาหกิจรากหญ้า ที่ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจ เนื่องจากในระบบเศรษฐกิจที่ต้นทุนการผลิตและค่าแรงสูงขึ้น วิสาหกิจรากหญ้าสามารถดำเนินการได้ด้วยต้นทุนการผลิตและค่าแรงที่ต่ำกว่ามาตรฐาน เป็นแหล่งสินค้าราคาถูกให้กับผู้มีรายได้น้อย ขณะที่ระบบเศรษฐกิจที่พัฒนาแล้วระบบห่วงโซ่อุปทานหรือ Supply chain ของการผลิตเพื่อการส่งออกนั้นมีความสำคัญเนื่องจากมีเครือข่ายถึงวิสาหกิจรายย่อย นอกจากนี้ การที่จำนวนประชากรที่ประกอบธุรกิจแบบนี้มีสัดส่วนค่อนข้างสูง

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งจะนำเสนอในงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยที่ศึกษาวิธีการและแนวทางการประยุกต์แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับกิจการทางเศรษฐกิจในลักษณะต่างๆ เช่น การศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมของ อภิชาติ พันธเสน และคณะ (2546) พบว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ได้ครอบคลุมหลักการของบรรษัทภิบาล ที่เน้นในเรื่องความเป็นธรรมของการมีส่วนร่วม ได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ความโปร่งใสในการบริหารจัดการ และความรับผิดชอบอย่างมีคุณธรรม แต่เศรษฐกิจพอเพียงยังเน้นการบริหารจัดการอย่างประหยัด และมีประสิทธิภาพสูงสุด และเน้นความไม่โลภพร้อมกันด้วย เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของอุตสาหกรรมและของประเทศโดยส่วนรวม และในงานวิจัยเล่มนี้ยังมีข้อค้นพบปัญหาส่วนใหญ่ของอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม คือเรื่องการแข่งขันในตลาดโลก ที่ต้องใช้ทุนเป็นจำนวนมากก่อให้เกิดปัญหาการก่อหนี้ที่ไม่สามารถชำระคืนได้ มีการใช้เงินที่ไม่ถูกต้อง เช่น ใช้ไปลงทุนซื้อที่ดิน อสังหาริมทรัพย์ หรือ ไปขยายที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นเงินผิดวัตถุประสงค์ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นการขัดต่อหลักเศรษฐกิจพอเพียง

ในทางตรงกันข้ามยังมีอุตสาหกรรมที่ผ่านวิกฤตทางเศรษฐกิจมาได้ จากการวิจัยพบว่าอุตสาหกรรมเหล่านี้มีจุดเน้นตรงกันในประเด็นดังนี้คือ

1. ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับราคาไม่แพงแต่ถูกหลักวิชาการ
2. ใช้ทรัพยากรทุกชนิดอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพสูงสุด
3. มีขนาดการผลิตที่สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ และเน้นความเสียสละ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้เงินเกินความสามารถในการบริหารจัดการ

อีกงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องเรื่องแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้วยการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกัญญาณ อินทหว่าง และคณะ (2550) พบว่าธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ศึกษาจำนวน 42 ธุรกิจ ในเขตภาคกลางตอนบนและตอนล่าง มี

ธุรกิจจำนวน 27 ธุรกิจที่มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินธุรกิจครบทุกด้านและต่อเนื่อง และมีธุรกิจจำนวน 15 ธุรกิจที่มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้บางส่วน นั่นคือกลุ่มแรกธุรกิจประเภทธุรกิจชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะการขอทุนจากหน่วยงานราชการ แต่ไม่สามารถรวมกลุ่มได้เข้มแข็ง มีลักษณะการจ้างงานเป็นระยะไม่ต่อเนื่อง ขาดการสร้างเครือข่ายร่วมกัน และปัญหาที่พบคือธุรกิจประเภทนี้เกิดจากแรงผลักดันของหน่วยงานราชการมากกว่าความต้องการอย่างแท้จริง ส่วนอีกกลุ่มคือ ธุรกิจเอกชน ซึ่งจะสนใจแสวงหากำไรมากกว่าการทำประโยชน์เพื่อชุมชน ขาดการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ และไม่ได้ใช้ทุนทางสังคมด้านการรวมกลุ่มธุรกิจด้วยกัน ทั้งยังไม่ได้เน้นการสร้างทุนสิ่งแวดล้อม และแข่งขันเพื่อความอยู่รอดเป็นสำคัญ และผู้ประกอบการส่วนใหญ่เข้าใจว่าการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของเกษตรกรรมมากกว่าการใช้กับธุรกิจทั่วไป

สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2549) ได้เสนอผลการวิจัยโดยสรุปว่าด้วย “เศรษฐกิจพอเพียงในกระแสโลกาภิวัตน์ การเชื่อมโยงโลกาภิวัตน์กับชุมชนกวิวัตน์” โดยพบว่าคุณภาพเชิงพลวัตในการสร้างสมดุลระหว่างโลกาภิวัตน์กับชุมชนกวิวัตน์เศรษฐกิจพอเพียงน่าจะเป็นหลักยึดที่ดี โดยหลักเศรษฐกิจพอเพียงมี 3 ประการคือ

มีภูมิคุ้มกันดี

1. มีการประมาณตน
2. ใช้องค์ความรู้ใช้สติและปัญญา

หลักการนี้นำไปใช้ในการสร้างพลัง 4 พลังขับเคลื่อนสังคม ได้คือ

1. พลังความเข้มแข็งของชุมชน
2. พลังความสามัคคีในการแข่งขัน
3. พลังสมานฉันท์
4. พลังโลกาภิวัตน์

สิ่งที่รัฐบาลและหน่วยงานภาครัฐต้องทำคือ สร้างสิ่งคุ้มภัยให้ชุมชน โดยควรใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติให้เปลี่ยนชุมชนจากการเป็นผู้ทุกข์ทน (Suffer) ไปสู่ความเป็นผู้อยู่รอด (Survive) ให้ได้ หลังจากนั้นก็พัฒนาให้ชุมชนสามารถเชื่อมโยงกับโลกได้ให้ชุมชนอยู่บนขาของตนได้ และมีความเป็นประชาธิปไตย เนื่องจากชุมชนมี 3 P ได้แก่ People Place และ Product แล้ว การที่ประชาชนในชุมชนสามารถผลิตสินค้าได้โดยปัญญาของเขาเป็นการรักษาวัฒนธรรมของให้เกิดการพัฒนาตามไปด้วย

และ สุวกิจ ศรีปีดถา ได้นำแนวทางของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าไปประยุกต์ใช้กับการจัดการธุรกิจของชุมชน โดยทำวิจัยในเรื่อง การประยุกต์หลักการธุรกิจตามแนวพระราชดำริ

เศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชน(สุวกิจ ศรีปีดลา, 2549) โดยแบ่งประเภทของวิสาหกิจชุมชน ออกเป็น กลุ่มพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรม เกษตรกรรม และธุรกิจบริการ พบว่าระดับความเป็นไป ได้ในการประยุกต์หลักการจัดการเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจชุมชนทั้งโดยภาพรวมและจำแนก ตามลักษณะของกิจการอยู่ในระดับมาก แนวปฏิบัติที่เป็นไปได้สูง และควรปฏิบัติอย่างมาก คือ ต้อง ประกอบการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตไม่เอารัดเอาเปรียบผู้เกี่ยวข้อง และหลักการ เงื่อนไข และ แนวทางปฏิบัติทั้งหมดสามารถนำไปประยุกต์กับวิสาหกิจชุมชนได้ทุกประเภทและทุกลักษณะ กิจการไม่ต่างกัน

ในด้านการเกษตรนั้น ได้มีการเปรียบเทียบประสิทธิภาพและระดับการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ระหว่างเกษตรกรรมแนวเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรกรรมกระแสหลัก (มยุรี เสือ คำราม, 2546) โดยในงานวิจัยนี้ได้มีจุดมุ่งหมายของการวิจัย คือเปรียบเทียบระหว่างเกษตรกรรม แนวเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรกรรมกระแสหลัก ในเรื่องประสิทธิภาพและระดับการพัฒนา ทรัพยากรมนุษย์ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำนา จำนวน 100 ราย แบ่งเป็นผู้ที่ ทำการเกษตรแนวเศรษฐกิจพอเพียง คือทำนาและทำกิจกรรมการเกษตรอื่นอีก 2 ชนิด จำนวน 50 ราย และผู้ที่ทำการเกษตรกระแสหลัก คือทำนาและรับจ้างนอกฤดูกาลทำนา จำนวน 50 ราย ใน ตำบลเขาหินซ้อน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลปรากฏว่า เกษตรกรรมแนวเศรษฐกิจ พอเพียงมีประสิทธิภาพสูงกว่า เนื่องจากมีความประหยัดและก่อให้เกิดประโยชน์ คือ จากการปลูก ข้าว เกษตรกรรมแนวเศรษฐกิจพอเพียงมีต้นทุนการผลิตข้าวต่ำกว่าแต่กลับได้รับผลตอบแทนจาก การผลิตข้าวสูงกว่า ซึ่งการประหยัดนี้เนื่องมาจากสามารถลดปัจจัยการผลิตบางชนิด โดยการ หมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ เป็นระบบที่เกื้อกูลกัน นำไปสู่การพึ่งตนเอง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ คือ ได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุนมีเงินพอกินพอใช้จนถึงเหลือกินเหลือใช้ สร้างความมั่นคง และความอบอุ่นให้กับครอบครัว และด้านปัจจัยการผลิต เนื่องจากไม่ใช้ปัจจัยการผลิตภายนอก สามารถใช้ปัจจัยการผลิตภายในระบบ ทำให้ลดความเสี่ยงในการลงทุนทั้งตลาดปัจจัยการผลิตและ ตลาดผลผลิต คือ มีวัตถุประสงค์ในการเกษตรเพื่อการบริโภค จึงไม่จำเป็นต้องหวังขายสินค้าใน ตลาดผลผลิต ก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ นอกจากนี้แล้วเกษตรกรรมแนวเศรษฐกิจพอเพียงมีทักษะ การเกษตรสูงกว่าเกษตรกรรมกระแสหลัก ถึงแม้ว่าด้านสุขภาพและทัศนคติเกษตรกรรมทั้งสองจะ ไม่มีความแตกต่างกัน มีระดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สูงกว่า เนื่องจากเป็นระบบที่ปลูกพืชหลาย ชนิดโดยเกษตรกรไม่มีเวลาว่างนอกฤดูกาลเกษตร เกิดการเรียนรู้ระบบที่อาศัยอยู่พัฒนาทักษะ การเกษตรของตนเองได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปว่าระบบเกษตรกรรมแนวเศรษฐกิจพอเพียงนี้เป็นระบบ ที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยจะช่วยให้เกษตรกรสามารถพัฒนาภาคเกษตรกรรมให้ดี ขึ้นได้และยังเป็นเกษตรยั่งยืน คือทั้งคนและระบบสามารถดำรงอยู่ได้ตลอดไป

แนวทางเศรษฐกิจพอเพียงยังได้นำมาใช้ในงานช่างฝีมือ ในงานวิจัย การศึกษาและพัฒนางานช่างฝีมือภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ: กรณีศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดตาก (ไพโรจน์ เนียมนาคและคณะ, 2543) โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อวิเคราะห์แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ทางการศึกษา การคิด การปลูกฝังค่านิยมและทฤษฎีใหม่อันเป็นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงในงานช่างฝีมือ แล้วนำมาบูรณาการกับผลการวิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากการสัมภาษณ์ จากการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการอาชีพงานช่างฝีมือ ได้แก่เครื่องดนตรีไทย งานแกะสลัก เครื่องเงิน อัญมณีและเครื่องประดับ เป่าแก้ว และงานจักสาน ได้มีวิถีชีวิตและแนวทางประกอบอาชีพสอดคล้องกับแนวพระราชดำริ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง โดยสามารถสรุปได้เป็นข้อๆ ดังนี้

1) งานช่างฝีมือนั้นต้องมีการเรียนรู้ไปด้วยขณะปฏิบัติงาน และในขณะเดียวกันควรได้รับการเพิ่มพูนประสบการณ์มากขึ้นเท่าที่มีโอกาส

2) อาชีพงานช่างฝีมือนั้นผู้ปฏิบัติได้มีแนวคิดที่จะรวมกลุ่มกัน ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งให้อยู่ในรูปของสหกรณ์ โครงการ ศูนย์ หรือที่มีเรียกชื่ออย่างอื่น เพื่อเป็นการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยมีการแบ่งสรรกำไรจากการขายสินค้าด้วยความยุติธรรม

3) แม้งานช่างฝีมือนั้นจะมีหลายสาขาและหลากหลายประเภทก็ตาม แต่ถ้าเมื่อนำมาประยุกต์เข้าด้วยกันแล้ว ก็จะทำให้งานที่ทำอยู่เกิดการสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น

4) งานช่างฝีมือเป็นอาชีพที่มีเกียรติ และเกิดความรู้สึภาคภูมิใจในงานที่ได้ทำงานหรือประกอบอาชีพ

5) ช่างฝีมือจะต้องมีการเรียนรู้ร่วมกันขณะทำงาน เพื่อจะได้นำความรู้ที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา

6) อาชีพนี้ถึงแม้รายได้ครั้งละไม่มาก แต่มีความรู้สึภาคภูมิใจที่ได้มาจากแรงงานและหยาดเหงื่อของตนเองซึ่งสามารถทำให้มีความสุขได้

7) อาชีพช่างฝีมือที่ทำอยู่นั้นควรที่จะได้รับการเรียนรู้ และทำการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ และความเชี่ยวชาญ

8) อาชีพที่ปฏิบัติอยู่นั้นเป็นอาชีพที่พอมีพอกิน ไม่มีความเดือดร้อนแต่อย่างใด ต่างมีความสุข พออยู่พอกิน เหลือกินจึงนำไปขาย สามารถทำให้มีความสุขได้

9) เป็นอาชีพที่ต้องร่วมมือร่วมใจ และร่วมแรงกันทำงาน จึงจะทำให้งานนั้นมีความเจริญก้าวหน้า และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

10)งานฝีมือที่จัดได้ว่าเป็นภูมิปัญญาไทย ที่ได้มีการสืบทอดติดต่อกันมาเป็นเวลานาน

11) เป็นงานที่ชอบเพราะว่านอกจากจะเป็นงานที่ใช้ความรู้ความสามารถได้อย่างเต็มที่แล้วยังเป็นงานที่ใช้ความคิดอย่างอิสระอีกด้วย

12) เป็นอาชีพที่ไม่หุหราบแต่สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

13) เมื่อเกิดปัญหาใดๆ ในสถานที่ทำงาน ก็จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วยทุกครั้ง นั้นหมายความว่าการทำงานร่วมกันในสังคมจะให้เกียรติกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

14) การจะเกิดงานช่างฝีมือได้นั้น จะต้องมีการพัฒนาเทคโนโลยีมาจากภูมิปัญญาของเราเอง

15) อาชีพงานฝีมือที่ปฏิบัติอยู่นั้นสามารถตอบสนองให้แก่ชุมชนประการหนึ่ง คือมีการประสานงานกันเป็นอย่างดีระหว่างองค์กร ประการที่สองคือ วัสดุที่นำมาใช้กับงานฝีมือนั้นส่วนใหญ่หาได้จากในท้องถิ่น และอีกประการคือ อาชีพงานช่างฝีมือที่ทำอยู่ เกิดจากการเรียนรู้ตามความคิดของบรรพบุรุษ

และจากประเด็นการนำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในเรื่องต่างๆ นั้นมีข้อสังเกตเกี่ยวกับสาระสำคัญบางประการเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (ประสาร บุญเสริม, 2549) ว่า

1) เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการปฏิบัติตนให้ดำรงอยู่ในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยและเป็นรูปแบบการพัฒนาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกประเทศที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และมีตัวอย่างการนำไปประยุกต์ใช้ที่เกิดขึ้นจริงและได้ผลดีจริง

2) เป็นปรัชญาที่มองโลกในลักษณะระบบพลวัต (dynamic system) และสามารถประยุกต์ใช้ได้ทุกกาลสมัย กล่าวคือ ได้มีพระราชดำรัสมาตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี 2540 และสามารถใช้เป็นแนวทางการพัฒนาที่ทำให้ประเทศไทยก้าวพ้นจากวิกฤต และดำรงอยู่ได้ภายใต้สถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน

3) เป็นปรัชญาที่มุ่งผลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤตในแต่ละช่วงเวลาเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนาในมิติต่างเช่น มิติทางธรรมชาติ ทางสังคมและทางเศรษฐกิจ

4) เป็นองค์ความรู้ใหม่ หรือกระบวนทรรศน์ใหม่ (paradigm shift) ที่สอดคล้องกับทฤษฎีเศรษฐศาสตร์กระแสหลักแต่มีความลึกซึ้งมากกว่าอันเป็นผลมาจากการพิจารณาและวิเคราะห์สถานการณ์ ตลอดจนนโยบายวิธีการ และผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตลอดช่วงระยะเวลา กว่า 30 ปีที่ผ่านมา ที่ชุมชนและประเทศต่างๆ มีความเชื่อมโยงกันมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี วัฒนธรรมและค่านิยมทางสังคม

5) เป็นแนวคิดที่มีพลังในการกระตุ้นผู้ยากไร้ เพราะผู้ปฏิบัติสามารถมีความสุขได้ตามอัตภาพที่เหมาะสมกับสถานะของคน มีความหวังในความก้าวหน้าของการดำรงชีวิต

6) เป็นแนวคิดสากลที่ปลอดจากการเมือง ผลประโยชน์และอุดมการณ์ คือไม่เป็นทุนนิยม คอมมิวนิสต์ หรือสังคมนิยม แต่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกประเทศและทุกสังคมในทุกระดับ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 วิธีดำเนินการวิจัย และสถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล

3.1.1 การเก็บข้อมูล

- 1) เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ จำนวน 30 – 40 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย (แบบสัมภาษณ์) และเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ
- 2) เก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด แบ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับวิสาหกิจขนาดเล็กจำนวน 200 ชุด และแบบสอบถามสำหรับวิสาหกิจรายย่อยจำนวน 200 ชุด โดยแยกจากกลุ่มตัวอย่างวิสาหกิจขนาดเล็กด้วยจำนวนแรงงานที่น้อยกว่า 5 คน
- 3) เก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม จำนวน 10 – 15 คน เพื่อเป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

3.1.2 การกำหนดพื้นที่

พื้นที่ศึกษาทั้งหมด 18 อำเภอ ในจังหวัดเชียงราย โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มคือ

- 1) กลุ่มอำเภอที่มีประชากรตั้งแต่ 100,001 คนขึ้นไป ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอพาน และอำเภอแม่จัน
- 2) กลุ่มอำเภอที่มีประชากรตั้งแต่ 50,001 – 100,000 คน ได้แก่ อำเภอเทิง อำเภอแม่สาย อำเภอแม่สรวย อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอเวียงป่าเป้า อำเภอเชียงของ และอำเภอเชียงแสน
- 3) กลุ่มอำเภอที่มีประชากรน้อยกว่า 50,001 คน ได้แก่ อำเภอเวียงชัย อำเภอพญาเม็งราย อำเภอขุนตาล อำเภอเวียงแก่น อำเภอแม่ลาว อำเภอป่าแดด กิ่งอำเภอเวียงเชียงรุ้ง และกิ่งอำเภอคอยหลวง

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2.1 ประชากร

ผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยและขนาดเล็กลงในพื้นที่จังหวัดเชียงราย โดยรวมถึงผู้จดทะเบียนพาณิชย์ทั้งประเภทบุคคลธรรมดา และนิติบุคคล ซึ่งข้อมูลของผู้จดทะเบียนรวบรวมจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายและสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดเชียงราย เป็นจำนวนทั้งสิ้น 14,677 ราย โดยแบ่งหน่วยงานรับผิดชอบจดทะเบียนตามลักษณะของกิจการดังนี้

สำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดเชียงราย	องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย
<p>1. การขายหรือให้เช่า แผ่นซีดี แอบบันทีก วีดีทัศน์ แผ่นวีดีทัศน์ ดีวีดี หรือแผ่นวีดีทัศน์ระบบดิจิทัล เฉพาะที่เกี่ยวกับการบันเทิง (เทปคาสเซ็ท วีดีโอเทป แผ่นซีดี วีซีดี ดีวีดี เพลงและภาพยนตร์ ทั่วไป)</p> <p>2. การผลิต รับจ้างผลิต แผ่นซีดี แอบบันทีก วีดีทัศน์ แผ่นวีดีทัศน์ ดีวีดี หรือแผ่นวีดีทัศน์ระบบดิจิทัล เฉพาะที่เกี่ยวกับการบันเทิง (เทปคาสเซ็ท วีดีโอเทป แผ่นซีดี วีซีดี ดีวีดี เพลงและภาพยนตร์ ทั่วไป)</p> <p>3. การขายอัญมณี หรือเครื่องประดับซึ่งประดับด้วยอัญมณี</p> <p>4. การซื้อขายสินค้าหรือบริการ โดยวิธีใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต</p> <p>5. การบริการเป็นตลาดกลาง ในการซื้อขายสินค้าหรือบริการ โดยวิธีใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต</p> <p>6. การให้เช่าพื้นที่ของเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย</p> <p>7. การให้บริการเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้อินเทอร์เน็ต</p> <p>8. การให้บริการเครื่องเล่นเกม</p> <p>9. การให้บริการฟังเพลงและร้องเพลง โดยคาราโอเกะ</p> <p>10. การให้บริการตู้เพลง</p> <p>11. โรงงานแปรรูปภาพ แกะสลักและการทำหัตถกรรมจากงาช้าง</p> <p>12. การค้าปลีก การค้าส่ง งาช้าง และผลิตภัณฑ์จากงาช้าง</p>	<p>1. การทำโรงสีข้าวที่ใช้เครื่องจักร</p> <p>2. การทำโรงเลื่อยที่ใช้เครื่องจักร</p> <p>3. การขายสินค้าใดๆ ที่ในวันหนึ่งขายได้เป็นเงินตั้งแต่ 20 บาทขึ้นไป</p> <p>4. การมีสินค้าไว้เพื่อขาย มีมูลค่ารวม 500 บาทขึ้นไป</p> <p>5. การประกอบหัตถกรรมหรืออุตสาหกรรม และขายสินค้าที่ผลิตได้ในวันหนึ่งขายได้เป็นเงินตั้งแต่ 20 บาทขึ้นไป</p> <p>6. การประกอบหัตถกรรมหรืออุตสาหกรรม และมีสินค้าที่ผลิตได้รวมเป็นเงิน 500 บาทขึ้นไป (สำหรับข้อ 5 และข้อ 6 ให้ยกเว้น การทำสวนยาง ซึ่งนำน้ำยางที่กรีดได้ จากสวนยางของตนเอง มาทำเป็นยางแผ่น ยางดอก หรือยางรมควันออกขายไม่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์)</p> <p>7. การขนส่งทางทะเล</p> <p>8. การขนส่งโดยเรือกลไฟ หรือเรือยนต์ประจำทาง</p> <p>9. การขนส่งโดยรถไฟ การขนส่งโดยรถราง</p> <p>10. การขนส่งโดยรถยนต์ประจำทาง</p> <p>11. การขายทอดตลาด</p> <p>12. การรับซื้อ-ขาย ที่ดิน</p> <p>13. การให้กู้ยืมเงิน</p> <p>14. การรับแลกเปลี่ยนหรือซื้อขายเงินตราต่างประเทศ</p> <p>15. การซื้อหรือขายตัวเงิน</p> <p>16. การธนาคาร</p> <p>17. การโพยก๊วน</p> <p>18. การทำโรงรับจำนำ</p> <p>19. การทำโรงแรม</p>

3.2.2 กลุ่มตัวอย่างและขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1) ตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการพัฒนาแบบสอบถามและ เพื่อหาแนวทางในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดโดยตัวอย่างประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ประชาชนและรองประธานหอการค้า สมาชิกหอการค้า ประชาชนและรองประธานสภาอุตสาหกรรม สมาชิกสภาอุตสาหกรรม ประชาชนและรองสมาคมท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย และสมาชิกสมาคมท่องเที่ยวจังหวัดเชียงราย 2) กลุ่มผู้ประกอบการรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก รวมแล้วจำนวน 30-40 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็นแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2) ตัวอย่างสำหรับการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างประเภทการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้คือ

2.1) ขั้นที่หนึ่งใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยแบ่งอำเภอซึ่งมีทั้งหมด 18 อำเภอ ออกเป็น 3 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1: กลุ่มอำเภอที่มีประชากรตั้งแต่ 100,001 คนขึ้นไป ประกอบด้วย 3 อำเภอ คือ

อำเภอเมือง

อำเภอพาน

อำเภอแม่จัน

กลุ่มที่ 2: กลุ่มอำเภอที่มีประชากรตั้งแต่ 50,001–100,000 คน ประกอบด้วย 7 อำเภอ คือ

อำเภอเทิง

อำเภอแม่สาย

อำเภอแม่สรวย

อำเภอแม่ฟ้าหลวง

อำเภอเวียงป่าเป้า

อำเภอเชียงของ

อำเภอเชียงแสน

กลุ่มที่ 3: กลุ่มอำเภอที่มีประชากรน้อยกว่า 50,001 คน ประกอบด้วย 8 อำเภอ คือ

อำเภอเวียงชัย

อำเภอพญาเม็งราย

อำเภอขุนตาล

อำเภอเวียงแก่น

อำเภอแม่ลาว

อำเภอป่าแดด

อำเภอเวียงเชียงรุ้ง

อำเภอดอยหลวง

เพื่อให้ประชากรในการวิจัยนี้มีโอกาสเป็นกลุ่มตัวอย่างเท่าเทียมกัน ผู้วิจัยจะสุ่มตัวอย่างจากกลุ่มอำเภอแต่ละกลุ่มอำเภอ โดยกำหนดตัวอย่างจำนวน 50% ของแต่ละกลุ่ม ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังนี้

กลุ่มที่ 1: กลุ่มอำเภอที่มีประชากรตั้งแต่ 100,001 คนขึ้นไป จะสุ่มตัวอย่าง 2 อำเภอ

กลุ่มที่ 2: กลุ่มอำเภอที่มีประชากรตั้งแต่ 50,001 – 100,000 คน จะสุ่มตัวอย่าง 4 อำเภอ

กลุ่มที่ 3: กลุ่มอำเภอที่มีประชากรน้อยกว่า 50,001 คน จะสุ่มตัวอย่าง 4 อำเภอ รวมจำนวนพื้นที่ศึกษาทั้งสิ้น 10 อำเภอ

2.2) ขั้นที่สองจะสุ่มตัวอย่างตำบลที่จะเป็นพื้นที่ศึกษาอีก 50% จากพื้นที่ศึกษา 10 อำเภอ

2.3) ขั้นที่สาม เนื่องจากประชากรเป็นวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก จำนวน 14,677 ราย ซึ่งเมื่อกำหนดจากสูตรการกำหนดขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane (1997) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 400 ราย เนื่องจากการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างให้มีความเท่าเทียมกันคือกลุ่มละ 200 ราย ในการเก็บข้อมูลจะใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) กับเจ้าของหรือผู้จัดการวิสาหกิจรายนั้น

2) ตัวอย่างสำหรับการสนทนากลุ่ม เพื่อหาแนวทางในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัด คือ ตัวแทนผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก จำนวน 15-20 ราย โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็นแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นตอนและวิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์การวิจัย	ระเบียบวิธีวิจัย	กิจกรรม	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1. เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย	1. การสัมภาษณ์เพื่อพัฒนาแบบสอบถาม 2. การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม	1. รวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ 2. สัมภาษณ์เพื่อพัฒนาแบบสัมภาษณ์ 3. ทดสอบแบบสอบถาม 4. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับผู้ประกอบการ MSEs ในจังหวัดเชียงราย	1.ทราบระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและขนาดเล็กในจังหวัดเชียงรายแยกตามประเภทการผลิต บริการ และการค้า
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประเภทการผลิต บริการ และการค้า	1. การสัมภาษณ์เพื่อพัฒนาแบบสอบถาม 2. การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม	1. นำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมได้ในข้อที่ 1 มาเปรียบเทียบหาความแตกต่างของระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละประเภทของวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก	1. ทำให้ทราบความแตกต่างของระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละประเภทของวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก
3. ศึกษาหาแนวทางในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย	1. การสนทนากลุ่ม (Focus group) 2. การสัมภาษณ์ (interview) 3. การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม	1. ทำการสำรวจจากแบบสอบถามผู้ประกอบการ MSEs ในด้านความคิดเห็นและแนวทางการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสม	1. ทำให้ทราบความคิดเห็นและแนวทางในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย ในที่สนะของ

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ 1) แบบสอบถาม และ 2) แบบสัมภาษณ์

3.3.1 แบบสอบถาม โดยแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- 1) ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ
- 2) ส่วนที่ 2 แนวทางการดำเนินธุรกิจ
- 3) ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.2 แบบสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย

3.4 ขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม

3.4.1 พัฒนาแบบสอบถามจากการรวบรวมเอกสารทุติยภูมิ และจากการสัมภาษณ์

3.4.2 การหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการเสนอแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และนำมาหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยใช้เครื่องมือดัชนีวัดค่าความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) ดังนี้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 79)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องของข้อความ

(ค่าระหว่าง -1 ถึง +1)

$\sum R$ หมายถึง ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบความเหมาะสมของข้อความของแบบสอบถาม โดยพิจารณาคัดเลือกค่า IOC มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5

- 1) แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามตามที่คุณเชี่ยวชาญแนะนำ
- 2) นำแบบสอบถามดังกล่าวไปทดลองผู้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการประเมินครั้งนี้ จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา โดยใช้สูตร Cranach's Coefficient Alpha (อ้างอิงจาก ล้วน สายยศ; อังคณา สายยศ 2538: 200)

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

- 1) คุณสุนทรา ศิละกุล หัวหน้าสำนักงานพัฒนาธุรกิจการค้าจังหวัดเชียงราย
- 2) คุณวัชรินทร์ สติรานนท์ หัวหน้ากลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงราย
- 3) คุณพัฒนา สิริสมบัติ ประธานหอการค้าจังหวัดเชียงราย
- 4) ดร.ปรมินทร์ อริเดช ผู้อำนวยการสำนักวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

3.5 ขั้นตอนและวิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย จะใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) โดยวิเคราะห์ค่าสถิติดังนี้คือ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าร้อยละ (percentage) และค่าความถี่ (frequency)

โดยกำหนดระดับความสอดคล้องในแบบสอบถามให้เป็นคะแนนได้ดังนี้

- ระดับความสอดคล้อง 0-20 % หมายถึง 1 คะแนน
- ระดับความสอดคล้อง 21-40 % หมายถึง 2 คะแนน
- ระดับความสอดคล้อง 41-60 % หมายถึง 3 คะแนน
- ระดับความสอดคล้อง 61-80 % หมายถึง 4 คะแนน
- ระดับความสอดคล้อง 81-100 % หมายถึง 5 คะแนน

โดยมีเกณฑ์การวัดระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ A ช่วงคะแนน 4.60 – 5.00
- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ A- ช่วงคะแนน 4.24 – 4.59
- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ B+ ช่วงคะแนน 3.88 – 4.23
- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ B ช่วงคะแนน 3.52 – 3.87
- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ B- ช่วงคะแนน 3.16 – 3.51
- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ C+ ช่วงคะแนน 2.80 – 3.15
- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ C ช่วงคะแนน 2.44 – 2.79
- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ C- ช่วงคะแนน 2.08 – 2.43
- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ D+ ช่วงคะแนน 1.72 – 2.07
- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ D ช่วงคะแนน 1.36 – 1.71
- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ D- ช่วงคะแนน 1.00 – 1.35

การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กประเภทการผลิต การบริการ และการค้าในจังหวัดเชียงราย จะใช้การวิเคราะห์โดยวิธี One Way ANOVA

การวิเคราะห์ความคิดเห็นและแนวทางในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย จะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และจะใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อเนื่องอย่างเป็นขั้นตอน นอกจากนี้จะทำการตรวจสอบความถูกต้องของผลการวิจัยโดยตรวจสอบจากภายในและภายนอก โดยการตรวจสอบจากภายนอกจะใช้วิธีการตรวจสอบผลวิจัยสามเส้า (triangulation) ซึ่งเป็นการใช้ข้อมูลต่างชนิดกันคือ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

3.6 สถานที่ที่ใช้เป็นที่ทำการวิจัย

โปรแกรมเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

3.7 ระยะเวลาทำการวิจัยและแผนการดำเนินงานตลอดโครงการวิจัย

3.7.1 ระยะเวลาที่ทำการวิจัย

ระยะเวลาของโครงการวิจัย 1 ปี (ปีที่เสนอขอเป็นปีแรกของการวิจัย)

3.7.2 แผนการดำเนินงาน (Gantt chart)

ขั้นตอนและระยะเวลาของแผนการดำเนินงานมีรายละเอียดดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ขั้นตอนในการดำเนินงาน	เดือน												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1. เก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ เพื่อนำมาพัฒนาเครื่องมือในการเก็บข้อมูล	**												
2. การสัมภาษณ์ เพื่อพัฒนาแบบสัมภาษณ์ และเพื่อเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ		**											
3. การพัฒนาและทดสอบแบบสอบถาม		**	**										
4. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ซึ่งใช้การสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม			**	**									
5. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม					**	**							
6. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการจัดการสนทนากลุ่ม							**						
7. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม		**	**	**	**	**	**						
8. การสรุปผลการวิจัยและจัดทำรายงานการวิจัย								**	**				
9. จัดทำและจัดส่งเอกสารเผยแพร่ผลการวิจัย (ถ่ายถอดผลการวิจัย)									**	**			
10. จัดเวทีถ่ายทอดผลการวิจัย										**	**		
11. สรุปผลการดำเนินงานตามแผนงานวิจัยทั้งหมด													**

3.8 แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมาย

แผนถ่ายทอดผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมายในแผนงานวิจัยในครั้งนี้มีขั้นตอนและรายละเอียดดังต่อไปนี้คือ

- 1) จัดทำเอกสารเผยแพร่ผลการวิจัยของโครงการวิจัย จำนวนอย่างน้อย 120 ชุด

2) แจกเอกสารเผยแพร่ผลการวิจัยไปยังกลุ่มเป้าหมายและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
จำนวนอย่างน้อย 4-5 หน่วยงาน/ผู้เกี่ยวข้อง

3) เชิญกลุ่มเป้าหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมในเวทีการถ่ายทอดผลการวิจัย
จำนวนอย่างน้อย 1 เวที โดยมีผู้เข้าร่วมประมาณอย่างน้อย 80 – 100 คน

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย” การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย และเปรียบเทียบระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย โดยจำแนกเป็นประเภทธุรกิจผลิต การบริการ และการค้า ตลอดจนศึกษาหาแนวทางในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย ซึ่งจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย และผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย โดยจำแนกเป็นประเภทธุรกิจผลิต การบริการ และการค้า ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลด้านโครงสร้างทางการเงิน ข้อมูลด้านการผลิตและการจัดการ และข้อมูลแรงงาน โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ของแต่ละรายการ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเกณฑ์การวัดระดับความสอดคล้องในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของอภิชัย พันธเสน (อภิชัย พันธเสน, 2546) โดยมีเกณฑ์การวัดระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดังนี้

- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ A ช่วงคะแนน 4.60 – 5.00
- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ A- ช่วงคะแนน 4.24 – 4.59
- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ B+ ช่วงคะแนน 3.88 – 4.23
- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ B ช่วงคะแนน 3.52 – 3.87
- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ B- ช่วงคะแนน 3.16 – 3.51
- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ C+ ช่วงคะแนน 2.80 – 3.15

- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ C ช่วงคะแนน 2.44 – 2.79
- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ C- ช่วงคะแนน 2.08 – 2.43
- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ D+ ช่วงคะแนน 1.72 – 2.07
- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ D ช่วงคะแนน 1.36 – 1.71
- ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจระดับ D- ช่วงคะแนน 1.00 – 1.35

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ช่วยให้วิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงรายผ่านวิกฤตเศรษฐกิจ โดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ของแต่ละรายการ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบคำอธิบายว่าในช่วงวิกฤตทางเศรษฐกิจได้แก้ไขปัญหามาในแต่ละเรื่องอย่างไร

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อความ Content Analysis แล้วนำมาบรรยายในรูปของความเรียง

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย โดยจำแนกตามประเภทการผลิตและบริการ และการค้า

ส่วนที่ 2 ผลการสัมภาษณ์ กลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก

ส่วนที่ 3 ผลจากการสนทนากลุ่มย่อยตัวแทนผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1.1 ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย และผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก ซึ่งประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลด้านโครงสร้างทางการเงิน ข้อมูลด้านการผลิตและการจัดการ และ ข้อมูลแรงงาน ดังปรากฏตามตารางที่ 4.1 - 4.20

1) ข้อมูลพื้นฐาน

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละลักษณะธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
บุคคลธรรมดา	278	69.5
ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน	75	18.8
บริษัทจำกัด	26	6.5
อื่นๆ	21	5.2
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ลักษณะธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นบุคคลธรรมดาคิดเป็นร้อยละ 69.5 รองลงมาเป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนคิดเป็นร้อยละ 18.8 และลักษณะธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถามที่น้อยที่สุดคือ ลักษณะอื่นๆ ได้แก่กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมอาชีพของหมู่บ้านคิดเป็นเพียงร้อยละ 5.2 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละประเภทของกิจการของผู้ตอบแบบสอบถาม

ประเภทของกิจการ	จำนวน	ร้อยละ
ผลิต	111	27.8
บริการ	129	32.3
ค้าส่ง	41	10.2
ค้าปลีก	117	29.2
ไม่ระบุ	2	.5
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่าประเภทของกิจการของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสัดส่วนมากที่สุด ได้แก่ ธุรกิจบริการคิดเป็นร้อยละ 32.3 รองลงมาได้แก่ ธุรกิจการค้าโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธุรกิจค้าปลีกคิดเป็นร้อยละ 29.2 และประเภทกิจการที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด ได้แก่ ธุรกิจค้าส่ง คิดเป็นเพียงร้อยละ 10.2 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตารางที่ 4.3 พิสัยและค่าเฉลี่ยของปีที่เปิดดำเนินการและปีที่ขยายธุรกิจ

ขนาดของ ธุรกิจ	พิสัยปีที่เริ่ม ดำเนินการ	ค่าเฉลี่ยของ ปีที่เริ่ม ดำเนินการ	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	พิสัยปีที่ มีการขยาย กิจการ	ค่าเฉลี่ยของ ปีที่มีการ ขยายกิจการ	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
ภาพรวม	2505-2552	2543	8.31	2528-2552	2549	3.70
เล็ก	2505-2552	2543	8.61	2528-2552	2549	3.80
ย่อย	2505-2551	2543	8.10	2529-2552	2549	3.65

จากตารางที่ 4.3 พบว่า พิสัยของปีที่เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีพ.ศ. 2505-2552 โดยมีค่าเฉลี่ยปีที่เริ่มดำเนินการอยู่ที่ปีพ.ศ. 2543 และพิสัยของปีที่มีการขยายกิจการตั้งแต่ปีพ.ศ. 2528-2552 โดยมีค่าเฉลี่ยปีที่เริ่มดำเนินการอยู่ที่ปีพ.ศ. 2549 ทั้งในวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของขนาดสินทรัพย์

ขนาดสินทรัพย์	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 100,000 บาท	122	31.4
100,000 – 250,000 บาท	181	46.5
250,001 – 500,000 บาท	36	9.3
500,001 – 1,000,000 บาท	19	4.9
1,000,001 – 10,000,000 บาท	28	7.2
10,000,001 – 20,000,000 บาท	1	.3
20,000,001 – 30,000,000 บาท	1	.3
30,000,001 – 40,000,000 บาท	1	.3
40,000,001 – 50,000,000 บาท	-	-
มากกว่า 50,000,000 บาท	-	-
รวม	389	100

จากตารางที่ 4.4 พบว่าขนาดสินทรัพย์ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสัดส่วนมากที่สุด ได้แก่ 100,000 – 250,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมาได้แก่ ขนาดของสินทรัพย์ต่ำกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.4 และขนาดสินทรัพย์ที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดได้แก่ 10,000,001 – 20,000,000 บาท 20,000,001 – 30,000,000 บาท และ 30,000,001 – 40,000,000 บาท เพียงร้อยละ .3 เท่านั้น และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามรายใดที่มีขนาดสินทรัพย์เกิน 40,000,000 บาทเลย

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของทุนจดทะเบียนของผู้ตอบแบบสอบถาม

ทุนจดทะเบียน	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 100,000 บาท	238	67.6
100,000 – 250,000 บาท	90	25.6
250,001 – 500,000 บาท	8	2.3
500,001 – 1,000,000 บาท	7	2.0
1,000,001 – 10,000,000 บาท	9	2.6
10,000,001 – 20,000,000 บาท	-	-
20,000,001 – 30,000,000 บาท	-	-
30,000,001 – 40,000,000 บาท	-	-
40,000,001 – 50,000,000 บาท	-	-
มากกว่า 50,000,000 บาท	-	-
รวม	352	100

จากตารางที่ 4.5 พบว่าทุนจดทะเบียนของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสัดส่วนมากที่สุด ได้แก่ ทุนจดทะเบียนต่ำกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 67.6 รองลงมาได้แก่ ทุนจดทะเบียน 100,000 – 250,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.6 และทุนจดทะเบียนของผู้ประกอบการที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดได้แก่ ทุนจดทะเบียน 500,001 – 1,000,000 บาท และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีทุนจดทะเบียนเกิน 10,000,000 บาทเลย

2) ข้อมูลด้านโครงสร้างทางการเงิน

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของสัดส่วนการรวมทุนกับต่างประเทศ

ขนาดของ ธุรกิจ	มี	ไม่มี	สัดส่วนระหว่างมีกับ ที่ระบุทั้งหมด (ร้อยละ)	จำนวนเงินทุน ต่างประเทศต่อรายที่ระบุ (ล้านบาท)	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน
ภาพรวม	-	376	0	0	0
เล็ก	-	223	0	0	0
ย่อย	-	153	0	0	0

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคือร้อยละ

จากตารางที่ 4.6 พบว่า จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 376 ราย ไม่ว่าวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามรายใดที่มีการรวมทุนกับต่างประเทศเลย

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเงินทุน

ขนาดของ ธุรกิจ	ส่วนตัวหรือญาติพี่น้อง		การร่วมลงทุนของหุ้นส่วน	
	ปีแรก	2551	ปีแรก	2551
ภาพรวม	379,126.4	598,196.9	252,728.2	197,180.3
	(1,462,661.10)	(3,558,987.61)	(858,545.26)	(435,201.01)
เล็ก	454,680.9	808,291.4	190,020.0	257,624.4
	(1,807,777.01)	(4,389,527.97)	(369,617.43)	(810,121.60)
ย่อย	260,720.1	205,320.0	257,624.4	190,020.0
	(598,902.18)	(390,017.11)	(810,121.59)	(369,617.43)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคือค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากตารางที่ 4.7 พบว่าโดยภาพรวมแล้วค่าเฉลี่ยของเงินทุนที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้มาจากส่วนตัวหรือญาติพี่น้องในปีแรก และปี พ.ศ. 2551 มีค่าเท่ากับ 379, 126.4 บาทและ 598, 196.9 บาท ตามลำดับ โดยถ้าพิจารณาเฉพาะวิสาหกิจขนาดเล็กจะมีค่าเฉลี่ยของเงินทุนที่ผู้ตอบ

แบบสอบถามได้มาจากส่วนตัวหรือญาติพี่น้องในปีแรก และปี พ.ศ. 2551 มีค่าเท่ากับ 454,680.9 บาทและ 808,291.4 บาท ตามลำดับ ส่วนวิสาหกิจรายย่อยมีค่าเฉลี่ยของเงินทุนที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้มาจากส่วนตัวหรือญาติพี่น้องในปีแรก และปี พ.ศ. 2551 มีค่าเท่ากับ 260,720.1 บาทและ 205,320.0 บาท ตามลำดับ

สำหรับแหล่งทุนที่มาจากร่วมลงทุนของหุ้นส่วนพบว่า โดยภาพรวมแล้วค่าเฉลี่ยของเงินทุนที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้มาจากการร่วมลงทุนของหุ้นส่วนในปีแรก และปี พ.ศ. 2551 มีค่าเท่ากับ 252,728.2 บาทและ 197,180.3 บาท ตามลำดับ โดยถ้าพิจารณาเฉพาะวิสาหกิจขนาดเล็กจะมีค่าเฉลี่ยของเงินทุนที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้มาจากการร่วมลงทุนของหุ้นส่วนในปีแรก และปี พ.ศ. 2551 มีค่าเท่ากับ 190,020.0 บาทและ 257,624.4 บาท ตามลำดับ ส่วนวิสาหกิจรายย่อยมีค่าเฉลี่ยของเงินทุนที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้มาจากการร่วมลงทุนของหุ้นส่วนในปีแรก และปี พ.ศ. 2551 มีค่าเท่ากับ 257,624.4 บาทและ 190,020.0 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเงินทุน (ต่อ)

ขนาดของธุรกิจ	ธนาคารพาณิชย์		กองทุนส่งเสริมSMEs	
	ปีแรก	2551	ปีแรก	2551
ภาพรวม	571,637.9	1,297,096.7	186,250.0	303,571.4
	(1,527,932.93)	(6,426,052.19)	(112,987.30)	(113,111.36)
เล็ก	566,351.3	645,789.5	162,800.0	292,608.7
	(1,527,737.67)	(1,677,668.31)	(81,420.72)	(100,372.82)
ย่อย	580,952.3	2,328,333.3	270,000.0	354,000.0
	(1,546,752.39)	(10,157,801.3)	(170,195.97)	(164,560.01)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคือค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากตารางที่ 4.8 พบว่าโดยภาพรวมแล้วค่าเฉลี่ยของเงินทุนที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้มาจากธนาคารพาณิชย์ในปีแรก และปี พ.ศ. 2551 มีค่าเท่ากับ 571,637.9 บาทและ 1,297,096.7 บาท ตามลำดับ โดยถ้าพิจารณาเฉพาะวิสาหกิจขนาดเล็กจะมีค่าเฉลี่ยของเงินทุนที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้มาจากธนาคารพาณิชย์ในปีแรก และปี พ.ศ. 2551 มีค่าเท่ากับ 566,351.3 บาทและ 645,789.5 บาท ตามลำดับ ส่วนวิสาหกิจรายย่อยมีค่าเฉลี่ยของเงินทุนที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้มาจากธนาคารพาณิชย์ในปีแรก และปี พ.ศ. 2551 มีค่าเท่ากับ 580,952.3 บาทและ 2,328,333.3 บาท ตามลำดับ

สำหรับแหล่งทุนที่มาจากกองทุนส่งเสริมSMEs พบว่า โดยภาพรวมแล้วค่าเฉลี่ยของเงินทุนที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้มาจากกองทุนส่งเสริมSMEs ในปีแรก และปี พ.ศ. 2551 มีค่าเท่ากับ 186,250.0 บาทและ 303,571.4บาท ตามลำดับ โดยถ้าพิจารณาเฉพาะวิสาหกิจขนาดเล็กจะมีค่าเฉลี่ยของเงินทุนที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้มาจากกองทุนส่งเสริมSMEs ในปีแรก และปี พ.ศ. 2551 มีค่าเท่ากับ 162,800.0 บาทและ 292,608.7 บาท ตามลำดับ ส่วนวิสาหกิจรายย่อยมีค่าเฉลี่ยของเงินทุนที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้มาจากกองทุนส่งเสริมSMEs ในปีแรก และปี พ.ศ. 2551 มีค่าเท่ากับ 270,000.0 บาทและ 354,000.0 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของเงินทุน (ต่อ)

ขนาดของธุรกิจ	อื่นๆ	
	ปีแรก	2551
ภาพรวม	105,353.8 (125,085.52)	90,370.3 (125,957.30)
เล็ก	107,428.5 (118,230.65)	115,555.5 (129,529.06)
ย่อย	102,933.3 (134,648.18)	77,777.8 (125,957.77)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคือค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สำหรับแหล่งทุนที่มาจากแหล่งอื่นๆ พบว่า โดยภาพรวมแล้วค่าเฉลี่ยของเงินทุนที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้มาจากแหล่งอื่นๆในปีแรก และปี พ.ศ. 2551 มีค่าเท่ากับ 105,353.8 บาท และ 90,370.3 บาท ตามลำดับ โดยถ้าพิจารณาเฉพาะวิสาหกิจขนาดเล็กจะมีค่าเฉลี่ยของเงินทุนที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้มาจากแหล่งอื่นๆในปีแรก และปี พ.ศ. 2551 มีค่าเท่ากับ 107,428.5 บาทและ 115,555.5 บาท ตามลำดับ ส่วนวิสาหกิจรายย่อยมีค่าเฉลี่ยของเงินทุนที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้มาจากแหล่งอื่นๆในปีแรก และปี พ.ศ. 2551 มีค่าเท่ากับ 102,933.3 บาทและ 77,777.8 บาท ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเงินทุนทรัพย์สินคงที่ และเงินทุนหมุนเวียน
ในกิจการ

ขนาดของ ธุรกิจ	เงินทุนในอสังหาริมทรัพย์		เงินทุนในสังหาริมทรัพย์		เงินทุนหมุนเวียน	
	ปีแรก	2551	ปีแรก	2551	ปีแรก	2551
ภาพรวม	379,126.45 (1,462,661.10)	598,196.9 (3,558,987.62)	252,728.2 (858,545.26)	197,180.4 (435,201.01)	340,597.24 (2,907,383.49)	240,554.9 (963,962.62)
เล็ก	454,681.0 (1,807,777.02)	808,291.4 (4,389,527.97)	257,624.4 (810,121.60)	190,020.0 (369,617.43)	477,172.2 (3,683,666.15)	282,247.4 (1,203,175.50)
ย่อย	260,720.1 (598,902.18)	205,320.0 (390,017.11)	244,475.8 (937,883.61)	210,762.9 (540,097.69)	117,216.1 (218,390.68)	171,572.7 (263,064.16)

หมายเหตุ : ตัวเลขในวงเล็บคือค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ค่าเฉลี่ยของมูลค่าเงินทุนที่เป็นทรัพย์สินคงที่ในรูปอสังหาริมทรัพย์ ในปีแรกและปี พ.ศ. 2551 โดยภาพรวมทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 379,126.45 บาท และ 598,196.9 บาทตามลำดับ สำหรับวิสาหกิจขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ย ของมูลค่าเงินทุนที่เป็นทรัพย์สินคงที่ในรูปอสังหาริมทรัพย์ ในปีแรกและปี พ.ศ. 2551 เท่ากับ 454,681.0 บาทและ 808,291.4 บาทตามลำดับ และวิสาหกิจรายย่อยมีค่าเฉลี่ย ของมูลค่าเงินทุนที่เป็นทรัพย์สินคงที่ในรูปอสังหาริมทรัพย์ ในปีแรกและปี พ.ศ. 2551 เท่ากับ 260,720.1 บาทและ 205,320.0 บาทตามลำดับ

สำหรับค่าเฉลี่ยของมูลค่าเงินทุนที่เป็นทรัพย์สินคงที่ในรูปสังหาริมทรัพย์ ในปีแรกและปี พ.ศ. 2551 โดยภาพรวมทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 252,728.2 บาทและ 197,180.4 บาทตามลำดับ สำหรับวิสาหกิจขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ย ของมูลค่าเงินทุนที่เป็นทรัพย์สินคงที่ในรูปสังหาริมทรัพย์ ในปีแรกและปี พ.ศ. 2551 เท่ากับ 257,624.4 บาทและ 190,020.0 บาทตามลำดับ และวิสาหกิจรายย่อยมีค่าเฉลี่ย ของมูลค่าเงินทุนที่เป็นทรัพย์สินคงที่ในรูปสังหาริมทรัพย์ ในปีแรกและปี พ.ศ. 2551 เท่ากับ 244,475.8 บาทและ 210,762.9 บาทตามลำดับ

สำหรับค่าเฉลี่ยของมูลค่าเงินทุนที่เป็นเงินทุนหมุนเวียนในปีแรกและปี พ.ศ. 2551 โดยภาพรวมทั้งหมดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 340,597.24 บาทและ 240,554.9 บาทตามลำดับ สำหรับวิสาหกิจขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ย ของมูลค่าเงินทุนที่เป็นเงินทุนหมุนเวียนในปีแรกและปี พ.ศ. 2551 เท่ากับ 477,172.2 บาทและ 282,247.4 บาทตามลำดับ และวิสาหกิจรายย่อยมีค่าเฉลี่ย ของมูลค่าเงินทุนที่เป็นเงินทุนหมุนเวียนในปีแรกและปี พ.ศ. 2551 เท่ากับ 117,216.1 บาทและ 171,572.7 บาทตามลำดับ

3) ข้อมูลด้านการผลิตและการจัดการ

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของแหล่งที่มาของวัตถุดิบและเครื่องมือเครื่องจักร

วัตถุดิบ	แหล่งที่มาของวัตถุดิบและเครื่องมือเครื่องจักร									
	ท้องถิ่น		ภูมิภาค		ในประเทศ		ต่างประเทศ		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. วัตถุดิบทั้งสำเร็จรูปและกึ่งสำเร็จรูป	189	47.3	25	6.3	167	41.8	3	.8	16	4
2. เครื่องมือเครื่องจักร	172	43	29	7.3	160	40	3	.8	36	9
รวม	400	100	400	100	400	100	400	100	400	100

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้วัตถุดิบทั้งสำเร็จรูปและกึ่งสำเร็จรูป และเครื่องมือเครื่องจักรในท้องถิ่นคิดเป็นร้อยละ 47.3 และ 43 ตามลำดับ รองลงมาคือมาจากในประเทศ คิดเป็นร้อยละ 41.8 และ 40 ตามลำดับ และแหล่งที่มาของวัตถุดิบและเครื่องมือเครื่องจักรที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดได้แก่ ต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ .8 และ .8 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านต้นทุนเทคโนโลยีปัจจุบันเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิตทั้งหมด

ต้นทุน	จำนวน	ร้อยละ
สูงเกินไป	37	9.3
พอดี	200	50.0
ต้นทุนต่ำ	12	3.0
ไม่ระบุ	151	37.8
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่คิดว่าสัดส่วนต้นทุนด้านเทคโนโลยีปัจจุบันเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิตทั้งหมดพอดีแล้ว คิดเป็นร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด รองลงมาคิดว่าสูงเกินไปคิดเป็นร้อยละ 9.3 และผู้ที่เห็นว่าต้นทุนด้านเทคโนโลยีต่ำคิดเป็นร้อยละ 3.0 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตารางที่ 4.13 จำนวนและร้อยละของการจัดจำหน่าย

การจัดจำหน่าย	แหล่งที่จัดจำหน่าย									
	ท้องถิ่น		ภูมิภาค		ในประเทศ		ต่างประเทศ		ไม่ระบุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สินค้าและบริการที่ผลิตได้	245	61.3	12	3	130	32.5	0	0	13	3.3

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีแหล่งจัดจำหน่ายสินค้าและบริการที่ผลิตได้ส่วนใหญ่อยู่ในท้องถิ่นคิดเป็นร้อยละ 61.3 รองลงมาจำหน่ายนอกท้องถิ่น แต่ภายในประเทศคิดเป็นร้อยละ 32.5 และจัดจำหน่ายภายในภูมิภาคเพียงร้อยละ 3 แต่ไม่มีการจัดจำหน่ายในต่างประเทศเลย

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของยอดขายต่อปี

ยอดขายต่อปี	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 100,000 บาท	76	19
100,000 – 250,000 บาท	207	51.75
250,001 – 500,000 บาท	40	10
500,001 – 1,000,000 บาท	26	6.5
1,000,001 – 10,000,000 บาท	28	7
10,000,001 – 20,000,000 บาท	1	0.25
20,000,001 – 30,000,000 บาท	1	0.25
ไม่ระบุ	21	5.25
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ยอดขายต่อปีที่มีสัดส่วนมากที่สุดได้แก่ 100,000 – 250,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 51.75 รองลงมาคือยอดขาย ต่ำกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.0 และ ยอดขายที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดได้แก่ 10,000,001 – 30,000,000 บาท คิดเป็นเพียงร้อยละ .50 ของ ผู้ตอบแบบสอบถามเท่านั้น

4) ข้อมูลด้านแรงงาน

ตารางที่ 4.15 จำนวนของพนักงานและวุฒิการศึกษาทั้งหมดในกิจการ

ขนาดของธุรกิจ	จำนวน พนักงาน (คน)	วุฒิการศึกษา			
		กว่าปริญญาตรี (คน)	ปริญญาตรี (คน)	อนุปริญญาตรี (คน)	ต่ำกว่า ปวช.(คน)
ภาพรวม	633	26	83	239	285
เล็ก	410	14	47	159	190
ย่อย	223	12	36	80	95

จากตารางที่ 4.15 พบว่า จำนวนของพนักงานและวุฒิการศึกษาทั้งหมดในกิจการโดยภาพรวมแล้วมีทั้งหมด 633 คน แบ่งเป็นพนักงานในวิสาหกิจขนาดเล็กจำนวน 410 คนและวิสาหกิจรายย่อย 223 คน โดยพนักงานส่วนใหญ่ของวิสาหกิจขนาดเล็กและรายย่อยมีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปวช. โดยมีจำนวน 285คน 190คน และ 95 คน ในภาพรวม วิสาหกิจขนาดเล็ก และรายย่อยตามลำดับ

การประเมินคุณสมบัติพนักงานที่ประเมินเป็นข้อๆ ดังนี้

1. มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ
2. มีความรู้ด้านการใช้คอมพิวเตอร์
3. มีความสามารถในการประสานงานติดต่อ
4. มีความอดทนในการปฏิบัติงาน
5. มีความสามารถในการวิเคราะห์
6. มีความซื่อสัตย์ต่อบริษัท
7. มีความรับผิดชอบ
8. มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงขององค์กร
9. มีความคิดสร้างสรรค์และมีวิสัยทัศน์
10. มีความเชื่อมั่นในตัวเอง
11. มีความใฝ่รู้และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

E	0.8 - 1.2	D+	2.3 - 2.5	B-	3.6 - 3.7
E+	1.3 - 1.5	C-	2.6 - 2.7	B	3.8 - 4.2
D-	1.6 - 1.7	C	2.8 - 3.2	B+	4.3 - 4.5
D	1.8 - 2.2	C+	3.3 - 3.5	A-	4.6 - 4.7
				A	4.8 - 5.0

ตารางที่ 4.16 การประเมินคุณสมบัติพนักงานที่มีคุณสมบัติต่ำกว่าปริญญาตรี

ขนาดของ ธุรกิจ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	คะแนน เฉลี่ย
ภาพรวม	D+	D+	C	C+	C+	B-	C+	C+	C+	B-	B-	C
เล็ก	D+	D+	C	B-	C+	B-	B-	C+	C+	B-	B	B-
ย่อย	D	D+	C	C+	C	C+	B-	C	C	C+	C+	C

จากตารางที่ 4.16 พบว่า การประเมินคุณสมบัติพนักงานที่มีคุณสมบัติต่ำกว่าปริญญาตรี โดยภาพรวมจะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 2.8 - 3.2 อยู่ในระดับ C โดยหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในเกณฑ์ที่สูงที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับ B- หรือช่วงคะแนน 3.6 - 3.7 ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ต่อบริษัท มีความเชื่อมั่นในตัวเอง และมีความใฝ่รู้และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในระดับต่ำที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับ D+ หรือช่วงคะแนน 2.3 - 2.5 ได้แก่ มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และมีความรู้ด้านการใช้คอมพิวเตอร์

สำหรับวิสาหกิจขนาดเล็กจะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 3.6 - 3.7 อยู่ในระดับ B- โดยหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในเกณฑ์ที่สูงที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับ B หรือช่วงคะแนน 3.8 - 4.2 ได้แก่ มีความใฝ่รู้และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในระดับต่ำที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับ D+ หรือช่วงคะแนน 2.3 - 2.5 ได้แก่ มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และมีความรู้ด้านการใช้คอมพิวเตอร์

และวิสาหกิจรายย่อยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 2.8 - 3.2 อยู่ในระดับ C โดยหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในเกณฑ์ที่สูงที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับ B- หรือช่วงคะแนน 3.6 - 3.7 ได้แก่ มีความรับผิดชอบ และหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในระดับต่ำที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับ D หรือช่วงคะแนน 1.8 - 2.2 ได้แก่ มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ

ตารางที่ 4.17 การประเมินคุณสมบัติพนักงานที่มีคุณสมบัติสูงกว่าปริญญาตรี

ขนาดของ ธุรกิจ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	คะแนน เฉลี่ย
ภาพรวม	B	B	B	B	B	B	B	B-	B	B	B-	B
เล็ก	B-	B	B-	B-	B	B	B	C+	B-	B-	C+	B-
ย่อย	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B

จากตารางที่ 4.17 พบว่า การประเมินคุณสมบัติพนักงานที่มีคุณสมบัติสูงกว่าปริญญาตรีโดยภาพรวมจะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 3.8 - 4.2 อยู่ในระดับ B โดยหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในเกณฑ์ที่สูงที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับ B หรือช่วงคะแนน 3.8 - 4.2 ได้แก่ มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ มีความรู้ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ มีความสามารถในการประสานงานติดต่อ มีความอดทนในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการวิเคราะห์ มีความซื่อสัตย์ต่อบริษัท มีความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์และมี วิสัยทัศน์ และมีความเชื่อมั่นในตัวเอง และหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในระดับต่ำที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับ B- หรือช่วงคะแนน 3.6 - 3.7 ได้แก่ มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงขององค์กร และมีความใฝ่รู้และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

สำหรับวิสาหกิจขนาดเล็จะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 3.6 - 3.7 อยู่ในระดับ B- โดยหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในเกณฑ์ที่สูงที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับ B หรือช่วงคะแนน 3.8 - 4.2 ได้แก่ มีความรู้ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ มีความสามารถในการวิเคราะห์ มีความซื่อสัตย์ต่อบริษัท มีความรับผิดชอบ และหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในระดับต่ำที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับ C+ หรือช่วงคะแนน 3.3 - 3.5 ได้แก่ มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงขององค์กร และมีความใฝ่รู้และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

และวิสาหกิจรายย่อยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 3.8 - 4.2 อยู่ในระดับ B โดยทุกหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในเกณฑ์ B ทั้งหมด

ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละของการวิจัยและพัฒนาธุรกิจและการฝึกอบรมพนักงาน

(ร้อยละ)

ขนาดของธุรกิจ	การลงทุนในเครื่องมือและสถานที่เพื่อการวิจัยและพัฒนา		ค่าใช้จ่ายประจำปีด้านการวิจัยและพัฒนา		ค่าใช้จ่ายประจำปีด้านการฝึกอบรม	
	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี	มี	ไม่มี
	ภาพรวม	24.3	73.8	21	77.5	25.3
เล็ก	27.2	71.5	21.4	75.4	28.1	71.5
ย่อย	20.3	76.7	17.4	80.2	21.5	75.6

จากตารางที่ 4.18 พบว่าวิสาหกิจขนาดเล็กและวิสาหกิจรายย่อยในจังหวัดเชียงราย โดยรวมแล้วส่วนใหญ่ไม่มีการลงทุนในเครื่องมือและสถานที่เพื่อการวิจัยและพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 73.8 ไม่มีค่าใช้จ่ายประจำปีด้านการวิจัยและพัฒนาคิดเป็นร้อยละ 77.5 และไม่มีค่าใช้จ่ายประจำปีด้านการฝึกอบรมคิดเป็นถึงร้อยละ 73.3 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

สำหรับวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่ไม่มีการลงทุนในเครื่องมือและสถานที่เพื่อการวิจัยและพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 71.5 ไม่มีค่าใช้จ่ายประจำปีด้านการวิจัยและพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 75.4 และไม่มีค่าใช้จ่ายประจำปีด้านการฝึกอบรมคิดเป็นถึงร้อยละ 71.5 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

และวิสาหกิจรายย่อยในจังหวัดเชียงรายส่วนใหญ่ก็ไม่มีการลงทุนในเครื่องมือและสถานที่เพื่อการวิจัยและพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 76.7 ไม่มีค่าใช้จ่ายประจำปีด้านการวิจัยและพัฒนา คิดเป็นร้อยละ 80.2 และไม่มีค่าใช้จ่ายประจำปีด้านการฝึกอบรมคิดเป็นถึงร้อยละ 75.6 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

ตารางที่ 4.19 ร้อยละของลักษณะการฝึกอบรม

(ร้อยละ)

ขนาดของ ธุรกิจ	เทคนิคการผลิต						การบริหาร					
	อบรมโดยองค์กร			อบรมหลักสูตร			อบรมโดยองค์กร			อบรมหลักสูตร		
	มี	ไม่มี	ไม่ระบุ	ภายนอก			มี	ไม่มี	ไม่	ภายนอก		
				มี	ไม่มี	ไม่				มี	ไม่มี	ไม่
			ระบุ						ระบุ			
ภาพรวม	33	51.8	15.3	19.5	54.5	26	35.3	49	15.8	19.5	55	25.5
เล็ก	37.3	56.6	6.1	22.4	61	16.7	36	57	7	20.2	64	15.8
ย่อย	27.3	45.3	27.3	15.7	45.9	38.4	34.3	38.4	27.3	18.6	43	38.4

จากตารางที่ 4.19 พบว่า โดยภาพรวมแล้วการอบรมเทคนิคการผลิต จะมีการจัดอบรมโดยองค์กรเองเพียงร้อยละ 33 ไม่มีการจัดอบรมโดยองค์กรร้อยละ 51.8 สำหรับการอบรมหลักสูตรจากภายนอกนั้นมีสัดส่วนการอบรมร้อยละ 19.5 ไม่มีการอบรมร้อยละ 54.5 และเมื่อพิจารณาตามวิสาหกิจขนาดเล็กแล้ว มีการจัดอบรมโดยองค์กรเองเพียงร้อยละ 37.3 ไม่มีการจัดอบรมโดยองค์กรร้อยละ 56.6 สำหรับการอบรมหลักสูตรจากภายนอกนั้นมีสัดส่วนการอบรมร้อยละ 22.4 ไม่มีการอบรมร้อยละ 61.0 และสำหรับวิสาหกิจรายย่อยมีการจัดอบรมโดยองค์กรเองเพียงร้อยละ 27.3 ไม่มีการจัดอบรมโดยองค์กรร้อยละ 45.3 สำหรับการอบรมหลักสูตรจากภายนอกนั้นมีสัดส่วนการอบรมร้อยละ 15.7 ไม่มีการอบรมร้อยละ 45.9

ด้านการอบรมด้านการบริหารจะมีการจัดอบรมโดยองค์กรเองเพียงร้อยละ 35.3 ไม่มีการจัดอบรมโดยองค์กรร้อยละ 49.0 สำหรับการอบรมหลักสูตรจากภายนอกนั้นมีสัดส่วนการอบรมร้อยละ 19.5 ไม่มีการอบรมร้อยละ 55.0 และเมื่อพิจารณาตามวิสาหกิจขนาดเล็กแล้ว มีการจัดอบรมโดยองค์กรเองเพียงร้อยละ 36.0 ไม่มีการจัดอบรมโดยองค์กรร้อยละ 57.0 สำหรับการอบรมหลักสูตรจากภายนอกนั้นมีสัดส่วนการอบรมร้อยละ 20.2 ไม่มีการอบรมร้อยละ 64.0 และสำหรับวิสาหกิจรายย่อยมีการจัดอบรมโดยองค์กรเองเพียงร้อยละ 34.3 ไม่มีการจัดอบรมโดยองค์กรร้อยละ 38.4 สำหรับการอบรมหลักสูตรจากภายนอกนั้นมีสัดส่วนการอบรมร้อยละ 18.6 ไม่มีการอบรมร้อยละ 43.0

ตารางที่ 4.20 ร้อยละของลักษณะการฝึกอบรม

ขนาดของธุรกิจ	(ร้อยละ)					
	การเงิน			อบรมหลักสูตรภายนอก		
	มี	ไม่มี	ไม่ระบุ	มี	ไม่มี	ไม่ระบุ
ภาพรวม	32.8	51.8	15.5	18.8	54.8	26.5
เล็ก	34.2	59.2	6.6	19.7	62.7	17.5
ย่อย	30.8	41.9	27.3	17.4	44.2	38.4

ด้านการอบรมด้านการเงินจะมีการจัดอบรมโดยองค์กรเองเพียงร้อยละ 32.8 ไม่มีการจัดอบรมโดยองค์กรร้อยละ 51.8 สำหรับการอบรมหลักสูตรจากภายนอกนั้นมีสัดส่วนการอบรมร้อยละ 18.8 ไม่มีการอบรมร้อยละ 54.8 และเมื่อพิจารณาตามวิสาหกิจขนาดเล็กแล้ว มีการจัดอบรมโดยองค์กรเองเพียงร้อยละ 34.2 ไม่มีการจัดอบรมโดยองค์กรร้อยละ 59.2 สำหรับการอบรมหลักสูตรจากภายนอกนั้นมีสัดส่วนการอบรมร้อยละ 19.7 ไม่มีการอบรมร้อยละ 62.7 และสำหรับวิสาหกิจรายย่อยมีการจัดอบรมโดยองค์กรเองเพียงร้อยละ 30.8 ไม่มีการจัดอบรมโดยองค์กรร้อยละ 41.9 สำหรับการอบรมหลักสูตรจากภายนอกนั้นมีสัดส่วนการอบรมร้อยละ 17.4 ไม่มีการอบรมร้อยละ 44.2

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ใน

วิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย ดังปรากฏตามตารางที่ 4.21-4.31

ตารางที่ 4.21 ผลการทดสอบความแตกต่างของระดับการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ของวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก ในจังหวัดเชียงราย

ขนาดธุรกิจ	จำนวน	$\bar{X}$	S.D	t	p
วิสาหกิจรายย่อย	136	2.83	.55	2.91	.004
วิสาหกิจขนาดเล็ก	223	2.99	.44		

จากตารางที่ 4.21 พบว่าจากการทดสอบความแตกต่างระดับการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ของวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก ในจังหวัดเชียงราย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั้นหมายความว่าระดับการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กมีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงรายในภาพรวม

แนวคิดที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ	วิสาหกิจรายย่อย			วิสาหกิจขนาดเล็ก		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะเทคโนโลยีที่ใช้	2.66	.84	C	3.04	.74	C+
2. แนวคิดเกี่ยวกับขนาดการผลิต	2.84	.75	C+	3.03	.64	C+
3. แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนและกำไร	2.80	.75	C+	2.92	.72	C+
4. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะการจัดการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและปัจจัยการผลิต	2.82	.72	C+	3.02	.64	C+
5. แนวคิดเกี่ยวกับการเน้นการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและความสามารถปรับเปลี่ยนผลผลิต/การผลิตได้	2.91	.77	C+	2.96	.60	C+
6. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง	2.80	.75	C+	2.94	.73	C+
7. แนวคิดเกี่ยวกับการตอบสนองต่อ ตลาดต่างๆ	2.91	.82	C+	2.99	.67	C+
8. แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กร ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม	2.80	.75	C+	3.01	.62	C+
9. แนวคิดเกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้และแบ่งปันความรู้สู่สาธารณชน	2.91	.82	C+	3.00	.73	C+
รวม	2.87	.53	C+	2.88	.53	C+

จากตารางที่ 4.22 พบว่า วิสาหกิจรายย่อยโดยภาพรวมแต่ละด้านของแนวคิดทั้ง 9 ข้อ มีค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้คือ 2.87 โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับ C+ โดยแนวคิดที่มีเกณฑ์ระดับ C+ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับขนาดการผลิต แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนและกำไร แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะการจัดการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและปัจจัยการผลิต แนวคิดเกี่ยวกับการเน้นการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและความสามารถปรับเปลี่ยนผลผลิต/การผลิตได้ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง

แนวคิดเกี่ยวกับการตอบสนองต่อตลาดต่างๆ แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กร ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม และแนวคิดเกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้และแบ่งปันความรู้สู่สาธารณชน ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะเทคโนโลยีที่ใช้ มีเกณฑ์อยู่ในระดับ C เท่านั้น

สำหรับวิสาหกิจขนาดเล็กโดยภาพรวมแต่ละด้านของแนวคิดทั้ง 9 ข้อ มีค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้คือ 2.88 โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับ C+ โดยทุกแนวคิดที่มีเกณฑ์ระดับ C+ ทั้งหมดได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะเทคโนโลยีที่ใช้ แนวคิดเกี่ยวกับขนาดการผลิต แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนและกำไร แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะการจัดการที่เกี่ยวกับการผลิตและปัจจัยการผลิต แนวคิดเกี่ยวกับการเน้นการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและความสามารถปรับเปลี่ยนผลผลิต/การผลิตได้ แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง แนวคิดเกี่ยวกับการตอบสนองต่อตลาดต่างๆ แนวคิดเกี่ยวกับการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กร ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม และแนวคิดเกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้และแบ่งปันความรู้สู่สาธารณชน

ตารางที่ 4.23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการนำแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงรายด้านแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะเทคโนโลยีที่ใช้

ลักษณะเทคโนโลยีที่ใช้	วิสาหกิจรายย่อย			วิสาหกิจขนาดเล็ก		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เครื่องจักรและแรงงานได้ผลิตสินค้าอย่างเต็มที (Full Capacity)	2.54	1.11	C	3.00	1.18	C+
2. ความสามารถในการซ่อมแซมบำรุงและรักษาเครื่องจักรในกิจการของท่าน	2.58	1.10	C	3.01	1.02	C+
3. ใช้เทคโนโลยีการผลิตในประเทศทั้งในด้านเครื่องมือและช่างผู้ชำนาญการ	2.80	.98	C+	3.15	.82	C+
4. เน้นการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศมาใช้	2.72	1.09	B-	2.98	1.03	C+
รวม	2.66	.84	C	3.04	.74	C+

จากตารางที่ 4.23 พบว่า วิสาหกิจรายย่อยมีระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะเทคโนโลยีที่ใช้มาประยุกต์กับธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้คือ 2.66 โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับ C ซึ่งลักษณะเทคโนโลยีที่ใช้ที่มีเกณฑ์ระดับ B- ได้แก่ การไม่เน้นการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศมาใช้ ส่วนลักษณะเทคโนโลยี ได้แก่ เครื่องจักรและแรงงานได้ผลิตสินค้าอย่างเต็มที (Full Capacity) ความสามารถในการซ่อมแซมบำรุงและรักษาเครื่องจักรในกิจการ มีเกณฑ์อยู่ในระดับ C เท่านั้น

สำหรับวิสาหกิจขนาดเล็กมีระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านแนวคิดเกี่ยวกับลักษณะเทคโนโลยีที่ใช้มาประยุกต์กับธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้คือ 3.04 โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับ C+ ซึ่งลักษณะเทคโนโลยีที่ใช้ทั้งหมดทุกข้ออยู่ในเกณฑ์ C+ ซึ่งได้แก่ เครื่องจักรและแรงงานได้ผลิตสินค้าอย่างเต็มที (Full Capacity) ความสามารถในการซ่อมแซมบำรุงและรักษาเครื่องจักรในกิจการ การใช้เทคโนโลยีการผลิตในประเทศทั้งในด้านเครื่องมือและช่างผู้ชำนาญการ และการไม่เน้นการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศมาใช้

ตารางที่ 4.24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ ด้านขนาดการผลิต

ขนาดการผลิต	วิสาหกิจรายย่อย			วิสาหกิจขนาดเล็ก		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การขยายการผลิตมาจากตลาดท้องถิ่นแบบค่อยเป็นค่อยไป	2.99	.91	C+	2.92	.91	C+
2. มีตลาดต่างประเทศรองรับในส่วนเกินที่ผลิตขายภายในประเทศได้ตลอด	2.68	1.01	C	2.80	.89	C+
3. ยังรักษาการผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศมากกว่าต่างประเทศ	2.76	1.08	C	3.15	.94	C+
4. มุ่งผลิตจำนวนมาก ๆ เพื่อให้ต้นทุนต่อหน่วยต่ำลงเรื่อย ๆ	2.92	1.02	C+	3.25	.96	C
รวม	2.84	.75	C+	3.03	.64	C+

จากตารางที่ 4.24 พบว่า วิสาหกิจรายย่อยมีระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านแนวคิดเกี่ยวกับขนาดการผลิตมาประยุกต์กับธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้คือ 2.84 โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับ C+ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับขนาดการผลิตที่มีเกณฑ์ระดับ C+ ได้แก่ การขยายการผลิตมาจากตลาดท้องถิ่นแบบค่อยเป็นค่อยไป และการไม่มุ่งผลิตจำนวนมาก ๆ เพื่อให้ต้นทุนต่อหน่วยต่ำลงเรื่อย ๆ ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับขนาดการผลิต ที่เหลือมีระดับการประยุกต์ใช้อยู่ในเกณฑ์ C ได้แก่ การมีตลาดต่างประเทศรองรับในส่วนเกินที่ผลิตขายภายในประเทศได้ตลอด และการยังรักษาการผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศมากกว่าต่างประเทศ

สำหรับวิสาหกิจขนาดเล็กมีระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านแนวคิดเกี่ยวกับขนาดการผลิตมาประยุกต์กับธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้คือ 3.03 โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับ C+ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับขนาดการผลิต ที่มีเกณฑ์ระดับ C+ ได้แก่ การขยายการผลิตมาจากตลาดท้องถิ่นแบบค่อยเป็นค่อยไป การมีตลาดต่างประเทศรองรับในส่วนเกินที่ผลิตขายภายในประเทศได้ตลอด และการยังรักษาการผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศมากกว่าต่างประเทศ ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับขนาดการผลิต ที่มีระดับการประยุกต์ใช้อยู่ในเกณฑ์ C ได้แก่ การมุ่งผลิตจำนวนมาก ๆ เพื่อให้ต้นทุนต่อหน่วยต่ำลงเรื่อย ๆ

ตารางที่ 4.25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ ด้านแนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนและกำไร

แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนและกำไร	วิสาหกิจรายย่อย			วิสาหกิจขนาดเล็ก		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ใช้งบประมาณน้อยคิดเป็นสัดส่วนต่ำเทียบกับต้นทุนการผลิตรวม	2.74	.93	C	2.93	1.04	C+
2. สัดส่วนของสินค้าในตลาดภูมิภาคของโรงงานที่ตั้งอยู่	2.77	.88	C	2.96	.92	C+
3. ภายหลังจากที่ท่านสะสมทุนได้จำนวนหนึ่ง หากต้องขยายกิจการและสถาบันการเงินมาให้ท่านกู้ยืมเพิ่มวงเงิน ท่านคิดว่าน่าจะนำเงินสะสมมาลงทุน	2.83	.97	C+	2.92	.91	C+
4. เมื่อกิจการใช้ทุนตัวเองแล้วและมีคำสั่งซื้อเพิ่มขึ้นท่านจะเพิ่มวงเงินเชื่อ	2.85	.97	C+	2.89	.98	C+
รวม	2.80	.75	C+	2.92	.72	C+

จากตารางที่ 4.25 พบว่า วิสาหกิจรายย่อยมีระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านแนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนและกำไรมาประยุกต์กับธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้คือ 2.80 โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับ C+ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนและกำไรที่มีเกณฑ์ระดับ C+ ได้แก่ แนวคิดที่จะใช้เงินจากการสะสมทุนมาขยายกิจการมากกว่าการกู้เงินจากสถาบันการเงิน และการไม่เพิ่มวงเงินเชื่อหากกิจการที่ใช้ทุนตัวเองแล้วมีคำสั่งซื้อเพิ่มขึ้น ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนและกำไรที่มีระดับการประยุกต์ใช้อยู่ในเกณฑ์ C ได้แก่ การใช้งบประมาณน้อยเมื่อคิดเป็นสัดส่วนต่ำเทียบกับต้นทุนการผลิตรวม และการมีสัดส่วนของสินค้าอยู่ในตลาดภูมิภาคของโรงงานที่ตั้งอยู่

สำหรับวิสาหกิจขนาดเล็กมีระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านแนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนและกำไรมาประยุกต์กับธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้คือ 2.92 โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับ C+ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนและกำไร ทั้งหมดทุกข้ออยู่ในเกณฑ์ C+ ซึ่งได้แก่ การใช้งบประมาณน้อยเมื่อคิดเป็นสัดส่วนต่ำเทียบกับต้นทุนการผลิตรวม การมีสัดส่วนของสินค้าอยู่ในตลาดภูมิภาคของโรงงานที่ตั้งอยู่ แนวคิดที่จะใช้เงินจากการสะสมทุนมาขยายกิจการมากกว่าการกู้เงินจากสถาบันการเงิน และการไม่เพิ่มวงเงินเชื่อหากกิจการที่ใช้ทุนตัวเองแล้วมีคำสั่งซื้อเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 4.26 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ ด้านลักษณะการจัดการที่เกี่ยวกับผลผลิต และปัจจัยการผลิต

ลักษณะการจัดการที่เกี่ยวกับผลผลิต และปัจจัยการผลิต	วิสาหกิจรายย่อย			วิสาหกิจขนาดเล็ก		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ถ้ากิจการมีความจำเป็นต้องมี Sub Contractor แนวโน้มที่ท่านจะสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและทุนแก่พวกเขา	2.73	.96	C	2.88	1.01	C+
2. ถ้าจะมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากวิศวกรผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศให้กับคนงานของท่าน ท่านยินดีจะช่วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม	2.69	1.05	C	2.94	1.10	C+
3. ระหว่างลูกค้ารายใหญ่และรายย่อย ท่านจะให้บริการขายและบริการหลังการขายแก่ลูกค้าอย่างเที่ยงธรรม	2.94	1.17	C+	3.09	1.06	C+
4. การลดค่าใช้จ่ายในทางธุรกิจลงท่านอาจต้องลดแรงงานและลดค่าวัสดุคืบตามมา แต่จะไม่ลดลงให้บริการที่ดีแก่ลูกค้า	3.10	.98	C+	3.22	.83	C
รวม	2.82	.72	C+	3.02	.64	C+

จากตารางที่ 4.26 พบว่า วิสาหกิจรายย่อยมีระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านแนวคิดเกี่ยวกับผลผลิตและปัจจัยการผลิตมาประยุกต์กับธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้คือ 2.82 โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับ C+ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับผลผลิตและปัจจัยการผลิตที่มีเกณฑ์ระดับ C+ ได้แก่ การให้บริการขายและบริการหลังการขายแก่ลูกค้าอย่างเที่ยงธรรม และแนวคิดเกี่ยวกับการลดค่าใช้จ่ายในทางธุรกิจลงโดยอาจต้องลดแรงงานและลดค่าวัสดุคืบตามมา แต่จะไม่ลดการให้บริการที่ดีแก่ลูกค้า ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับผลผลิตและปัจจัยการผลิต ที่เหลือมีระดับการประยุกต์ใช้อยู่ในเกณฑ์ C ได้แก่ แนวคิดที่ว่าถ้ากิจการมีความจำเป็นต้องมี Sub Contractor จะสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและทุนแก่พวกเขา และแนวคิดที่ว่าถ้าจะมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากวิศวกรผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศให้กับคนงานยินดีจะช่วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม

สำหรับวิสาหกิจขนาดเล็กมีระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านแนวคิดเกี่ยวกับผลผลิตและปัจจัยการผลิตมาประยุกต์กับธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้คือ 3.02 โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับ C+ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับผลผลิตและปัจจัยการผลิต ที่มีเกณฑ์ระดับ C+ ได้แก่ แนวคิดที่ว่าถ้ากิจการมีความจำเป็นต้องมี Sub Contractor จะสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและทุนแก่

พวกเขา แนวคิดที่ว่าถ้าจะมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากวิศวกรผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศให้กับคนงาน
อินเดียจะช่วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และแนวคิดการให้บริการขายและบริการหลังการขายแก่
ลูกค้าอย่างเที่ยงธรรม ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับผลผลิตและปัจจัยการผลิต ที่มีระดับการประยุกต์ใช้อยู่ใน
ในเกณฑ์ C ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการลดค่าใช้จ่ายในทางธุรกิจลงโดยอาจต้องลดแรงงานและลด
ค่าวัสดุคืบตามมา แต่จะไม่ลดการให้บริการที่ดีแก่ลูกค้า

ตารางที่ 4.27 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ ด้านการเน้น การมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและความสามารถปรับเปลี่ยนผลผลิต/การผลิตได้

การเน้นการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และความสามารถปรับเปลี่ยนผลผลิต/การผลิตได้	วิสาหกิจรายย่อย			วิสาหกิจขนาดเล็ก		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เครื่องจักรที่ท่านใช้สามารถปรับเปลี่ยนไปผลิต สินค้าอื่นได้ง่าย	2.78	1.08	C	2.88	.91	C+
2. การใช้วัสดุการผลิตเครื่องมือเครื่องใช้ ท่าน สามารถหาทดแทนจากแหล่งใกล้เคียงได้	2.90	.94	C+	2.91	.90	C+
3. การจัดการวัตถุดิบส่วนใหญ่ท่านสามารถหาได้ จากแหล่งใกล้เคียงและมีให้เลือกมากพร้อมคลังจัดเก็บ	2.83	1.00	C+	2.93	.92	C+
4. การที่โรงงานมีผลผลิตภัณฑ์น้อยอย่าง ย่อม ควบคุมง่ายกว่าและคุมสต็อกไม่ยุ่งยาก หรือขาย สินค้าตามประเภทที่มีอยู่	2.80	.97	C+	3.09	.86	C+
รวม	2.91	.77	C+	2.96	.60	C+

จากตารางที่ 4.27 พบว่า วิสาหกิจรายย่อยมีระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านแนวคิดเกี่ยวกับการเน้นการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและความสามารถปรับเปลี่ยนผลผลิต/การผลิตได้ มาประยุกต์กับธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้คือ 2.91 โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับ C+ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการเน้นการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและความสามารถปรับเปลี่ยนผลผลิต/การผลิตได้ที่มีเกณฑ์ระดับ C+ ได้แก่ การใช้วัสดุการผลิตเครื่องมือเครื่องใช้ โดยสามารถหาทดแทนจากแหล่งใกล้เคียงได้ การจัดการวัตถุดิบส่วนใหญ่สามารถหาได้จากแหล่งใกล้เคียงและมีให้เลือกมากพร้อมคลังจัดเก็บ และไม่มีแนวคิดว่าการที่โรงงานมีผลผลิตภัณฑ์น้อยอย่าง ย่อมควบคุมง่ายกว่าและคุมสต็อกไม่ยุ่งยาก หรือขายสินค้าตามประเภทที่มีอยู่ ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับการเน้นการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและความสามารถปรับเปลี่ยนผลผลิต/การผลิตได้ที่มีระดับการประยุกต์ใช้ อยู่ในเกณฑ์ C ได้แก่ การที่เครื่องจักรที่ใช้สามารถปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าอื่นได้ง่าย

สำหรับวิสาหกิจขนาดเล็กมีระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านแนวคิดเกี่ยวกับการเน้นการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและความสามารถปรับเปลี่ยนผลผลิต/การผลิตได้มาประยุกต์กับธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้คือ 2.96 โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับ C+ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการเน้นการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและความสามารถปรับเปลี่ยนผลผลิต/การผลิตได้ ทั้งหมดทุกข้ออยู่ในเกณฑ์ C+

ตารางที่ 4.28 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ ด้านการ
บริหารความเสี่ยง

การบริหารความเสี่ยง	วิสาหกิจรายย่อย			วิสาหกิจขนาดเล็ก		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การขอสินเชื่อไม่ควรขอมากเกินไปแต่เน้น การชำระคืนได้ในกำหนด	2.89	.99	C+	2.96	.97	C+
2. ท่านเห็นด้วยกับการปฏิบัติตามคำแนะนำด้าน ภาษีของเจ้าหน้าที่สรรพากรมากกว่านักบัญชี เพื่อป้องกันปัญหาจากการเรียกเก็บภาษี ย้อนหลัง	2.86	.96	C+	2.88	1.01	C+
3. ถ้าชุมชนหรือท้องถิ่นมาขอให้ท่านเพิ่ม ค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้นท่านเน้น ปฏิบัติตามที่ชุมชนต้องการคู่ไปกับที่กฎหมาย กำหนดเสมอ	3.01	1.00	C+	2.93	.96	C+
4. การที่นักธุรกิจจะขยายธุรกิจที่ให้ผลกำไรสูง เป็นหลักสำคัญท่านคิดว่าเป็นหลักปฏิบัติที่ เหมาะสมเพียงใด	2.89	.95	C+	2.99	.94	C+
รวม	2.80	.75	C+	2.99	.69	C+

จากตารางที่ 4.28 พบว่า วิสาหกิจรายย่อยมีระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงมาประยุกต์กับธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้คือ 2.80 โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับ C+ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงทุกข้อมีเกณฑ์ระดับ C+ ได้แก่ การขอสินเชื่อไม่ควรขอมากเกินไปแต่เน้นการชำระคืนได้ในกำหนด การปฏิบัติตามคำแนะนำด้านภาษีของเจ้าหน้าที่สรรพากรมากกว่านักบัญชี เพื่อป้องกันปัญหาจากการเรียกเก็บภาษีย้อนหลัง แนวคิดที่ว่าถ้าชุมชนหรือท้องถิ่นมาขอให้เพิ่มค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้นท่านเน้นปฏิบัติตามที่ชุมชนต้องการคู่ไปกับที่กฎหมายกำหนดเสมอ และนักธุรกิจไม่ควรขยายธุรกิจโดยหวังผลกำไรสูงเป็นหลักสำคัญ

สำหรับวิสาหกิจขนาดเล็กมีระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง มาประยุกต์กับธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้คือ 2.99 โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับ C+ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงทั้งหมดทุกข้ออยู่ในเกณฑ์ C+ เช่นกัน

ตารางที่ 4.29 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ
ด้านการตอบสนองต่อตลาดต่าง ๆ

การตอบสนองต่อตลาดต่าง ๆ	วิสาหกิจรายย่อย			วิสาหกิจขนาดเล็ก		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การขยายการผลิตจำเป็นต้องเริ่มจากท้องถิ่นไป ภูมิภาคตลาดในประเทศทั้งหมดแล้วจึงถึง ต่างประเทศท่านเห็นด้วยในระดับใด	3.06	.91	C+	3.08	.93	C+
2. เมื่อท่านมีกำไรเพิ่มขึ้น ถ้าชุมชนใกล้เคียง ต้องการมีส่วนร่วม แนวโน้มที่ท่านจะยินยอมให้ เขาถือหุ้นอยู่ในระดับใด โดยเขายินยอมให้ท่าน บริหารแต่ต้องไม่ให้ขาดทุน	2.66	.92	C	3.01	1.06	C+
3. ถ้าท่านขายสินค้าแก่ตลาดต่างประเทศได้กำไร กว่าขายในท้องถิ่นแนวโน้มที่ท่านจะแบ่งไปขาย ต่างประเทศมากในระดับใดถ้าตลาดในประเทศ ขยายเต็มที่แล้ว	2.65	.98	C	2.91	1.10	C+
4. ท่านคิดแบ่งหุ้นให้ต่างชาติถ้าต่างชาติมาขอร่วม ทุนผลิตเพื่อส่งออกและเป็นเจ้าของโรงงานท่าน	2.79	.94	B-	2.96	.91	C+
รวม	2.91	.82	C+	3.01	.62	C+

จากตารางที่ 4.29 พบว่า วิสาหกิจรายย่อยมีระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านแนวคิดเกี่ยวกับการตอบสนองต่อตลาดต่าง ๆ มาประยุกต์กับธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้คือ 2.91 โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับ C+ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการตอบสนองต่อตลาดต่าง ๆ ที่มีเกณฑ์ระดับ B- ได้แก่ แนวความคิดที่จะไม่แบ่งหุ้นให้ต่างชาติถ้าต่างชาติมาขอร่วมทุนผลิตเพื่อส่งออกและเป็นเจ้าของ โรงงาน ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับการตอบสนองต่อตลาดต่าง ๆ ที่มีระดับการประยุกต์ใช้อยู่ในเกณฑ์ C ได้แก่ แนวคิดที่ว่าเมื่อท่านมีกำไรเพิ่มขึ้น ถ้าชุมชนใกล้เคียงต้องการมีส่วนร่วม แนวโน้มที่ท่านจะยินยอมให้เขาถือหุ้น โดยเขายินยอมให้ท่านบริหารแต่ต้องไม่ให้ขาดทุน และแนวคิดที่ว่าถ้าท่านขายสินค้าแก่ตลาดต่างประเทศได้กำไรกว่าขายในท้องถิ่นแนวโน้มที่ท่านจะแบ่งไปขายต่างประเทศมากกว่า

สำหรับวิสาหกิจขนาดเล็กมีระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านแนวคิดเกี่ยวกับการตอบสนองต่อตลาดต่าง ๆ มาประยุกต์กับธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้คือ 3.01 โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับ C+ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการตอบสนองต่อตลาดต่าง ๆ ทุกข้อมีเกณฑ์ระดับ C+ ทั้งหมด

ตารางที่ 4.30 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวคิดในการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กรชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม

การลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรใน องค์กรชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม	วิสาหกิจรายย่อย			วิสาหกิจขนาดเล็ก		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. องค์กรของท่านได้มีการจัดอบรมจริยธรรม คุณธรรม ให้แก่พนักงานอย่างสม่ำเสมอ	2.82	1.01	C+	3.00	.942	C+
2. ท่านมีการลงทุนในการศึกษานวัตกรรมเพื่อ พัฒนาสภาพแวดล้อมและสังคมให้เติบโต ร่วมกันอย่างยั่งยืน	2.76	.98	C	2.91	.95	C+
3. องค์กรของท่านมักจะคำนึงถึงผลกระทบของ ธุรกิจต่อพนักงาน สิ่งแวดล้อม และชุมชนใน อันดับต้น ๆ เสมอ	2.88	1.02	C+	3.09	.87	C+
4. ในกรณีที่ธุรกิจของท่านประสบปัญหาสภาพ คล่อง สิ่งแรกที่ท่านคิดในการแก้ปัญหา คือการ ลดต้นทุนโดยการปลดคนงานออก	2.78	1.01	C+	3.08	.86	C+
รวม	2.80	.75	C+	3.01	.62	C+

จากตารางที่ 4.30 พบว่า วิสาหกิจรายย่อยมีระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านแนวคิดในการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กรชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์กับธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้คือ 2.80 โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับ C+ ซึ่งแนวคิดในการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กรชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่มีเกณฑ์ระดับ C+ ได้แก่ แนวความคิดที่องค์กรได้มีการจัดอบรมจริยธรรม คุณธรรม ให้แก่พนักงานอย่างสม่ำเสมอ แนวคิดที่องค์กรของท่านมักจะคำนึงถึงผลกระทบของธุรกิจต่อพนักงาน สิ่งแวดล้อม และชุมชนในอันดับต้น ๆ เสมอ และแนวคิดที่จะไม่ลดต้นทุนโดยการปลดคนงานออก

ในกรณีที่ธุรกิจของท่านประสบปัญหาสภาพคล่อง ส่วนแนวคิดที่มีระดับการประยุกต์ใช้อยู่ในเกณฑ์ C ได้แก่แนวคิดที่ว่าท่านมีการลงทุนในการคิดค้นนวัตกรรมเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมและสังคมให้เติบโตร่วมกันอย่างยั่งยืน

สำหรับวิสาหกิจขนาดเล็กมีระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านแนวคิดในการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กรชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมมาประยุกต์กับธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้คือ 3.01 โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับ C+ ซึ่งแนวคิดในการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กรชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อมทุกข้อมีเกณฑ์ระดับ C+ ทั้งหมด

ตารางที่ 4.31 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ การเผยแพร่ความรู้และแบ่งปันความรู้สู่สาธารณชน

การเผยแพร่ความรู้และแบ่งปันความรู้สู่ สาธารณชน	วิสาหกิจรายย่อย			วิสาหกิจขนาดเล็ก		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ในกระบวนการผลิต/บริการของท่าน ให้ ความสำคัญกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบ ทอดกันมา และต้องการอนุรักษ์รักษาไว้	2.91	1.18	C+	3.07	1.02	C+
2. องค์กรของท่านได้ลงทุนในโครงการต่าง ๆ ที่เป็นการแบ่งปันความรู้สู่สาธารณชน เช่น การเผยแพร่ความรู้ทางอินเทอร์เน็ต แผ่นพับ เป็นต้น	2.82	1.09	C+	2.94	1.03	C+
3. องค์กรของท่านเปิดโอกาสในการเรียนรู้ให้ นักศึกษาทั้งในและนอกท้องถิ่นเข้าฝึกงานและ เยี่ยมชม	2.91	1.05	C+	3.02	.92	C+
4. ท่านคิดว่าแนวคิดในการบริหารจัดการ องค์กรเป็นความลับทางธุรกิจไม่ควรมีการ เผยแพร่	2.97	1.11	C+	2.99	1.04	C+
รวม	2.91	.82	C+	3.00	.73	C+

จากตารางที่ 4.31 พบว่า วิสาหกิจรายย่อยมีระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ การเผยแพร่ความรู้และแบ่งปันความรู้สู่สาธารณชนมาประยุกต์กับธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้คือ 2.91 โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับ C+ ซึ่งแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ การเผยแพร่ความรู้และแบ่งปันความรู้สู่สาธารณชนทุกข้อมีเกณฑ์ระดับ C+ ได้แก่ แนวคิดที่ว่าในกระบวนการผลิต/บริการของท่าน ให้ความสำคัญกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมา และต้องการอนุรักษ์รักษาไว้ แนวคิดที่ว่าองค์กรของท่านได้ลงทุนในโครงการต่าง ๆ ที่เป็นการแบ่งปันความรู้สู่สาธารณชน เช่น การเผยแพร่ความรู้ทางอินเทอร์เน็ต แผ่นพับ เป็นต้น แนวคิดที่ว่าองค์กรของท่านเปิด โอกาสในการเรียนรู้ให้นักศึกษาทั้งในและนอกท้องถิ่นเข้าฝึกงานและเยี่ยมชม และแนวคิดว่าการบริหารจัดการองค์กรไม่มีความลับทางธุรกิจและควรมีการเผยแพร่

สำหรับวิสาหกิจขนาดเล็กระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ การเผยแพร่ความรู้และแบ่งปันความรู้สู่สาธารณชนมาประยุกต์กับธุรกิจ โดยมีค่าเฉลี่ยของระดับการประยุกต์ใช้คือ 3.00 โดยมีเกณฑ์อยู่ในระดับ C+ ซึ่งแนวคิดที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ การเผยแพร่ความรู้และแบ่งปันความรู้สู่สาธารณชน ทุกข้อมีเกณฑ์ระดับ C+ ทั้งหมด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ช่วยให้วิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัด
เชียงรายผ่านวิกฤตเศรษฐกิจ ดังปรากฏตามตารางที่ 4.32 – 4.45

ตารางที่ 4.32 จำนวนและร้อยละของผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจที่ธุรกิจได้รับ

ผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจที่ธุรกิจได้รับ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับผลกระทบเลย	25	6.3
ได้รับผลกระทบเพียงเล็กน้อย	268	67.0
ได้รับผลกระทบมาก	83	20.8
ไม่ระบุ	24	6
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.32 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีผู้ที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจเพียงเล็กน้อยในสัดส่วนที่มากที่สุดถึงร้อยละ 67.0 รองลงมาคือได้รับผลกระทบมากคิดเป็นร้อยละ 20.8 ไม่ได้รับผลกระทบเลยเพียงร้อยละ 6.3 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเท่านั้น

ตารางที่ 4.33 จำนวนและร้อยละของแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดในการปรับปรุงเทคโนโลยีในการผลิต

แนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดในการปรับปรุงเทคโนโลยีในการผลิต	จำนวน	ร้อยละ
1. สั่งซื้อเครื่องจักรทันสมัยราคาสูงจากต่างประเทศมาทดแทนเครื่องเก่า	17	4.3
2. ยกเลิกหรือลดแผนจัดซื้อเครื่องจักรจากต่างประเทศทั้งหมดหรือให้น้อยที่สุด	47	11.8
3. ฝึกให้ช่างในองค์กรซ่อมบำรุงเครื่องจักรได้เอง	85	21.3
4. พยายามหาเครื่องมือเครื่องใช้ที่ผลิตในประเทศแทนของต่างประเทศราคาสูง	87	21.8
ไม่ระบุ	164	41
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.33 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดในการปรับปรุงเทคโนโลยีในการผลิตได้แก่ การพยายามหาเครื่องมือเครื่องใช้ที่ผลิตในประเทศแทนของต่างประเทศราคาสูง คิดเป็นร้อยละ 21.8 รองลงมาได้แก่ การฝึกให้ช่างในองค์กรซ่อมบำรุงเครื่องจักรได้เอง คิดเป็นร้อยละ 21.3 และแนวทางที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะเลือกทำน้อยที่สุดได้แก่ การสั่งซื้อเครื่องจักรทันสมัยราคาสูงจากต่างประเทศมาทดแทนเครื่องเก่า คิดเป็นเพียงร้อยละ 4.3 เท่านั้น

ตารางที่ 4.34 จำนวนและร้อยละของแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดในการกำหนดขนาดการผลิต

แนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดในการกำหนดขนาดการผลิต	จำนวน	ร้อยละ
1. สั่งซื้อวัตถุดิบคราวละมาก ๆ เพื่อได้ส่วนลด แล้วจึงวางแผนเงินทุนหมุนเวียนที่หลัง	107	26.8
2. ทำแผนประมาณการต้นทุนทางอ้อม ด้านทุนวัตถุดิบ ต้นทุนแรงงานทางตรงและประมาณยอดขายล่วงหน้าทุนเดือน 3 เดือนเป็นต้น	34	8.5
3. ตรวจสอบงวดสินค้าคงค้างในปริมาณที่เหมาะสมไม่มากไม่น้อยเกินไปโดยหาระดับจำนวนขึ้นต่ำสำรองไว้ไม่เกิน 3%	60	15.0
4. รักษาระดับจำนวนการผลิตให้ไม่ต่ำกว่าจุดคุ้มทุน แต่ต้องสามารถจำหน่ายสินค้าได้หมด	51	12.8
ไม่ระบุ	148	37
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.34 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดในการกำหนดขนาดการผลิตได้แก่ สั่งซื้อวัตถุดิบคราวละมาก ๆ เพื่อได้ส่วนลด แล้วจึงวางแผนเงินทุนหมุนเวียนที่หลัง คิดเป็นร้อยละ 26.8 รองลงมาได้แก่ ตรวจสอบงวดสินค้าคงค้างในปริมาณที่เหมาะสมไม่มากไม่น้อยเกินไปโดยหาระดับจำนวนขึ้นต่ำสำรองไว้ไม่เกิน 3% คิดเป็นร้อยละ 15.0 และแนวทางที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะเลือกทำน้อยที่สุดได้แก่ ทำแผนประมาณการต้นทุนทางอ้อม ด้านทุนวัตถุดิบ ต้นทุนแรงงานทางตรงและประมาณยอดขายล่วงหน้าทุนเดือน 3 เดือน คิดเป็นเพียงร้อยละ 8.5 เท่านั้น

ตารางที่ 4.35 จำนวนและร้อยละของแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดในการวางระบบการขายเพื่อกำไร ระยะสั้นและระยะยาวของธุรกิจ

การวางระบบการขายเพื่อกำไรระยะสั้นและระยะยาวของธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
1. ส่งเสริมการขาย โดย ลด แลก แจก แถม เพื่อป้องกันสินค้าค้างสต็อก	168	42.0
2. ลดการให้สินเชื่อแก่ลูกค้า เน้นให้ส่วนลดเงินสดโดยเอากำไรแต่น้อย	78	19.5
3. ได้ปรึกษากับสถาบันการเงินที่ให้สินเชื่อ ขอคำแนะนำจากองค์กรภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจก่อนที่องค์กรจะพบปัญหาหรือทุกครั้งที่เกิดปัญหาขึ้นจากความผิดปกติทางการเงินมากกว่าการมุ่งแก้ไขด้วยตนเองฝ่ายเดียว โดยอยู่บนพื้นฐานการพึ่งพาทรัพยากรของตนเอง	17	4.3
4. ให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับงบกระแสเงินสด งบกำไรขาดทุน งบดุลตามงวดบัญชี รวมถึงหาอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ความสามารถในการชำระหนี้ อัตราส่วนหนี้สินรวม ต้นทุน ฯลฯ เพื่อตรวจสอบสถานะของบริษัทอย่างครบถ้วนกว่าภาวะปกติและหาทางแก้ไขทันทีกับผู้เชี่ยวชาญทางบัญชี	1	.3
ไม่ระบุ	136	34
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.35 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดในการวางระบบการขายเพื่อกำไรระยะสั้นและระยะยาวของธุรกิจได้แก่ การส่งเสริมการขาย โดย ลด แลก แจก แถม เพื่อป้องกันสินค้าค้างสต็อก คิดเป็นร้อยละ 42.0 รองลงมาได้แก่ ลดการให้สินเชื่อแก่ลูกค้า เน้นให้ส่วนลดเงินสดโดยเอากำไรแต่น้อย คิดเป็นร้อยละ 19.5 และแนวทางที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะเลือกทำน้อยที่สุดได้แก่ การให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับงบกระแสเงินสด งบกำไรขาดทุน งบดุลตามงวดบัญชี รวมถึงหาอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร ความสามารถในการชำระหนี้ อัตราส่วนหนี้สินรวม ต้นทุน ฯลฯ เพื่อตรวจสอบสถานะของบริษัทอย่างครบถ้วนกว่าภาวะปกติและหาทางแก้ไขทันทีกับผู้เชี่ยวชาญทางบัญชี คิดเป็นเพียงร้อยละ .3 เท่านั้น

ตารางที่ 4.36 จำนวนและร้อยละของแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการติดต่อลูกค้าและธุรกิจที่เกี่ยวข้องรวมถึงแรงงานที่อยู่ในกระบวนการผลิตของธุรกิจ

การติดต่อลูกค้าและธุรกิจที่เกี่ยวข้องรวมถึงแรงงานที่อยู่ในกระบวนการผลิตของธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
1. ใช้หลักประกันคุณภาพในการผลิตและให้บริการแก่ลูกค้ารายใหญ่ทุกรายก่อนและดีกว่ารายเล็กเพื่อรักษารายได้หลักของธุรกิจ	50	12.5
2. กรณีที่มีสินเชื่อก้างที่สถาบันการเงินจะมุ่งลดหนี้หรือลดวงเงินและผ่อนใช้หนี้ให้หมดมากกว่าจะเก็บเงินทุนสะสมไว้ขยายโรงงานก่อน	20	5.0
3. ขอร้องและปรึกษากับผู้ส่งวัตถุดิบให้ช่วยลดราคาและเพิ่มคุณภาพของวัตถุดิบเพื่อให้สินค้าและโรงงานอยู่รอดได้	38	9.5
4. ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจจะปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต การจัดการ และการตลาดให้สอดคล้องและเป็นธรรมชาติ	119	29.8
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.36 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการติดต่อลูกค้าและธุรกิจที่เกี่ยวข้องรวมถึงแรงงานที่อยู่ในกระบวนการผลิตของธุรกิจได้แก่ ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจจะปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต การจัดการ และการตลาดให้สอดคล้องและเป็นธรรมชาติคิดเป็นร้อยละ 29.8 รองลงมาได้แก่ การใช้หลักประกันคุณภาพในการผลิตและให้บริการแก่ลูกค้ารายใหญ่ทุกรายก่อนและดีกว่ารายเล็กเพื่อรักษารายได้หลักของธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 12.5 และแนวทางที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะเลือกทำน้อยที่สุดได้แก่ กรณีที่มีสินเชื่อก้างที่สถาบันการเงินจะมุ่งลดหนี้หรือลดวงเงินและผ่อนใช้หนี้ให้หมดมากกว่าจะเก็บเงินทุนสะสมไว้ขยายโรงงานก่อน คิดเป็นเพียงร้อยละ 5.0 เท่านั้น

ตารางที่ 4.37 จำนวนและร้อยละของแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการบริหารการเงิน

แนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการบริหารการเงิน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพิ่มค่าการตลาดให้ฝ่ายขายเพื่อเพิ่มรายได้และกระแสเงินสดหมุนเวียน (Cash Flow)	44	11.0
2. พยายามลดค่าใช้จ่ายทางอ้อม เช่น ค่าสาธารณูปโภค วัสดุ ครุภัณฑ์ ลงพร้อมไปกับการลดช่วงเวลาดำเนินงานของพนักงานที่ขาดประสิทธิภาพ	171	42.8
3. รักษาระดับการผลิตของเครื่องจักรไว้และรักษายอดขายให้ขึ้นไปตามแผนเพื่อให้มีรายได้เพียงพอชำระหนี้	36	9.0
4. รักษาสัดส่วนหนี้สินต่อต้นทุนให้อยู่ในมาตรฐานและขนาดของรายได้ที่กิจการจะได้รับให้เป็นไปตามแผน โดยพึ่งเงินทุนและทรัพยากรตัวเองเป็นหลักเสมอ	30	7.5
ไม่ระบุ	119	29.8
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.37 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการบริหารการเงินได้แก่ การพยายามลดค่าใช้จ่ายทางอ้อม เช่น ค่าสาธารณูปโภค วัสดุ ครุภัณฑ์ ลงพร้อมไปกับการลดช่วงเวลาดำเนินงานของพนักงานที่ขาดประสิทธิภาพ คิดเป็นร้อยละ 42.8 รองลงมาได้แก่ การเพิ่มค่าการตลาดให้ฝ่ายขายเพื่อเพิ่มรายได้และกระแสเงินสดหมุนเวียน (Cash Flow) คิดเป็นร้อยละ 11.0 และแนวทางที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะเลือกทำน้อยที่สุดได้แก่ การรักษาสัดส่วนหนี้สินต่อต้นทุนให้อยู่ในมาตรฐานและขนาดของรายได้ที่กิจการจะได้รับให้เป็นไปตามแผน โดยพึ่งเงินทุนและทรัพยากรตัวเองเป็นหลักเสมอ คิดเป็นเพียงร้อยละ 7.5 เท่านั้น

ตารางที่ 4.38 จำนวนและร้อยละของแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการบริหารความเสี่ยงทางการตลาด และการจัดการผลิต

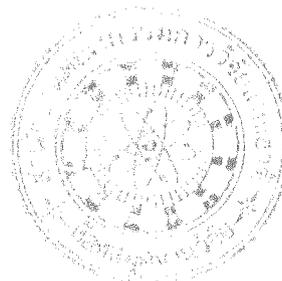
แนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการบริหารความเสี่ยงทางการตลาด และการจัดการผลิต	จำนวน	ร้อยละ
1. วางแผนกับผู้เชี่ยวชาญการเงิน การผลิต และทดสอบความต้องการของตลาดก่อนการผลิตเสมอ	58	14.5
2. สร้างประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น ลดความสูญเสียวัสดุทุกทางและไม่ลงทุนเพิ่มอีก	51	12.8
3. จัดบันทึกปัญหาธุรกิจ วิเคราะห์การตลาดและเน้นการพึ่งตนเองในด้านเงินทุน รักษาส่วนแบ่งตลาดมากกว่าการขายที่หวังเพิ่มกำไรอย่างเดียว	49	12.3
4. เพิ่มประเภทของผลิตภัณฑ์ให้มากกว่าประเภทหรือแก้ไขข้อบกพร่อง แม้จะมีต้นทุนสูงขึ้นก็ตาม แต่ทำให้ขายสินค้าได้มากขึ้น	28	7.0
ไม่ระบุ	214	53.5
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.38 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการบริหารความเสี่ยงทางการตลาดและการจัดการผลิตได้แก่ การวางแผนกับผู้เชี่ยวชาญการเงิน การผลิต และทดสอบความต้องการของตลาดก่อนการผลิตเสมอ คิดเป็นร้อยละ 14.5 รองลงมาได้แก่ การสร้างประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น ลดความสูญเสียวัสดุทุกทางและไม่ลงทุนเพิ่มอีก คิดเป็นร้อยละ 12.8 และแนวทางที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะเลือกทำน้อยที่สุดได้แก่ การเพิ่มประเภทของผลิตภัณฑ์ให้มากกว่าประเภทหรือแก้ไขข้อบกพร่อง แม้จะมีต้นทุนสูงขึ้นก็ตาม แต่ทำให้ขายสินค้าได้มากขึ้น คิดเป็นเพียงร้อยละ 7.0 เท่านั้น

ตารางที่ 4.39 จำนวนและร้อยละของแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการปรับปรุงแผนการตลาดในระดับต่างๆ

แนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการปรับปรุงแผนการตลาด	จำนวน	ร้อยละ
1. เน้นการส่งออกมากขึ้น เพราะค่าเงินบาทลดลงทำให้ได้กำไรมากขึ้น	43	10.8
2. ไม่คำนึงถึงผลกำไรแต่กำหนดราคาที่ดีสำหรับลูกค้าที่มาซื้อถึงโรงงาน	24	6.0
3. เน้นการรักษากลุ่มลูกค้าเก่าในท้องถิ่นมากกว่าแสวงหาลูกค้ารายใหม่จากต่างประเทศ	112	28.0
4. รักษาและพยายามเพิ่มส่วนแบ่งตลาดภายในประเทศมากกว่าเน้นการส่งออก	57	14.3
ไม่ระบุ	164	41.0
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.39 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการปรับปรุงแผนการตลาดในระดับต่างๆ ได้แก่ การเน้นการรักษากลุ่มลูกค้าเก่าในท้องถิ่นมากกว่าแสวงหาลูกค้ารายใหม่จากต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 28.0 รองลงมาได้แก่ การรักษาและพยายามเพิ่มส่วนแบ่งตลาดภายในประเทศมากกว่าเน้นการส่งออก คิดเป็นร้อยละ 14.3 และแนวทางที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะเลือกทำน้อยที่สุดได้แก่ การไม่คำนึงถึงผลกำไรแต่กำหนดราคาที่ดีสำหรับลูกค้าที่มาซื้อถึงโรงงาน คิดเป็นเพียงร้อยละ 6.0 เท่านั้น

ตารางที่ 4.40 จำนวนและร้อยละของแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการควบคุมสินค้าคงคลังของ
ธุรกิจ

แนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการควบคุมสินค้าคงคลังของธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
1. สำรวจและป้องกันอัคคีภัย โดยทำประกันวินาศภัยแบบ All Risk Insurance	38	9.5
2. ใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการควบคุมสินค้าคงคลัง	30	7.5
3. สต็อกวัตถุดิบแค่เพียงพอสำหรับการผลิตไม่เกิน 3-5 วัน	52	13.0
4. ลดต้นทุนการส่งมอบ การจัดเก็บดูแลรักษา	118	29.5
ไม่ระบุ	162	40.5
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.40 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการควบคุมสินค้าคงคลังของธุรกิจได้แก่ การลดต้นทุนการส่งมอบ การจัดเก็บดูแลรักษา คิดเป็นร้อยละ 29.5 รองลงมาได้แก่ การสต็อกวัตถุดิบแค่เพียงพอสำหรับการผลิตไม่เกิน 3-5 วัน คิดเป็นร้อยละ 13.0 และแนวทางที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะเลือกทำน้อยที่สุดได้แก่ การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการควบคุมสินค้าคงคลัง คิดเป็นเพียงร้อยละ 7.5 เท่านั้น

ตารางที่ 4.41 จำนวนและร้อยละของแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการแก้ไขกระบวนการจัดซื้อ

แนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการแก้ไขกระบวนการจัดซื้อ	จำนวน	ร้อยละ
1. เลือกวัตถุดิบที่มีคุณภาพสูง ๆ แม้จะไกลและพิจารณาเงื่อนไข จำนวนที่สั่งและเครดิตการค้าที่ได้	25	6.3
2. พยายามลดปริมาณการจัดซื้อวัตถุดิบและหาแหล่งวัตถุดิบที่ ใกล้เคียงที่ห่างไกล	101	25.3
3. ติดตามระดับราคาวัตถุดิบรวมถึงแหล่งคุณภาพเสมอเพื่อมา แนะนำผู้ผลิตใกล้โรงงานให้แก้ไขมาตรฐานก่อนไปซื้อที่อื่น	31	7.8
4. ไปถึงแหล่งวัตถุดิบเพื่อคัดเลือกเอง พร้อมแนะนำผู้ผลิต/ผู้ส่ง โดยมักเลือกแหล่งใกล้ก่อนเพื่อประหยัดการขนส่ง	69	17.3
ไม่ระบุ	174	43.5
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.41 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการแก้ไขกระบวนการจัดซื้อ ได้แก่ การพยายามลดปริมาณการจัดซื้อวัตถุดิบและหาแหล่งวัตถุดิบที่ใกล้เคียงที่ห่างไกล คิดเป็นร้อยละ 25.3 รองลงมาได้แก่ การไปถึงแหล่งวัตถุดิบเพื่อคัดเลือกเอง พร้อมแนะนำผู้ผลิต/ผู้ส่ง โดยมักเลือกแหล่งใกล้ก่อนเพื่อประหยัดการขนส่ง คิดเป็นร้อยละ 17.3 และแนวทางที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะเลือกทำน้อยที่สุดได้แก่ การเลือกวัตถุดิบที่มีคุณภาพสูง ๆ แม้จะไกลและพิจารณาเงื่อนไขจำนวนที่สั่งและเครดิตการค้าที่ได้ คิดเป็นเพียงร้อยละ 6.3 เท่านั้น

ตารางที่ 4.42 จำนวนและร้อยละของแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการขยายงานฝ่ายแผนกวิจัยและพัฒนา

แนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการขยายงานฝ่ายแผนกวิจัยและพัฒนา	จำนวน	ร้อยละ
1. ได้ควบคุมค่าใช้จ่ายด้านวิจัยพัฒนาให้อยู่ในเกณฑ์เหมาะสม เพราะมีต้นทุนสูงยังไม่เหมาะกับขนาดของโรงงานขณะนี้	55	13.8
2. ได้เพิ่มงบประมาณด้านวิจัยเฉพาะการตลาด และพัฒนาผลิตภัณฑ์มากขึ้น สวนทางกับการตัดทอนค่าใช้จ่ายฝ่ายอื่นลง	25	6.3
3. กำหนดให้ผู้บริหารเข้าอบรมสัมมนาการค้า การลงทุนตามที่กระทรวง หน่วยงานการจัดให้และนำข้อมูลมาปรับใช้กับการบริหารเสมอ	19	4.8
4. ได้อาศัยข้อมูลสถิติต่าง ๆ จากงานวิจัยพัฒนาเพื่อการบริหารแบบมีอาชีพ ผสมกับการบริหารจากประสบการณ์	63	15.8
ไม่ระบุ	238	59.5
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.42 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการขยายงานฝ่ายแผนกวิจัยและพัฒนาได้แก่ การได้อาศัยข้อมูลสถิติต่าง ๆ จากงานวิจัยพัฒนาเพื่อการบริหารแบบมีอาชีพ ผสมกับการบริหารจากประสบการณ์ คิดเป็นร้อยละ 15.8 รองลงมาได้แก่ การได้ควบคุมค่าใช้จ่ายด้านวิจัยพัฒนาให้อยู่ในเกณฑ์เหมาะสม เพราะมีต้นทุนสูงยังไม่เหมาะกับขนาดของโรงงานขณะนี้ คิดเป็นร้อยละ 13.8 และแนวทางที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะเลือกทำน้อยที่สุดได้แก่ การกำหนดให้ผู้บริหารเข้าอบรมสัมมนาการค้า การลงทุนตามที่กระทรวง หน่วยงานการจัดให้และนำข้อมูลมาปรับใช้กับการบริหารเสมอ คิดเป็นเพียงร้อยละ 4.8 เท่านั้น

ตารางที่ 4.43 จำนวนและร้อยละของแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการจัดทำแผนปฏิบัติการที่แก้ไข
ปัญหาอย่างมีระบบของธุรกิจ

แนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการจัดทำแผนปฏิบัติการที่แก้ไข ปัญหาอย่างมีระบบของธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
1. ทำความเข้าใจกับพนักงานในปัญหาของธุรกิจและร่วมแก้ไข ด้วยกัน	154	38.5
2. มอบเกียรติประวัติ โล่ เงินรางวัลแก่พนักงานที่ทุ่มเทแก้ไข ปัญหาขององค์กร เพื่อสร้างขวัญกำลังใจแม้บริษัทอาจไม่จ่าย โบนัสมากเท่าเดิม	11	2.8
3. รณรงค์กิจกรรมเพื่อเพิ่มผลผลิต อาทิ เช่น กิจกรรม 5ส. , Q.C. หรือการวางแผนสายการผลิตลดการสิ้นเปลืองวัสดุเหลือทิ้งให้ น้อยที่สุดทุกระยะ	33	8.3
4. จัดบันทึกปัญหาธุรกิจ วิเคราะห์การตลาดและเน้นการ พึ่งตนเอง โดยมอบหมายให้พนักงานแต่ละฝ่ายไปหาทางแก้ไข เอง	56	14.0
ไม่ระบุ	146	36.5
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.43 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการ
จัดทำแผนปฏิบัติการที่แก้ไขปัญหาอย่างมีระบบของธุรกิจได้แก่ การทำความเข้าใจกับพนักงานใน
ปัญหาของธุรกิจและร่วมแก้ไขด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาได้แก่ การจัดบันทึกปัญหา
ธุรกิจ วิเคราะห์การตลาดและเน้นการพึ่งตนเอง โดยมอบหมายให้พนักงานแต่ละฝ่ายไปหาทาง
แก้ไขเอง คิดเป็นร้อยละ 14.0 และแนวทางที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะเลือกทำน้อยที่สุดได้แก่ การ
มอบเกียรติประวัติ โล่ เงินรางวัลแก่พนักงานที่ทุ่มเทแก้ไขปัญหาขององค์กร เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ
แม้บริษัทอาจไม่จ่ายโบนัสมากเท่าเดิม คิดเป็นเพียงร้อยละ 2.8 เท่านั้น

ตารางที่ 4.44 จำนวนและร้อยละของแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับวิธีดำเนินการเพื่อรักษาสภาพคล่องในธุรกิจ

แนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับวิธีดำเนินการเพื่อรักษาสภาพคล่อง ในธุรกิจ	จำนวน	ร้อยละ
1. ชะลอการจ่ายเงินต่าง ๆ กับคู่สัญญาเกือบทุกรายเพื่อความอยู่รอดของกิจการเป็นหลัก	66	16.5
2. ขอเจรจากับสถาบันการเงินเพิ่มวงเงินธุรกิจ โดยอ้างถึงการขยายโครงการใหม่เพื่อโอนย้ายเงินทุนมาช่วยกิจการในเครือได้ง่ายขึ้น	20	5.0
3. รักษาปริมาณเงินสดโดยจ่ายสมทบเงินสะสมหรือให้หุ้นแก่พนักงานแทนการจ่ายโบนัส	111	27.8
4. ใ้วางแผนและสามารถจำหน่ายสินทรัพย์ถาวรที่ไม่จำเป็นออกไป ก่อนเกิดปัญหาสภาพคล่อง	29	7.3
ไม่ระบุ	174	43.5
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.44 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับวิธีดำเนินการเพื่อรักษาสภาพคล่องในธุรกิจได้แก่ การรักษาปริมาณเงินสดโดยจ่ายสมทบเงินสะสมหรือให้หุ้นแก่พนักงานแทนการจ่ายโบนัส คิดเป็นร้อยละ 27.8 รองลงมาได้แก่ การชะลอการจ่ายเงินต่าง ๆ กับคู่สัญญาเกือบทุกรายเพื่อความอยู่รอดของกิจการเป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 16.5 และแนวทางที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะเลือกทำน้อยที่สุดได้แก่ การขอเจรจากับสถาบันการเงินเพิ่มวงเงินธุรกิจ โดยอ้างถึงการขยายโครงการใหม่เพื่อโอนย้ายเงินทุนมาช่วยกิจการในเครือได้ง่ายขึ้น คิดเป็นเพียงร้อยละ 5.0 เท่านั้น

ตารางที่ 4.45 จำนวนและร้อยละของแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการแก้ไขงานส่งเสริมการขายที่ทำให้สามารถผ่านวิกฤตมาได้

แนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการแก้ไขงานส่งเสริมการขายที่ทำให้ ผ่านวิกฤตมาได้	จำนวน	ร้อยละ
1. ให้ข้อมูลผลิตภัณฑ์เพื่อจูงใจลูกค้า เน้นลูกค้ารายใหญ่และอยู่ใกล้	74	18.5
2. เพิ่มช่องทางจำหน่ายและสร้างเครือข่ายการค้ากับส่วนราชการและองค์กรค้าต่าง ๆ	83	20.8
3. ให้ส่วนลดมากขึ้นแก่ลูกค้าที่ซื้อจำนวนมากและผู้มาซื้อถึงโรงงาน	74	18.5
4. ศึกษากลยุทธ์ของกลุ่มแข่ง แก้ไขกลยุทธ์เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งตลาดในประเทศ	23	5.8
ไม่ระบุ	146	36.5
รวม	400	100

จากตารางที่ 4.45 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีแนวทางที่ใกล้เคียงที่สุดกับการแก้ไขงานส่งเสริมการขายที่ทำให้สามารถผ่านวิกฤตมาได้ ได้แก่ การเพิ่มช่องทางจำหน่ายและสร้างเครือข่ายการค้ากับส่วนราชการและองค์กรค้าต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 20.8 รองลงมาได้แก่ การให้ข้อมูลผลิตภัณฑ์เพื่อจูงใจลูกค้า เน้นลูกค้ารายใหญ่และอยู่ใกล้ และการให้ส่วนลดมากขึ้นแก่ลูกค้าที่ซื้อจำนวนมากและผู้มาซื้อถึงโรงงาน คิดเป็นร้อยละ 18.5 และแนวทางที่ผู้ตอบแบบสอบถามจะเลือกทำน้อยที่สุดได้แก่ การศึกษากลยุทธ์ของกลุ่มแข่ง แก้ไขกลยุทธ์เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งตลาดในประเทศ คิดเป็นเพียงร้อยละ 5.8 เท่านั้น

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังปรากฏตาม
ตารางที่ 4.46 – 4.59

ตารางที่ 4.46 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านความหมาย
ของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ความคิดเห็นด้านความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	จำนวน	ร้อยละ
1. ใช้ชีวิตอย่างประหยัด อดออม	48	26.97
2. มีการปลูกผักกินเอง	8	4.49
3. พอกิน พออยู่ พอใช้	90	50.56
4. ใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุดเหมือนหลักสัจธรรมโดยทางพุทธ ศาสนา	4	2.25
5. สามารถพึ่งพาตนเองได้	5	2.81
6. ไม่ทำอะไรเกินตัว	2	1.12
7. มีการใคร่ครวญถึงสิ่งที่จำเป็นมากหรือน้อย	2	1.12
8. การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	13	7.30
9. ใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า	6	3.37
รวม	178	100

จากตารางที่ 4.46 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 50.56 มีความคิดเห็นด้านความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่าหมายถึง การพอกิน พออยู่ และพอใช้ รองลงมาร้อยละ 26.97 คิดว่าหมายถึง การใช้ชีวิตอย่างประหยัดและอดออม และมีผู้ตอบแบบสอบถามเพียงร้อยละ 1.12 ที่คิดว่าหมายถึง การไม่ทำอะไรเกินตัว และการใคร่ครวญถึงสิ่งที่จำเป็นมากหรือน้อย

ตารางที่ 4.47 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำไปใช้กับธุรกิจของแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

การนำไปใช้กับธุรกิจของแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวน	ร้อยละ
ได้	356	89.0
ไม่ได้	44	11.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4.47 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการนำไปใช้กับธุรกิจของแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงร้อยละ 89.0 คิดว่าสามารถนำไปใช้กับธุรกิจของตนได้ และมีเพียงร้อยละ 11.0 เท่านั้นที่เห็นว่าไม่สามารถนำมาใช้กับธุรกิจได้ โดยส่วนใหญ่ผู้ที่เห็นว่าสามารถนำไปใช้กับธุรกิจของตนได้ มีเหตุผลคือ เป็นการใช้ทุกสิ่งทุกอย่างมีค่าที่สุดที่จะช่วยลดค่าใช้จ่าย เป็นการทำให้ต้นทุนต่ำที่สุด และนำมาใช้กับการทำงานให้เป็นระบบมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 4.48 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีลักษณะการใช้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง

ลักษณะการใช้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง	จำนวน	ร้อยละ
1. ประหยัดคอคออม	11	12.36
2. ใช้สินค้าพอประมาณ	2	2.25
3. เน้นคุณภาพ	2	2.25
4. ใช้เงินไม่ฟุ่มเฟือย	25	28.09
5. ลงทุนที่พอเพียงตามกำลังทรัพย์ของตัวเอง ไม่ทำงานเกินตัว	5	5.62
6. ลดต้นทุนการผลิต	5	5.62
7. การวางแผนการดำเนินงาน	9	10.11
8. ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	4	4.49
9. ไม่เอารัคเอาเปรียบผู้อื่น	11	12.36
10. ปรับปรุงการใช้ให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน	3	3.37
11. ซื่อสัตย์สุจริต	4	4.49
12. ใช้ในการบริหารงานในกิจการ โคนเน้นหลักปรัชญามาปรับใช้	3	3.37
13. นำมาใช้ในการดำเนินงาน	5	5.62
รวม	89	100

จากตารางที่ 4.48 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะมีลักษณะการใช้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงร้อยละ 28.09 โดยใช้เงินไม่ฟุ่มเฟือย รองลงมา ร้อยละ 12.36 ประหยัดคอคออม และไม่เอารัคเอาเปรียบผู้อื่น และเพียงร้อยละ 2.25 ที่มีลักษณะการใช้โดยใช้สินค้าพอประมาณและเน้นคุณภาพ

ตารางที่ 4.49 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตคือ การใช้เทคโนโลยีที่ไม่แพงแต่ถูกหลักวิชาการ

ความคิดเห็นด้านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตคือ การใช้เทคโนโลยีที่ไม่แพงแต่ถูกหลักวิชาการ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	309	82.2
ไม่เห็นด้วย	15	4.0
ไม่มีความเห็น	52	13.8
รวม	380	100.0

จากตารางที่ 4.49 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เห็นด้วยว่าการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตคือ การใช้เทคโนโลยีที่ไม่แพงแต่ถูกหลักวิชาการ โดยมีสัดส่วนร้อยละ 82.2 ผู้ที่ไม่เห็นด้วยร้อยละ 4.0 และมีผู้ที่ไม่มีความเห็นร้อยละ 13.8 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยเหตุผลที่เห็นด้วยสามอันดับแรกได้แก่ สามารถลดต้นทุนในการผลิตได้ เป็นการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีในท้องถิ่น และเป็นการลดค่าใช้จ่าย

ตารางที่ 4.50 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านวางแผนการผลิตลักษณะแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยไม่เน้นการขยายตัวตามความต้องการของตลาดและผลกำไรในระยะสั้น

ความคิดเห็นด้านวางแผนการผลิตลักษณะแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยไม่เน้นการขยายตัวตามความต้องการของตลาด และผลกำไรในระยะสั้น	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	201	54.0
ไม่เห็นด้วย	80	21.5
ไม่มีความเห็น	91	24.5
รวม	372	100.0

จากตารางที่ 4.50 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เห็นด้วยว่าการวางแผนการผลิตลักษณะแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยไม่เน้นการขยายตัวตามความต้องการของตลาดและผลกำไรในระยะสั้น โดยมีสัดส่วนร้อยละ 54.0 ผู้ที่ไม่เห็นด้วยร้อยละ 21.5 และมีผู้ที่ไม่มีความเห็นร้อยละ 24.5 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยเหตุผลที่เห็นด้วยสามอันดับแรกได้แก่ จะได้พัฒนาที่ละน้อย ค่อยๆทำไม่รีบเร่ง ธุรกิจจะได้มั่นคงในระยะยาว และทำให้สินค้ามีคุณภาพมากขึ้น

ตารางที่ 4.51 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านวางแผนการผลิตควรคำนึงถึงความมั่นคงของกิจการในระยะยาวเป็นหลักแทนมุ่งหวังผลตอบแทนระยะสั้น

ความคิดเห็นด้านวางแผนการผลิตควรคำนึงถึงความมั่นคงของกิจการในระยะยาวเป็นหลักแทนมุ่งหวังผลตอบแทนระยะสั้น	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	254	67.9
ไม่เห็นด้วย	52	13.9
ไม่มีความเห็น	68	18.2
รวม	374	100.0

จากตารางที่ 4.51 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เห็นด้วยว่าการวางแผนการผลิตควรคำนึงถึงความมั่นคงของกิจการในระยะยาวเป็นหลักแทนมุ่งหวังผลตอบแทนระยะสั้น โดยมีสัดส่วนร้อยละ 67.9 ผู้ที่ไม่เห็นด้วยร้อยละ 13.9 และมีผู้ที่ไม่มีความเห็นร้อยละ 18.2 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยเหตุผลที่เห็นด้วยสามอันดับแรกได้แก่ เพื่อความมั่นคงในระยะยาว การขายได้ในระยะยาวดีกว่าการขายแบบสั้นๆ ได้กำไรมากแต่ลูกค้ามาใช้บริการแค่ครั้งเดียว และมีการวางแผนก่อนป้องกันการผิดพลาดภายหลัง

ตารางที่ 4.52 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการโดยไม่เอารัศเอาเปรียบผู้บริโภค แรงงานและผู้จำหน่ายวัตถุดิบ เป็นคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบการในยุคปัจจุบัน

ความคิดเห็นด้านความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการโดยไม่เอารัศเอาเปรียบผู้บริโภค แรงงานและผู้จำหน่ายวัตถุดิบ เป็นคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบการในยุคปัจจุบัน	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	322	85.9
ไม่เห็นด้วย	31	8.3
ไม่มีความเห็น	22	5.9
รวม	375	100.0

จากตารางที่ 4.52 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เห็นด้วยว่าความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการโดยไม่เอารัศเอาเปรียบผู้บริโภค แรงงานและผู้จำหน่ายวัตถุดิบ เป็นคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบการในยุคปัจจุบัน โดยมีสัดส่วนร้อยละ 85.9 ผู้ที่ไม่เห็นด้วยร้อยละ 8.3 และมีผู้ที่ไม่มีความเห็นร้อยละ 5.9 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยเหตุผลที่เห็นด้วยสามอันดับแรกได้แก่ สร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้า ทุกคนควรมีความซื่อสัตย์สุจริต และจะได้มีคนเชื่อถือและมาใช้บริการ

ตารางที่ 4.53 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านการมีสินค้าหลากหลายและการวางแผนปรับเปลี่ยนรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่แล้วเพื่อลดความเสี่ยงจากราคาสินค้าที่ผันผวน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลง

ความคิดเห็นด้านการมีสินค้าหลากหลายและการวางแผนปรับเปลี่ยนรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่แล้วเพื่อลดความเสี่ยงจากราคาสินค้าที่ผันผวน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลง	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	242	64.5
ไม่เห็นด้วย	34	9.1
ไม่มีความเห็น	99	26.4
รวม	375	100.0

จากตารางที่ 4.53 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เห็นด้วยว่าการมีสินค้าหลากหลายและการวางแผนปรับเปลี่ยนรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่แล้วเพื่อลดความเสี่ยงจากราคาสินค้าที่ผันผวน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลง โดยมีสัดส่วนร้อยละ 64.5 ผู้ที่ไม่เห็นด้วยร้อยละ 9.1 และมีผู้ที่ไม่มีความเห็นร้อยละ 26.4 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยเหตุผลที่เห็นด้วยสามอันดับแรกได้แก่ มีการตัดแปลงสินค้าให้มีความหลากหลายมากขึ้น ลูกค้าน่าจะได้มีทางเลือกหลากหลาย และสร้างความแตกต่างด้านผลิตภัณฑ์

ตารางที่ 4.54 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านการบริหารความเสี่ยงต่ำโดยเน้นการขยายกิจการจากกำไรหรือออกหุ้นเพิ่มเติมแทนกู้เงินจากภายนอกเพื่อขยายกิจการเป็นหลัก

ความคิดเห็นด้านการบริหารความเสี่ยงต่ำโดยเน้นการขยายกิจการจากกำไรหรือออกหุ้นเพิ่มเติมแทนกู้เงินจากภายนอกเพื่อขยายกิจการเป็นหลัก	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	206	54.9
ไม่เห็นด้วย	36	9.6
ไม่มีความเห็น	133	35.5
รวม	375	100.0

จากตารางที่ 4.54 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เห็นด้วยว่าการบริหารความเสี่ยงต่ำโดยเน้นการขยายกิจการจากกำไรหรือออกหุ้นเพิ่มเติมแทนกู้เงินจากภายนอกเพื่อขยายกิจการเป็นหลัก โดยมีสัดส่วนร้อยละ 54.9 ผู้ที่ไม่เห็นด้วยร้อยละ 9.6 และมีผู้ที่ไม่มีความเห็นร้อยละ 35.5 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยเหตุผลที่เห็นด้วยสามอันดับแรกได้แก่ ไม่ต้องมีหนี้สิน ไม่มีความเสี่ยง และเพื่อสร้างความมั่นคงในธุรกิจโดยไม่ทำให้เกิดหนี้

ตารางที่ 4.55 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านการเติบโตของกิจการควรเริ่มต้น โดยเน้นตลาดท้องถิ่น ตลาดภูมิภาค ตลาดในประเทศ และตลาดต่างประเทศตามลำดับ

ความคิดเห็นด้านการเติบโตของกิจการควรเริ่มต้นโดยเน้นตลาดท้องถิ่น ตลาดภูมิภาค ตลาดในประเทศ และตลาดต่างประเทศตามลำดับ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	252	67.2
ไม่เห็นด้วย	63	16.8
ไม่มีความเห็น	60	16.0
รวม	375	100.0

จากตารางที่ 4.55 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เห็นด้วยว่าการเติบโตของกิจการควรเริ่มต้น โดยเน้นตลาดท้องถิ่น ตลาดภูมิภาค ตลาดในประเทศ และตลาดต่างประเทศตามลำดับ โดยมีสัดส่วนร้อยละ 67.2 ผู้ที่ไม่เห็นด้วยร้อยละ 16.8 และมีผู้ที่ไม่มีความเห็นร้อยละ 16.0 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยเหตุผลที่เห็นด้วยสามอันดับแรกได้แก่ เป็นการพัฒนาไปเป็นขั้นตอนตามลำดับ ควรเริ่มในท้องถิ่นแล้วออกต่อ ๆ กันไป และสร้างความมั่นคงของธุรกิจแบบค่อยเป็นค่อยไป

ตารางที่ 4.56 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านการให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กรรวมถึงชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม

ความคิดเห็นด้านการให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กรรวมถึงชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	211	56.3
ไม่เห็นด้วย	53	14.1
ไม่มีความเห็น	111	29.6
รวม	375	100.0

จากตารางที่ 4.56 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เห็นด้วยว่าการให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กรรวมถึงชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีสัดส่วนร้อยละ 56.3 ผู้ที่ไม่เห็นด้วยร้อยละ 14.1 และมีผู้ที่ไม่มีความเห็นร้อยละ 29.6 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยเหตุผลที่เห็นด้วยสามอันดับแรกได้แก่ สร้างความสัมพันธ์ให้กับคนในชุมชนสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างควมมีคุณภาพที่ดีของบุคลากรและบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินธุรกิจ

ตารางที่ 4.57 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านการแบ่งปันความรู้ไม่ว่าจะเป็นด้านบริหารจัดการ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือด้านอื่นๆ กับผู้ที่สนใจ นักเรียน นักศึกษา ทั้งในท้องถิ่นและในประเทศ

ความคิดเห็นด้านการแบ่งปันความรู้ไม่ว่าจะเป็นด้านบริหารจัดการ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือด้านอื่นๆกับผู้สนใจ นักเรียน นักศึกษา ทั้งในท้องถิ่นและในประเทศ	จำนวน	ร้อยละ
เห็นด้วย	258	68.8
ไม่เห็นด้วย	27	7.2
ไม่มีความเห็น	90	24.0
รวม	375	100.0

จากตารางที่ 4.57 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า เห็นด้วยว่าการแบ่งปันความรู้ไม่ว่าจะเป็นด้านบริหารจัดการ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือด้านอื่นๆกับผู้สนใจ นักเรียน นักศึกษา ทั้งในท้องถิ่นและในประเทศ โดยมีสัดส่วนร้อยละ 68.8 ผู้ที่ไม่เห็นด้วยร้อยละ 7.2 และมีผู้ที่ไม่มีความเห็นร้อยละ 24.0 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยเหตุผลที่เห็นด้วยสามอันดับแรกได้แก่ เป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับผู้ที่สนใจ เป็นการให้ความรู้กับเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และเสริมสร้างประสบการณ์แก่ผู้ที่สนใจ

ตารางที่ 4.58 สรุปความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับหลักปฏิบัติ 9 ประการ

ความคิดเห็น	เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ระบุ	เหตุผล
1. ด้านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตคือ การใช้เทคโนโลยีที่ไม่แพงแต่ถูกหลักวิชาการ	82.2	4.0	13.8	1) สามารถลดต้นทุนในการผลิตได้ 2) เป็นการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีในท้องถิ่น 3) เป็นการลดค่าใช้จ่าย
2. ด้านวางแผนการผลิตลักษณะแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยไม่เน้นการขายตัวตามความต้องการของตลาดและผลกำไรในระยะสั้น	54.0	21.5	24.5	1) จะได้พัฒนาที่ละน้อย ค่อยๆทำไม่รีบเร่ง 2) ธุรกิจจะได้มั่นคงในระยะยาว 3) ทำให้สินค้ามีคุณภาพมากขึ้น
3. ด้านวางแผนการผลิตควรคำนึงถึงความมั่นคงของกิจการในระยะยาวเป็นหลักแทนมุ่งหวังผลตอบแทนระยะสั้น	67.9	13.9	18.2	1) เพื่อความมั่นคงในระยะยาว 2) การขายได้ในระยะยาวดีกว่าการขายแบบสั้นๆ ได้กำไรมากแต่ลูกค้ามาใช้บริการแค่ครั้งเดียว 3) มีการวางแผนก่อนป้องกันการผิดพลาดภายหลัง
4. ด้านความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการโดยไม่เอาใจเอาเปรียบผู้บริโภค แรงงานและผู้จำหน่ายวัตถุดิบ เป็นคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบการในยุคปัจจุบัน	85.9	8.3	5.9	1) สร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้า 2) ทุกคนควรมีความซื่อสัตย์สุจริต 3) จะได้มีคนเชื่อถือและมาใช้บริการ

ตารางที่ 4.58 (ต่อ)

ความคิดเห็น	เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ระบุ	เหตุผล
5. ด้านการมีสินค้าหลากหลายและการวางแผนปรับเปลี่ยนรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่แล้วเพื่อลดความเสี่ยงจากราคาสินค้าที่ผันผวน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลง	64.5	9.1	26.4	1) มีการคัดแปลงสินค้าให้มีความหลากหลายมากขึ้น 2) ลูกค้าจะได้มีทางเลือกหลากหลาย 3) สร้างความแตกต่างด้านผลิตภัณฑ์
6. ด้านการบริหารความเสี่ยงดำเนินการขยายกิจการจากกำไรหรือออกหุ้นเพิ่มเติมแทนกู้เงินจากภายนอกเพื่อขยายกิจการเป็นหลัก	54.9	9.6	35.5	1) ไม่ต้องมีหนี้สิน 2) ไม่มีความเสี่ยง 3) เพื่อสร้างความมั่นคงในธุรกิจโดยไม่ทำให้เกิดหนี้
7. ด้านการเติบโตของกิจการควรเริ่มต้นโดยเน้นตลาดท้องถิ่น ตลาดภูมิภาค ตลาดในประเทศ และตลาดต่างประเทศตามลำดับ	67.2	16.8	16.0	1) เป็นการพัฒนาไปเป็นขั้นตอนตามลำดับ 2) ควรเริ่มในท้องถิ่นแล้วบอกต่อ ๆ กันไป 3) สร้างความมั่นคงของธุรกิจแบบค่อยเป็นค่อยไป
8. ด้านการให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กรรวมถึงชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม	56.3	14.1	29.6	1) สร้างความสัมพันธ์ให้กับคนในชุมชนสังคมและสิ่งแวดล้อม 2) เพื่อสร้างคุณภาพที่ดีของบุคลากร 3) บุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินธุรกิจ

ตารางที่ 4.58 (ต่อ)

ความคิดเห็น	เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่ระบุ	เหตุผล
9. ด้านการแบ่งปันความรู้ไม่ว่าจะเป็นด้านบริหารจัดการ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือด้านอื่นๆกับผู้สนใจ นักเรียน นักศึกษา ทั้งในท้องถิ่นและในประเทศ	68.8	7.2	24.0	เป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับผู้สนใจ เป็นการให้ความรู้กับเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และเสริมสร้างประสบการณ์แก่ผู้สนใจ

ตารางที่ 4.59 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นด้านการนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์สำหรับแผนพัฒนาประเทศตั้งแต่ฉบับที่ 9

ความคิดเห็นด้านการนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ สำหรับแผนพัฒนาประเทศตั้งแต่ฉบับที่ 9	จำนวน	ร้อยละ
สอดคล้อง	230	63.7
ไม่สอดคล้อง	20	5.5
ไม่มีความเห็น	111	30.8
รวม	361	100.0

จากตารางที่ 4.59 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า มีความสอดคล้องในการนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์สำหรับแผนพัฒนาประเทศตั้งแต่ฉบับที่ 9 โดยมีสัดส่วนร้อยละ 63.7 ผู้ที่เห็นว่าไม่สอดคล้องร้อยละ 5.5 และมีผู้ที่ไม่มีความเห็นร้อยละ 30.8 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด โดยเหตุผลที่เห็นสอดคล้องสามอันดับแรกได้แก่ เป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้ใช้ชีวิตอย่างพอเพียงและเกิดประโยชน์อีกมากมาย และเพื่อใช้จ่ายอย่างประหยัดเหมาะสมเพียง

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับ
 วิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย โดยจำแนกตามประเภทการ
 ผลิตและบริการ และการค้า ดังปรากฏตามตารางที่ 60-65

ตารางที่ 4.60 การเปรียบเทียบระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและ
 วิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประเภทการผลิต การบริการ และ
 การค้า

การประยุกต์ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	แหล่ง	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านลักษณะ เทคโนโลยีที่ใช้	ระหว่างกลุ่ม	6.924	3	2.308	3.286	.021*
	ภายในกลุ่ม	269.028	383	.702		
	รวม	275.953	386			
2. ขนาดการผลิต	ระหว่างกลุ่ม	4.546	3	1.515	2.87	.036*
	ภายในกลุ่ม	202.718	384	.528		
	รวม	207.264	387			
3. ด้านแนวคิดเกี่ยวกับ ต้นทุนและกำไร	ระหว่างกลุ่ม	.346	3	.115	.204	.894
	ภายในกลุ่ม	216.783	384	.565		
	รวม	217.128	387			
4. ด้านลักษณะการจัด การที่เกี่ยวกับผลผลิต และปัจจัยการผลิต	ระหว่างกลุ่ม	6.312	3	2.104	4.858	.002*
	ภายในกลุ่ม	167.187	386	.433		
	รวม	173.499	389			
5. ด้านการเน้นการมี ผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย	ระหว่างกลุ่ม	8.727	3	2.909	5.818	.001*
	ภายในกลุ่ม	191.984	384	.500		
	รวม	200.710	387			
6. ด้านการบริหาร ความเสี่ยง	ระหว่างกลุ่ม	4.051	3	1.350	2.34	.073
	ภายในกลุ่ม	222.523	386	.576		
	รวม	226.574	389			
7. ด้านการตอบสนอง ต่อตลาดต่าง ๆ	ระหว่างกลุ่ม	2.497	3	.832	1.627	.183
	ภายในกลุ่ม	197.006	385	.512		
	รวม	199.503	388			

ตารางที่ 4.60 (ต่อ)

ปัจจัย	แหล่ง	SS	df	MS	F	Sig
8. ด้านการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กร	ระหว่างกลุ่ม	7.366	3	2.455	4.92	.002*
	ภายในกลุ่ม	191.959	385	.499		
	รวม	199.325	388			
9. ด้านการเผยแพร่ความรู้และแบ่งปันความรู้สู่สาธารณชน	ระหว่างกลุ่ม	3.674	3	1.225	2.055	.106
	ภายในกลุ่ม	228.795	384	.596		
	รวม	232.468	387			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2.858	3	.953	3.47	.016*
	ภายในกลุ่ม	104.558	381	.274		
	รวม	107.417	384			

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.60 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบ ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประเภทการผลิต การบริการ และการค้า พบว่า ด้านลักษณะเทคโนโลยีที่ใช้ ด้านขนาดการผลิต ด้านลักษณะการจัดการที่เกี่ยวกับผลผลิตและปัจจัยการผลิต ด้านการเน้นการผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และด้านการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ มีความคิดเห็นแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเพื่อให้ทราบความแตกต่างเป็นรายคู่ จึงทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธี LSD ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.61 การเปรียบเทียบรายคู่ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจราย
ย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประเภทการผลิต การ
บริการ และการค้า ในด้านลักษณะเทคโนโลยีที่ใช้

ประเภท	ผลิต	บริการ	ค้าส่ง	ค้าปลีก
ผลิต	-	.13	-.22	.22
บริการ	-	-	-.36*	.09
ค้าส่ง	-	-	-	.44*
ค้าปลีก	-	-	-	-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.61 พบว่า วิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย ไม่
ว่าจะประเภทผลิต บริการ และการค้า ส่วนใหญ่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ด้านลักษณะเทคโนโลยีที่ใช้ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นใน ธุรกิจบริการกับธุรกิจค้าส่ง และธุรกิจค้าส่ง
กับค้าปลีกที่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.5

ตารางที่ 4.62 การเปรียบเทียบรายคู่ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประเภทการผลิต การบริการ และการค้า ในด้านขนาดการผลิต

ประเภท	ผลิต	บริการ	ค้าส่ง	ค้าปลีก
ผลิต	-	.25*	.10	.22*
บริการ	-	-	-.16	-.03
ค้าส่ง	-	-	-	.13
ค้าปลีก	-	-	-	-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.62 พบว่า วิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย ไม่ว่าจะประเภทผลิต บริการ และการค้า ส่วนใหญ่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านขนาดการผลิตไม่แตกต่างกัน ยกเว้นใน ธุรกิจผลิตกับธุรกิจบริการ และธุรกิจผลิตกับธุรกิจค้าปลีกที่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ตารางที่ 4.63 การเปรียบเทียบรายคู่ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประเภทการผลิต การบริการ และการค้า ในด้านลักษณะการจัดการที่เกี่ยวกับผลผลิตและปัจจัยการผลิต

ประเภท	ผลิต	บริการ	ค้าส่ง	ค้าปลีก
ผลิต	-	-0.05	-0.44*	-0.08
บริการ	-	-	-0.40*	-0.03
ค้าส่ง	-	-	-	.37*
ค้าปลีก	-	-	-	-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.63 พบว่า วิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย ไม่ว่าจะประเภทผลิต บริการ และการค้า ส่วนใหญ่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านลักษณะการจัดการที่เกี่ยวกับผลผลิตและปัจจัยการผลิตไม่แตกต่างกัน ยกเว้นใน ธุรกิจผลิตกับ ธุรกิจค้าส่ง ธุรกิจบริการกับธุรกิจค้าส่ง และธุรกิจค้าส่งกับธุรกิจค้าปลีกที่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ตารางที่ 4.64 การเปรียบเทียบรายคู่ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประเภทการผลิต การบริการ และการค้า ในด้านการเน้นการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย

ประเภท	ผลิต	บริการ	ค้าส่ง	ค้าปลีก
ผลิต	-	.32*	.07	.32*
บริการ	-	-	-.26*	.00
ค้าส่ง	-	-	-	.26*
ค้าปลีก	-	-	-	-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.64 พบว่า วิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย ไม่ว่าจะประเภทผลิต บริการ และการค้า ส่วนใหญ่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการเน้นการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายไม่แตกต่างกัน ยกเว้นใน ธุรกิจผลิตกับธุรกิจบริการ ธุรกิจผลิตกับธุรกิจค้าปลีก ธุรกิจบริการกับธุรกิจค้าส่ง และธุรกิจค้าส่งกับธุรกิจค้าปลีกที่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ตารางที่ 4.65 การเปรียบเทียบรายคู่ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจราย
ย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประเภทการผลิต การ
บริการ และการค้า ในด้านการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กร

ประเภท	ผลิต	บริการ	ค้าส่ง	ค้าปลีก
ผลิต	-	.21*	-.24	.14
บริการ	-	-	-.45*	-.07
ค้าส่ง	-	-	-	.38*
ค้าปลีก	-	-	-	-

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.65 พบว่า วิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย ไม่
ว่าจะประเภทผลิต บริการ และการค้า ส่วนใหญ่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ด้านการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กรไม่แตกต่างกัน ยกเว้นใน ธุรกิจผลิตกับ
ธุรกิจบริการ ธุรกิจบริการกับธุรกิจค้าส่ง และธุรกิจค้าส่งกับธุรกิจค้าปลีก ที่มีระดับการประยุกต์ใช้
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ตารางที่ 4.66 (ต่อ)

แนวคิดปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง	ลักษณะ เทคโนโลยีที่ใช้	ขนาดการผลิต	แนวคิดเกี่ยวกับ ต้นทุนและกำไร	ลักษณะการ จัดการที่เกี่ยวข้อง ผลผลิตและปัจจัยการผลิต	การมีผลิตภัณฑ์หลากหลายและ สามารถปรับ เปลี่ยนผลผลิต/ การผลิตได้	การบริหารความ เสี่ยง	การตอบสนอง ต่อตลาดต่างๆ	การพัฒนา คุณภาพชีวิต บุคลากรในองค์กร ชุมชน สังคม และ สิ่งแวดล้อม	การเผยแพร่ ความรู้และ แบ่งปันความรู้สู่ สาธารณชน
- ผลិតินค้าใน จำนวน ไม่มากเพื่อ ไม่ต้องกู้เงินมา ลงทุนมากและเมื่อ มีปัญหาก็สามารถ แก้ไขได้เอง - ถ้าไปจำหน่ายไกล ก็ต้องมีค่าใช้จ่าย เพิ่มขึ้น กลุ่มลูกค้า ในท้องถิ่นมัก พอแล้ว - ต้องการผลิตแบบ ค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้มีความมั่นคง ในธุรกิจ - เพื่อให้คนในท้องถิ่น ได้บริโภคสินค้า ที่ดีมีคุณภาพก่อน - ไม่ผลิตสินค้าใน จำนวนมากเพราะ ตลาดมีขนาดเล็ก ถ้า ผลิตออกมามากจะ เห็นค่าใช้จ่ายมากขึ้น	- ยังไม่มีที่จะขาย กิจการ เพราะไม่ ยากมีการระดม การเงินลงทุน - มีการ ประชาสัมพันธ์จาก แหล่งชุมชน - ถ้าสินค้าขายได้ดีก็ อาจจะขยายการผลิตเพิ่มขึ้น	แต่ส่วนใหญ่จะ เป็นลูกค้ารายย่อย ในท้องถิ่น - ลูกค้าใช้จ่ายที่ไม่ จำเป็นให้ลดลง - ดูลูกค้ารายย่อย ในท้องถิ่น โดย เน้นการบริหารที่ดี ให้แก่ลูกค้า - มีการดูแลคุณภาพ ของสินค้าให้ดีที่สุด ใช้ลูกค้าเกิดความ มั่นใจในสินค้า - ไม่เพิ่มราคาสินค้า เพราะไม่มี ผลกระทบมากนัก แต่จะหันไปลด ค่าใช้จ่ายอื่นๆที่ไม่ จำเป็นลง	สินค้าอื่นได้ดี - เครื่องจักร เครื่องมือที่ใช้ สามารถปรับ เปลี่ยนไปผลิต สินค้าอื่นได้ตาม ฤดูกาลได้ - ใช้เครื่องจักร สามารถปรับ เปลี่ยนไปผลิต สินค้าอื่นได้ โดยที่ ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น - เครื่องมือที่ใช้ก็ มากจากแหล่งที่ ใกล้เคียง และถ้า แหล่งใกล้เคียงไม่มี ก็สามารถหาสิ่งที ก็สามารถทดแทนได้ โดยไม่ต้องไปหา จากที่อื่นที่ไกลๆ	เพราะถ้าไม่มีลูกค้า สินค้าก็จำหน่าย ไม่ได้ - คิดถึงสินค้าที่ไม่ ส่งผลเสียต่อ สภาพแวดล้อมและ กระจายรายได้ทำให้ชุมชนมีรายได้ เพิ่มขึ้น - ควรจะต้องมีสิ่งที มีคุณภาพ ไม่เอา ปริมาณลูกค้าเพื่อ สร้างความมั่นใจ ให้แก่ลูกค้า - ไม่มีการกู้เงินมา ลงทุน โดยใช้งิน ในกลุ่มแทน - ต้องรักษาสภาพ แวดล้อมให้อยู่ ชุมชน โดยต้อง คำนึงถึงจุดนี้ให้มาก	- ไม่มีกำไร - มีกรรมเข้ามา พัฒนาใช้ - มีการตระหนักถึง ความสำคัญของ ชุมชน ว่าควรจะทำ อย่างไรให้ชุมชนอยู่ อย่างมีความสุข - อย่างไม่คำนึงผล โดยไม่ส่งผล กระทบต่อ สภาพแวดล้อม	- ไม่มีกำไรจาก การจำหน่ายสินค้า ก็ขึ้นดีจะให้ค่า - แนะนำให้มีการ แนะนำให้มีการ ปฏิบัติที่เป็น ธรรมชาติและ สามารถเห็นผล กำไรได้จริง - ถ้าชุมชนใกล้ ถึงสถานที่ก็ สามารถเข้ามา ศึกษาดูงานได้ ซึ่ง จะใช้คำแนะนำ ปรึกษาให้ และ สินค้าส่วนใหญ่จะ จำหน่ายในท้องถิ่น	ความรู้ให้แก่ผู้ทีใน ใจ		

4.1.3 ส่วนที่ 3 ผลจากการสนทนากลุ่มย่อยตัวแทนผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย

การศึกษาครั้งนี้ต้องการหาแนวทางที่เหมาะสมให้มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในทางธุรกิจมากขึ้น โดยผลจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มย่อยทำให้ได้แนวทางการประยุกต์ใช้ดังนี้

1) ควรสร้างความรู้ความเข้าใจ และการยอมรับของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้ชัดเจนและมีตัวอย่างการประยุกต์ใช้ในทางธุรกิจมากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันตัวอย่างจะเน้นในภาคการเกษตร ด้านการรวมกลุ่มของสหกรณ์ต่างๆ ดังนั้นควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจกับกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยและขนาดเล็กให้ชัดเจน และเป็นที่ยอมรับมากขึ้น ซึ่งอาจใช้ลักษณะการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจจาก สื่อมวลชนแหล่งต่างๆ เอกสารเผยแพร่เกี่ยวกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือแม้แต่การที่ภาครัฐสร้างแหล่งการเรียนรู้เกี่ยวกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับภาคธุรกิจ

2) ควรมีการทบทวนแนวปฏิบัติหรือเครื่องมือปฏิบัติในการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของนักวิชาการต่างๆ โดยมีการระดมความคิดเห็นเพื่อปรับให้ชัดเจน และสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง และที่สำคัญควรเป็นเครื่องมือที่สามารถนำไปใช้ได้จริงสำหรับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก เพื่อไม่ให้เกิดกระแสการต่อต้านจากผู้ประกอบการที่จะนำเครื่องมือปฏิบัติไปใช้ ยกตัวอย่างเช่น ในบางแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับด้านวางแผนการผลิต ลักษณะแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยไม่เน้นการขยายตัวตามความต้องการของตลาดและผลกำไรในระยะสั้น หรือด้านการบริหารความเสี่ยงต่ำโดยเน้นการขยายกิจการจากกำไรหรือออกหุ้นเพิ่มเติมแทนกู้เงินจากภายนอกเพื่อขยายกิจการเป็นหลักนั้น จะเห็นเป็นแนวปฏิบัติที่ขัดแย้งกับการบริหารธุรกิจทำให้เกิดความคิดที่ต่อต้านกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งในความเป็นจริงแล้วหลักการนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในธุรกิจได้โดยไม่ขัดกับหลักการของการแสวงหากำไร แต่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการไม่เอาर्डเอาเปรียบผู้อื่น หรือแสวงหาผลกำไรจนเกินควรจากการเบียดเบียนประโยชน์ของสังคม ตลอดจนให้คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรในธุรกิจอย่างประหยัด และอย่างมีคุณภาพ สำหรับด้านหลักการด้านบริหารความเสี่ยงจากการกู้ยืมเงินในภาคธุรกิจ ไม่ได้หมายถึงการปฏิเสธการเป็นหนี้แต่เป็นการกู้เงินมาลงทุนเพื่อดำเนินกิจการชนิดที่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงมากนัก สามารถบริหารจัดการได้

3) ควรหาตัวอย่างธุรกิจที่มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้และประสบความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ในท้องถิ่น หรือชุมชน และนำมาเผยแพร่ ให้ผู้ประกอบการรายอื่นๆ สามารถเห็นภาพการประยุกต์ใช้ และเรียนรู้ได้จากธุรกิจตัวอย่างว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในทางธุรกิจในท้องถิ่นนั้นๆ ซึ่งเดิมได้มีการเผยแพร่ตัวอย่างของธุรกิจที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ แต่ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจขนาดใหญ่ ที่มีลักษณะการบริหารไม่สอดคล้องกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในท้องถิ่น

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงรายนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย 2) เปรียบเทียบระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประเภทการผลิต การบริการ และการค้า และ 3) ศึกษาหาแนวทางในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย โดยการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยสามารถแบ่งตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 สรุปผลการศึกษาระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 3 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประเภทการผลิต การบริการ และการค้า

ตอนที่ 4 สรุปผลการหาแนวทางในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

1) ข้อมูลพื้นฐาน

1.1) ลักษณะธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นบุคคลธรรมดาคิดเป็นร้อยละ 69.5 รองลงมาเป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนคิดเป็นร้อยละ 18.8 และลักษณะธุรกิจของผู้ตอบแบบสอบถามที่น้อยที่สุดคือ ลักษณะอื่นๆ ได้แก่ กลุ่มพัฒนาและส่งเสริมอาชีพของหมู่บ้านคิดเป็นเพียงร้อยละ 5.2 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

1.2) ประเภทของกิจการของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสัดส่วนมากที่สุดได้แก่ ธุรกิจบริการคิดเป็นร้อยละ 32.3 รองลงมาได้แก่ ธุรกิจการค้าโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ธุรกิจค้าปลีกคิดเป็นร้อยละ

ละ 29.2 และประเภทกิจการที่มีสัดส่วนน้อยที่สุด ได้แก่ ธุรกิจค้าส่ง คิดเป็นเพียงร้อยละ 10.2 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

1.3) พิสัยของปีที่เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปีพ.ศ. 2505-2552 โดยมีค่าเฉลี่ยปีที่เริ่มดำเนินการอยู่ที่ปีพ.ศ. 2543 และพิสัยของปีที่มีการขยายกิจการตั้งแต่ปีพ.ศ. 2528-2552 โดยมีค่าเฉลี่ยปีที่เริ่มดำเนินการอยู่ที่ปีพ.ศ. 2549 ทั้งในวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก

1.4) ขนาดสินทรัพย์ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสัดส่วนมากที่สุดได้แก่ 100,000 – 250,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมาได้แก่ ขนาดของสินทรัพย์ต่ำกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.4 และขนาดสินทรัพย์ที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดได้แก่ 10,000,001 – 20,000,000 บาท 20,000,001 – 30,000,000 บาท และ 30,000,001 – 40,000,000 บาท เพียงร้อยละ .3 เท่านั้น และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามรายได้ที่มีขนาดสินทรัพย์เกิน 40,000,000 บาทเลย

1.5) ทุนจดทะเบียนของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสัดส่วนมากที่สุดได้แก่ ทุนจดทะเบียนต่ำกว่า 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 67.6 รองลงมาได้แก่ ทุนจดทะเบียน 100,000 – 250,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25.6 และทุนจดทะเบียนของผู้ประกอบการที่มีสัดส่วนน้อยที่สุดได้แก่ ทุนจดทะเบียน 500,001 – 1,000,000 บาท และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีทุนจดทะเบียนเกิน 10,000,000 บาทเลย

2) ข้อมูลด้านโครงสร้างทางการเงิน

2.1) ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 376 ราย ไม่ว่าจะวิสาหกิจขนาดเล็กหรือวิสาหกิจรายย่อย ไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามรายได้ที่มีการรวมทุนกับต่างประเทศเลย

2.2) พบว่าวิสาหกิจขนาดเล็กและวิสาหกิจรายย่อยมีสัดส่วนของแหล่งที่เงินทุนในปีแรก ส่วนใหญ่มาจากธนาคารพาณิชย์ ส่วนสัดส่วนของแหล่งที่มาเงินทุนในปีปัจจุบัน (ปี 2551) พบว่าวิสาหกิจขนาดเล็กมีแหล่งที่มาของเงินทุนเป็นส่วนตัวหรือญาติพี่น้อง แต่วิสาหกิจรายย่อยแหล่งที่มาของเงินทุนยังมาจากธนาคารพาณิชย์เป็นส่วนใหญ่

2.3) ด้านสัดส่วนเงินทุนพบว่าวิสาหกิจขนาดเล็กจะมีเงินลงทุนส่วนใหญ่อยู่ในรูปเงินทุนหมุนเวียนในปีแรกที่เปิดกิจการ แต่วิสาหกิจรายย่อยจะมีเงินลงทุนส่วนใหญ่อยู่ในรูปอสังหาริมทรัพย์ และสำหรับสัดส่วนเงินทุนในปีปัจจุบัน(ปี 2551) พบว่าวิสาหกิจขนาดเล็กจะมีเงินลงทุนส่วนใหญ่อยู่ในรูปอสังหาริมทรัพย์ แต่วิสาหกิจรายย่อยจะมีเงินลงทุนส่วนใหญ่อยู่ในรูปอสังหาริมทรัพย์แทน

3) ข้อมูลด้านการผลิตและการจัดการ

3.1) ด้านสัดส่วนแหล่งที่มาของวัตถุดิบและเครื่องมือเครื่องจักรพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ใช้ในท้องถิ่นก่อน โดยคิดเป็นร้อยละ 47.3 สำหรับวัตถุดิบ และร้อยละ 43 สำหรับเครื่องมือเครื่องจักร โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่คิดว่าสัดส่วนต้นทุนด้านเทคโนโลยีปัจจุบันเปรียบเทียบกับต้นทุนการผลิตทั้งหมดพอดีแล้ว คิดเป็นร้อยละ 50 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

3.2) ด้านแหล่งจำหน่ายสินค้าและบริการที่ผลิตได้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีแหล่งจัดจำหน่ายสินค้าและบริการที่ผลิตได้ส่วนใหญ่อยู่ในท้องถิ่นคิดเป็นร้อยละ 61.3 รองลงมาจำหน่ายนอกท้องถิ่น แต่ภายในประเทศคิดเป็นร้อยละ 32.5 และจัดจำหน่ายภายในภูมิภาคเพียงร้อยละ 3 แต่ไม่มีการจัดจำหน่ายในต่างประเทศเลย โดยยอดขายต่อปีส่วนใหญ่ไม่เกิน 250,000 บาทต่อปี คิดเป็นถึงร้อยละ 70.75 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

4) ข้อมูลด้านแรงงาน

4.1) โดยภาพรวมแล้วพนักงานส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี นั่นคือ อนุปริญญา และต่ำกว่าปวช. โดยคิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 82.78 โดยเฉพาะในวิสาหกิจขนาดเล็กมีสัดส่วนของพนักงานที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีสูงถึงร้อยละ 85.15 และในวิสาหกิจรายย่อยคิดเป็นร้อยละ 78.48 โดยในการประเมินคุณสมบัติของพนักงานกลุ่มที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีนี้พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับ C โดยหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในเกณฑ์ที่สูงที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับ B- ได้แก่ มีความซื่อสัตย์ต่อบริษัท มีความเชื่อมั่นในตัวเอง และมีความใฝ่รู้และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในระดับต่ำที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับ D+ ได้แก่ มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และมีความรู้ด้านการใช้คอมพิวเตอร์

สำหรับวิสาหกิจขนาดเล็กอยู่ในระดับ B- โดยหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในเกณฑ์ที่สูงที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับ B- ได้แก่ มีความใฝ่รู้และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในระดับต่ำที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับ D+ ได้แก่ มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ และมีความรู้ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ และวิสาหกิจรายย่อย อยู่ในระดับ C โดยหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในเกณฑ์ที่สูงที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับ B- ได้แก่ มีความรับผิดชอบ และหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในระดับต่ำที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับ D- ได้แก่ มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ

4.2) การประเมินคุณสมบัติพนักงานที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีนั้นพบว่า โดยภาพรวมจะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ B โดยหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในเกณฑ์ที่สูงที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับ B- ได้แก่ มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ มีความรู้ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ มีความสามารถในการประสานงานติดต่อ มีความอดทนในการปฏิบัติงาน มีความสามารถในการวิเคราะห์ มีความซื่อสัตย์ต่อบริษัท มีความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์และมี วิสัยทัศน์ และมีความเชื่อมั่นในตัวเอง และหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในระดับต่ำที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับ B- ได้แก่ มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงขององค์กร และมีความใฝ่รู้และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

สำหรับวิสาหกิจขนาดเล็กจะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ B- โดยหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในเกณฑ์ที่สูงที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับ B- ได้แก่ มีความรู้ด้านการใช้คอมพิวเตอร์ มีความสามารถในการวิเคราะห์ มีความซื่อสัตย์ต่อบริษัท มีความรับผิดชอบ และหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในระดับต่ำที่สุดอยู่ในเกณฑ์ระดับ C+ ได้แก่ มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับ

การเปลี่ยนแปลงขององค์กร และมีความใฝ่รู้และรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และวิสาหกิจรายย่อยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับ B โดยทุกหัวข้อที่มีการประเมินแล้วอยู่ในเกณฑ์ B ทั้งหมด

4.3) การลงทุนในเครื่องมือและสถานที่เพื่อการวิจัยและพัฒนา รวมถึงค่าใช้จ่ายประจำปีด้านการวิจัยและพัฒนา การฝึกอบรมของวิสาหกิจขนาดเล็กและวิสาหกิจรายย่อยในจังหวัดเชียงรายยังมีน้อยมากโดยมีสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 30 โดยลักษณะการฝึกอบรมที่มีสัดส่วนมากที่สุดคือ ด้านการบริหาร รองลงมาคือการอบรมด้านเทคนิคการผลิต และอันดับสุดท้ายคือ การอบรมด้านการเงิน โดยส่วนใหญ่เป็นการจัดอบรมโดยองค์กรเอง

ตอนที่ 2 สรุปผลการศึกษาระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย

1) ภาพรวมวิสาหกิจรายย่อย

ตารางที่ 5.1 ผลการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยในจังหวัดเชียงราย

แนวคิด	ระดับ	ประเด็นที่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสูง	ระดับ
1. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะเทคโนโลยีที่ใช้	C	1. ไม่เน้นการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศมาใช้	B-
2. แนวคิดด้านขนาดการผลิต	C+	1. การขยายการผลิตมาจากตลาดท้องถิ่นแบบค่อยเป็นค่อยไป 2. ไม่มุ่งผลิตจำนวนมาก ๆ เพื่อให้ต้นทุนต่อหน่วยต่ำลงเรื่อย ๆ	C+
3. แนวคิดด้านต้นทุนและกำไร	C+	1. ใช้เงินจากการสะสมทุนมาขยายกิจการมากกว่าการกู้เงินจากสถาบันการเงิน 2. ไม่เพิ่มวงเงินเชื่อหากกิจการที่ใช้ทุนของตัวเองแล้วมีคำสั่งซื้อเพิ่มขึ้น	C+
4. แนวคิดด้านลักษณะการจัดการที่เกี่ยวกับผลผลิต และปัจจัยการผลิต	C+	1. การให้บริการขายและบริการหลังการขายแก่ลูกค้าอย่างเที่ยงธรรม 2. การลดค่าใช้จ่ายในทางธุรกิจลงโดยไม่ลดแรงงานและค่าวัสดุคิ	C+

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

แนวคิด	ระดับ	ประเด็นที่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสูง	ระดับ
8. แนวคิดด้านการเน้นการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและความสามารถปรับเปลี่ยนผลผลิต/การผลิตได้	C+	1. การใช้วัสดุการผลิตเครื่องมือเครื่องใช้ ท่านสามารถหาทดแทนจากแหล่งใกล้เคียงได้ 2. การจัดการวัตถุดิบส่วนใหญ่ท่านสามารถหาได้จากแหล่งใกล้เคียงและมีให้เลือกมากพร้อมคลังจัดเก็บ 3. การที่โรงงานมีผลผลิตภัณฑ์น้อย อย่าง ย่อมควบคุมง่ายกว่าและคุมสต็อกไม่ยุ่งยาก หรือขายสินค้าตามประเภทที่มีอยู่	C+
8. แนวคิดด้านการบริหารความเสี่ยง	C+	1. การขอสินเชื่อไม่ควรขอมากเกินไป แต่เน้นการชำระคืนได้กำหนด 2. ปฏิบัติตามคำแนะนำด้านภาษีของเจ้าหน้าที่สรรพากรมากกว่านักบัญชี เพื่อป้องกันปัญหาจากการเรียกเก็บภาษีย้อนหลัง 3. ปฏิบัติตามที่ชุมชนต้องการด้านค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อมไปกับที่กฎหมายกำหนดเสมอ 4. นักธุรกิจไม่ควรขยายธุรกิจโดยหวังผลกำไรสูงเป็นหลักสำคัญ	C+
7. แนวคิดด้านการตอบสนองต่อตลาดต่าง ๆ	C+	1. แนวความคิดที่จะไม่แบ่งหุ้นให้ต่างชาติ ถ้าต่างชาติมาขอร่วมทุนผลิตเพื่อส่งออกและเป็นเจ้าของโรงงาน	B-
8. แนวคิดในการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กรชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม	C+	1. แนวความคิดที่องค์กรได้มีการจัดอบรมจริยธรรม คุณธรรม ให้แก่พนักงานอย่างสม่ำเสมอ 2. แนวคิดที่องค์กรของท่านมักจะคำนึงถึงผลกระทบของธุรกิจต่อพนักงาน สิ่งแวดล้อม และชุมชนในอันดับต้น ๆ เสมอ	C+

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

แนวคิด	ระดับ	ประเด็นที่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสูง	ระดับ
		3. แนวคิดที่จะไม่ลดต้นทุนโดยการปลดคนงานออกในกรณีที่ธุรกิจของท่านประสบปัญหาสภาพคล่อง	
9. แนวคิดการเผยแพร่ความรู้และแบ่งปันความรู้สู่สาธารณชน	C+	<p>1. แนวคิดที่ว่าในกระบวนการผลิต/บริการของท่าน ให้มีความสำคัญกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมา และต้องการอนุรักษ์รักษาไว้</p> <p>2. แนวคิดที่ว่าองค์กรของท่านได้ลงทุนในโครงการต่าง ๆ ที่เป็นการแบ่งปันความรู้สู่สาธารณชน เช่น การเผยแพร่ความรู้ทางอินเทอร์เน็ต แผ่นพับ เป็นต้น</p> <p>3. แนวคิดที่ว่าองค์กรของท่านเปิดโอกาสในการเรียนรู้ให้นักศึกษาทั้งในและนอกท้องถิ่นเข้าฝึกงานและเยี่ยมชม</p> <p>4. แนวคิดว่าการบริหารจัดการองค์กรไม่เป็นความลับทางธุรกิจและควรมีการเผยแพร่</p>	C+
ภาพรวมวิสาหกิจรายย่อย	C+		

2) ภาพรวมวิสาหกิจขนาดเล็ก

ตารางที่ 5.2 ผลการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย

แนวคิด	ระดับ	ประเด็นที่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสูง	ระดับ
1. แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะเทคโนโลยีที่ใช้	C+	<ol style="list-style-type: none"> 1. เครื่องจักรและแรงงานได้ผลิตสินค้าอย่างเต็มที่ (Full Capacity) 2. ความสามารถในการซ่อมแซมบำรุงและรักษาเครื่องจักรในกิจการ 3. การใช้เทคโนโลยีการผลิตในประเทศทั้งในด้านเครื่องมือและช่างผู้ชำนาญการ 4. การไม่เน้นการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศมาใช้ 	C+
2. แนวคิดด้านขนาดการผลิต	C+	<ol style="list-style-type: none"> 1. การขยายการผลิตมาจากตลาดท้องถิ่นแบบค่อยเป็นค่อยไป 2. การมีตลาดต่างประเทศรองรับในส่วนเกินที่ผลิตขายภายในประเทศได้ตลอด 3. การรักษาการผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศมากกว่าต่างประเทศ 	C+
3. แนวคิดด้านต้นทุนและกำไร	C+	<ol style="list-style-type: none"> 1. การใช้งบประมาณน้อยเมื่อคิดเป็นสัดส่วนเทียบกับต้นทุนการผลิตรวม 2. การมีสัดส่วนของสินค้าอยู่ในตลาดภูมิภาคของโรงงานที่ตั้งอยู่ 3. แนวคิดที่จะใช้เงินจากการสะสมทุนมาขยายกิจการมากกว่าการกู้เงินจากสถาบันการเงิน 4. การไม่เพิ่มวงเงินเชื่อหากกิจการที่ใช้ทุนตัวเองแล้วมีคำสั่งซื้อเพิ่มขึ้น 	C+

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

แนวคิด	ระดับ	ประเด็นที่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสูง	ระดับ
4. แนวคิดด้านลักษณะการจัดการที่เกี่ยวกับผลผลิต และปัจจัยการผลิต	C+	<ol style="list-style-type: none"> แนวคิดที่ว่าถ้ากิจการมีความจำเป็นต้องมี Sub Contractor จะสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและทุนแก่พวกเขา แนวคิดที่ว่าถ้าจะมีการถ่ายทอด 	C+
		<ol style="list-style-type: none"> เทคโนโลยีจากวิศวกรผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศให้กับคนงานยินดีจะช่วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม แนวคิดการให้บริการขายและบริการหลังการขายแก่ลูกค้าอย่างเที่ยงธรรม 	
5. แนวคิดด้านการเน้นการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและความสามารถปรับเปลี่ยนผลผลิต/การผลิตได้	C+	<ol style="list-style-type: none"> เครื่องจักรที่ท่านใช้สามารถปรับเปลี่ยนไปผลิตสินค้าอื่นได้ง่าย การใช้วัสดุการผลิตเครื่องมือเครื่องใช้ ท่านสามารถหาทดแทนจากแหล่งใกล้เคียงได้ การจัดการวัตถุดิบส่วนใหญ่ท่านสามารถหาได้จากแหล่งใกล้เคียงและมีให้เลือกมากพร้อมคลังจัดเก็บ ไม่คิดว่าการที่โรงงานมีผลผลิตภัณฑ์น้อยอย่างควบคุมง่ายกว่าและคุมสต็อกไม่ยุ่งยาก 	C+
6. แนวคิดด้านการบริหารความเสี่ยง	C+	<ol style="list-style-type: none"> การขอสินเชื่อไม่ควรขอมากเกินไป แต่เน้นการชำระคืนได้ในกำหนด ปฏิบัติตามคำแนะนำด้านภาษีของเจ้าหน้าที่สรรพากรมากกว่านักบัญชี เพื่อป้องกันปัญหาจากการเรียกเก็บภาษีย้อนหลัง ปฏิบัติตามที่ชุมชนต้องการด้านค่าใช้จ่ายด้านสิ่งแวดล้อมคู่ไปกับที่กฎหมายกำหนดเสมอ นักธุรกิจไม่ควรขยายธุรกิจโดยหวังผลกำไรสูงเป็นหลักสำคัญ 	C+

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

แนวคิด	ระดับ	ประเด็นที่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสูง	ระดับ
7. แนวคิดในการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กรชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม	C+	<ol style="list-style-type: none"> 1. แนวความคิดที่องค์กรได้มีการจัดอบรมจริยธรรม คุณธรรม ให้แก่พนักงานอย่างสม่ำเสมอ 2. แนวคิดการลงทุนในการศึกษานวัตกรรมเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมและสังคมให้เติบโตร่วมกันอย่างยั่งยืน 3. แนวคิดที่องค์กรของท่านมักจะคำนึงถึงผลกระทบของธุรกิจต่อพนักงาน สิ่งแวดล้อม และชุมชนในอันดับต้น ๆ เสมอ 3. แนวคิดที่จะไม่ลดต้นทุนโดยการปลดคนงานออกในกรณีที่ธุรกิจของท่านประสบปัญหาสภาพคล่อง 	C+
8. แนวคิดการเผยแพร่ความรู้และแบ่งปันความรู้สู่สาธารณชน	C+	<ol style="list-style-type: none"> 1. แนวคิดที่ว่าในกระบวนการผลิต/บริการของท่าน ให้ความสำคัญกับการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมา และต้องการอนุรักษ์รักษาไว้ 2. แนวคิดที่ว่าองค์กรของท่านได้ลงทุนในโครงการต่าง ๆ ที่เป็นการแบ่งปันความรู้สู่สาธารณชน เช่น การเผยแพร่ความรู้ทางอินเทอร์เน็ต แผ่นพับ เป็นต้น 3. แนวคิดที่ว่าองค์กรของท่านเปิดโอกาสในการเรียนรู้ให้นักศึกษาทั้งในและนอกท้องถิ่นเข้าฝึกงานและเยี่ยมชม 4. แนวคิดว่าการบริหารจัดการองค์กรไม่เป็นความลับทางธุรกิจและควรมีการเผยแพร่ 	C+
ภาพรวมวิสาหกิจขนาดเล็ก	C+		

ตอนที่ 3 สรุปผลการเปรียบเทียบระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อย และวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประเภทการผลิต การบริการ และการค้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบ ระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย จำแนกตามประเภทการผลิต การบริการ และการค้า พบว่ามี 5 ด้านที่มีระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน ได้แก่ ด้านลักษณะเทคโนโลยีที่ใช้ ด้านขนาดการผลิต ด้านลักษณะการจัดการที่เกี่ยวกับผลผลิตและปัจจัยการผลิต ด้านการเน้นการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และด้านการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ มีความคิดเห็นแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

- 1) ด้านลักษณะเทคโนโลยีที่ใช้ ธุรกิจบริการกับธุรกิจค้าส่ง และธุรกิจค้าส่งกับค้าปลีกที่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5
- 2) ด้านขนาดการผลิต ธุรกิจผลิตกับธุรกิจบริการ และธุรกิจผลิตกับธุรกิจค้าปลีกที่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5
- 3) ด้านลักษณะการจัดการที่เกี่ยวกับผลผลิตและปัจจัยการผลิต ธุรกิจผลิตกับธุรกิจค้าส่ง ธุรกิจบริการกับธุรกิจค้าส่ง และธุรกิจค้าส่งกับธุรกิจค้าปลีกที่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5
- 4) ด้านการเน้นการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย ธุรกิจผลิตกับธุรกิจบริการ ธุรกิจผลิตกับธุรกิจค้าปลีก ธุรกิจบริการกับธุรกิจค้าส่ง และธุรกิจค้าส่งกับธุรกิจค้าปลีกที่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5
- 5) ด้านการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กร ธุรกิจผลิตกับธุรกิจบริการ ธุรกิจบริการกับธุรกิจค้าส่ง และธุรกิจค้าส่งกับธุรกิจค้าปลีก ที่มีระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ตอนที่ 4 สรุปผลการหาแนวทางในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย

จากผลการศึกษาข้างต้นจะพบว่าระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงรายนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ทำให้ในการศึกษารั้งนี้ต้องการหาแนวทางที่เหมาะสมให้มีการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในทางธุรกิจมากขึ้น โดยผลจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มย่อยสามารถสรุปแนวทางการประยุกต์ใช้ดังนี้

1) ควรสร้างความรู้ความเข้าใจ และการยอมรับของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อย และวิสาหกิจขนาดเล็กลงในจังหวัดเชียงราย เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้ชัดเจนและมี ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ในทางธุรกิจมากขึ้น

2) ควรมีการทบทวนแนวปฏิบัติหรือเครื่องมือปฏิบัติในการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของนักวิชาการต่างๆ โดยมีการระดมความคิดเห็นเพื่อปรับให้ชัดเจน และสอดคล้องกับ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง และที่สำคัญควรเป็นเครื่องมือที่สามารถนำไปใช้ได้จริง สำหรับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก

3) ควรหาตัวอย่างธุรกิจที่มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้และประสบความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ในท้องถิ่น หรือชุมชน และนำมาเผยแพร่ ให้ผู้ประกอบการรายอื่นๆ สามารถเห็นภาพการประยุกต์ใช้

5.2 อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กลงในจังหวัดเชียงราย มีหลักการพื้นฐานในการวิจัย โดยยึดหลักการสำคัญของแนวปรัชญาที่คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัว และเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการคือ การมีคุณธรรม และความรอบรู้ รอบคอบ ซึ่งจากหลักการและเงื่อนไขสำคัญดังกล่าวนำไปสู่แนวทางปฏิบัติได้จริง 9 ประการ ได้แก่

- 1) ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม นั่นคือ เทคโนโลยีที่ราคาไม่แพง แต่ถูกหลักวิชาการ
- 2) มีขนาดการผลิตที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถในการบริหารจัดการ
- 3) ไม่โลกเกินไปและไม่เน้นกำไรระยะสั้น
- 4) ซื่อสัตย์ สุจริตในการประกอบการไม่เอาเปรียบผู้บริโภค และไม่เอาเปรียบแรงงานหรือลูกค้า ตลอดจนไม่เอาเปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบ
- 5) เน้นการกระจายความเสี่ยงจากการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและ/หรือมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ได้
- 6) เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้เกินความสามารถในการบริหารจัดการ
- 7) เน้นการใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่น และตอบสนองตลาดในท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ตามลำดับ เป็นหลัก
- 8) เน้นให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กร ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม
- 9) ให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ความรู้ และแบ่งปันความรู้สู่สาธารณชน

และจากผลการวิจัยสามารถวัดระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ
วิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย จากแนวปฏิบัติ 9 ประการ ได้อยู่ในระดับ
ปานกลาง (C+) และสามารถสรุปบนพื้นฐาน 3 หลักการ (ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการ
สร้างระบบภูมิคุ้มกันในตัว) และ 2 เงื่อนไข (การมีคุณธรรม และความรอบรู้รอบคอบ) ได้ดังนี้

ตารางที่ 5.3 ระดับการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน 9 แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติ 9 ประการ	พอประมาณ	มีเหตุผล	สร้างระบบ ภูมิคุ้มกัน	คุณธรรม	ความรู้	ระดับการ ประยุกต์ใช้ ของวิสาหกิจ รายย่อย	ระดับการ ประยุกต์ใช้ ของวิสาหกิจ ขนาดใหญ่
1. ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม นั่นคือ เทคโนโลยีที่ราคาไม่แพง แต่ ถูกหลักวิชาการ	/	/	/		/	C	C+
2. มีขนาดการผลิตที่เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถในการ บริหารจัดการ	/	/	/			C+	C+
3. ไม่โลภเกินไปและไม่เน้นกำไรระยะสั้น	/	/	/			C+	C+
4. ซื่อสัตย์ สุจริต ในการประกอบการ ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้บริโภค และไม่เอารัดเอาเปรียบแรงงานหรือลูกค้า ตลอดจนไม่เอารัดเอา เปรียบผู้จำหน่ายวัตถุดิบ			/	/	/	C+	C+
5. เน้นการกระจายความเสี่ยงจากการมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย และ/หรือมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ได้			/		/	C+	C+

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

แนวปฏิบัติ 9 ประการ	พอประมาณ	มีเหตุผล	สร้างระบบ ภูมิคุ้มกัน	คุณธรรม	ความรอบรู้	ระดับการ ประยุกต์ใช้ ของวิสาหกิจ รายย่อย	ระดับการ ประยุกต์ใช้ ของวิสาหกิจ ขนาดใหญ่
6. เน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ก่อหนี้ จนเกินความสามารถในการบริหารจัดการ	/	/	/	/		C+	C+
7. เน้นการใช้วัตถุดิบภายในท้องถิ่น และตอบสนองตลาดใน ท้องถิ่น ภูมิภาค ตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ตามลำดับ เป็นหลัก	/	/	/	/		C+	C+
8. เน้นให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต บุคลากรในองค์กร ชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม			/	/	/	C+	C+
9. ให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ความรู้ และแบ่งปันความรู้ สู่สาธารณชน				/	/	C+	C+

จากระดับการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงรายจากแนวปฏิบัติ 9 ประการ และสรุปบนหลักการพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง 3 หลักการและอีก 2 เงื่อนไข พบว่าระดับการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้นั้นอยู่แค่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงกับอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมของอภิชัย พันธเสน (2546) ซึ่งมีระดับการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินธุรกิจในระดับ C+ หรือระดับปานกลางเช่นกัน โดยผลการศึกษาของอภิชัย พบว่า

- 1) ด้านเทคโนโลยีที่ใช้ถูกหลักวิชาการและมีราคาถูกอุตสาหกรรมทุกขนาดมีการดำเนินงานในลักษณะเดียวกันและให้ความสำคัญในเรื่องนี้ค่อนข้างมาก
- 2) ด้านขนาดการผลิตที่เหมาะสม พบว่ามีขนาดการผลิตที่ขยายใหญ่มากขึ้นกว่าลักษณะค่อยเป็นค่อยไป โดยเฉพาะอุตสาหกรรมขนาดกลางมีแนวโน้มที่จะต้องการขยายกิจการโดยเน้นหลักขนาดที่จะทำให้เกิดต้นทุนที่ต่ำที่สุด (economy of scale) มากกว่าค่อยๆ ขยายตัวออกไปตามความสามารถในการจัดการ
- 3) การไม่เน้นผลกำไรระยะสั้นเป็นหลัก พบว่าถึงแม้ว่าทุกขนาดอุตสาหกรรมจะเห็นด้วยกับการไม่เน้นผลกำไรระยะสั้น แต่ทุกอุตสาหกรรมมีความรู้สึกว่าการแสวงหากำไรเมื่อมีโอกาสเพื่อขยายกิจการให้โตเร็วขึ้นเป็นสิ่งจำเป็น
- 4) การไม่เอาเปรียบผู้บริโภค ผู้จำหน่ายวัตถุดิบและแรงงาน พบว่าถึงแม้ว่าอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดย่อมจะเห็นด้วยในหลักการนี้ แต่ขณะเดียวกันก็มีความคิดว่าการทำธุรกิจถ้าหากไม่พยายามเอาเปรียบผู้อื่นบ้าง ธุรกิจก็จะไปได้ลำบากหรือได้กำไรลดลง ส่วนกรณีอุตสาหกรรมขนาดกลางมีการนำเอาหลักการข้อนี้ไปใช้ในระดับที่มากขึ้น (C+) เนื่องจากเมื่ออุตสาหกรรมมีขนาดใหญ่ขึ้นความจำเป็นที่จะต้องต่อสู้แข่งขันเหมือนกับอุตสาหกรรมขนาดเล็กก็มีน้อยลง และสามารถลดต้นทุนได้จากการที่มีขนาดใหญ่ขึ้น (economy of scale) ทำให้สามารถคิดถึงประเด็นที่ไม่เอาเปรียบผู้บริโภค ผู้จำหน่ายวัตถุดิบและแรงงานได้มากกว่าอุตสาหกรรมที่มีขนาดเล็กกว่า
- 5) การเน้นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและความสามารถในการปรับเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ พบว่าข้อนี้เป็นไปได้ยากในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดกลาง เนื่องจากไม่ใหญ่พอที่จะจัดการผลิตในลักษณะของกลุ่มอุตสาหกรรมที่กระจายผลผลิตให้มีความหลากหลายได้ เมื่อกิจการไม่ใหญ่มากนักส่วนแบ่งของตลาดก็เล็ก ความเสี่ยงในเรื่องอุปสงค์ที่เปลี่ยนแปลงไปมีไม่มาก และหลายแห่งอาจผลิตตามคำสั่งซื้อที่มี
- 6) การเน้นการบริหารความเสี่ยงต่ำ พบว่า อุตสาหกรรมขนาดเล็ก ขนาดย่อมและขนาดกลางมีคะแนนแตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นว่าอุตสาหกรรมขนาดเล็กมีทุนน้อยมีแนวโน้มที่จะพึ่งทุนจากภายนอกมากกว่า และเมื่อมีขนาดใหญ่ขึ้นการพึ่งทุนจากภายนอกจะลดลง

7) การเน้นการขายตัวจากตลาดในท้องถิ่น ตลาดในภูมิภาค ตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ ตามลำดับ พบว่าอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดย่อมจะพึ่งพิงตลาดในท้องถิ่นและในภูมิภาคมากกว่า และเมื่อขยายใหญ่ขึ้นเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางมีความจำเป็นต้องพึ่งตลาดต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

และจากผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ทราบว่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับธุรกิจ ซึ่งหมายถึงวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงรายได้เพียงระดับปานกลางเท่านั้น สาเหตุส่วนหนึ่งอาจจะเนื่องมาจากความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าสามารถนำมาใช้ได้จริงในสภาพความจริงหรือไม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยในบทที่ 4 ที่ทำการสำรวจด้วยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยยึดหลักปฏิบัติ 9 ประการว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด สามารถสรุปผลได้ว่า แนวปฏิบัติที่ผู้ตอบแบบสอบถามเกินร้อยละ 80 เห็นด้วยมีเพียงสองด้านเท่านั้น ได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตคือ การใช้เทคโนโลยีที่ไม่แพงแต่ถูกหลักวิชาการ และด้านความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบการ โดยไม่เอาเปรียบผู้บริโภค แรงงานและผู้จำหน่ายวัตถุดิบ เป็นคุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับผู้ประกอบการในยุคปัจจุบัน

ส่วนแนวปฏิบัติที่ผู้ตอบแบบสอบถามประมาณร้อยละ 60-70 เห็นด้วย ได้แก่ 1) ด้านวางแผนการผลิตควรคำนึงถึงความมั่นคงของกิจการในระยะยาวเป็นหลักแทนมุ่งหวังผลตอบแทนระยะสั้น 2) ด้านการมีสินค้าหลากหลายและการวางแผนปรับเปลี่ยนรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่แล้วเพื่อลดความเสี่ยงจากราคาสินค้าที่ผันผวน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดที่เปลี่ยนแปลง 3) ด้านการเติบโตของกิจการควรเริ่มต้นโดยเน้นตลาดท้องถิ่น ตลาดภูมิภาค ตลาดในประเทศ และตลาดต่างประเทศตามลำดับ และ 4) ด้านการแบ่งปันความรู้ไม่ว่าจะเป็นด้านบริหารจัดการ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือด้านอื่นๆกับผู้ที่สนใจ นักเรียน นักศึกษา ทั้งในท้องถิ่นและในประเทศ

แนวปฏิบัติที่ผู้ตอบแบบสอบถามเพียงประมาณร้อยละ 50-60 เห็นด้วยได้แก่ 1) ด้านวางแผนการผลิตลักษณะแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยไม่เน้นการขายตัวตามความต้องการของตลาดและผลกำไรในระยะสั้น 2) ด้านการบริหารความเสี่ยงต่ำโดยเน้นการขายกิจการจากกำไรหรือออกหุ้นเพิ่มเติมแทนกู้เงินจากภายนอกเพื่อขยายกิจการเป็นหลัก และ 3) ด้านการให้ความสำคัญกับการลงทุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กรรวมถึงชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม

ซึ่งแนวปฏิบัติกลุ่มหลังนี้จะเห็นได้ว่าเป็นหลักปฏิบัติที่ขัดแย้งกับหลักการในการแสวงหากำไรสูงสุดของธุรกิจ และในสภาพเศรษฐกิจในขณะนี้ทำให้ธุรกิจพยายามแสวงหากำไรให้กับธุรกิจของตนให้มากที่สุด และไม่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตบุคลากรในองค์กรรวมถึงชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม เท่าที่ควร สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องแนวทางการ

พัฒนาระบบการจัดการของธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้วยการใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของกัญญามาน อินทวงศ์ และคณะ (2550) พบว่าธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ศึกษาจำนวน 42 ธุรกิจมีจำนวน 15 ธุรกิจที่มีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้บางส่วน นั่นคือกลุ่มแรกธุรกิจประเภทธุรกิจชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะการขอทุนจากหน่วยงานราชการ แต่ไม่สามารถรวมกลุ่มได้เข้มแข็ง มีลักษณะการจ้างงานเป็นระยะไม่ต่อเนื่อง ขาดการสร้างเครือข่ายร่วมกัน และปัญหาที่พบคือธุรกิจประเภทนี้เกิดจากแรงผลักดันของหน่วยงานราชการมากกว่าความต้องการอย่างแท้จริง ส่วนอีกกลุ่มคือ ธุรกิจเอกชน ซึ่งจะสนใจแสวงหากำไรมากกว่าการทำประโยชน์เพื่อชุมชน ขาดการสร้างเครือข่ายทางธุรกิจ และไม่ได้ใช้ทุนทางสังคมด้านการรวมกลุ่มธุรกิจด้วยกัน ทั้งยังไม่ได้เน้นการสร้างทุนสิ่งแวดล้อม และแข่งขันเพื่อความอยู่รอดเป็นสำคัญ และผู้ประกอบการส่วนใหญ่เข้าใจว่าการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของเกษตรกรรมมากกว่าการใช้กับธุรกิจทั่วไป

ดังนั้นจากการทำสนทนากลุ่มย่อย และการสัมภาษณ์ ทำให้ผู้วิจัยได้แนวทางในการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงรายดังนี้

1) ควรสร้างความรู้ความเข้าใจ และการยอมรับของผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้ชัดเจนและมีตัวอย่างการประยุกต์ใช้ในทางธุรกิจมากขึ้น

2) ควรมีการทบทวนแนวปฏิบัติหรือเครื่องมือปฏิบัติในการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของนักวิชาการต่างๆ โดยมีการระดมความคิดเห็นเพื่อปรับให้ชัดเจน และสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง และที่สำคัญควรเป็นเครื่องมือที่สามารถนำไปใช้ได้จริงสำหรับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็ก

ซึ่งจากแนวทางทั้งสองข้อข้างต้นนี้เป็นเรื่องของ การสร้างความรู้ความเข้าใจที่แท้จริงในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้งในส่วนของผู้ประกอบการเองและในส่วนของผู้กำหนดแนวปฏิบัติ ให้มีความเข้าใจที่ถูกต้องก่อนและส่งผลถึงแนวปฏิบัติที่เหมาะสมและเป็นไปได้จริงในทางปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับบทความเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจของ พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์ (2549) ที่พบว่าปัญหาสำคัญของการพยายามที่จะนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในภาคธุรกิจ คือการขาดความเข้าใจที่ถูกต้อง โดยคนส่วนใหญ่มักคิดว่าเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องเกษตรกรรม เป็นเรื่องของคนชนบท และเป็นเรื่องไกลตัวสำหรับคนเมืองหรือภาคธุรกิจที่แสวงหากำไรสูงสุด ซึ่งในความเป็นจริงหลักการนี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในธุรกิจได้โดยไม่ขัดกับหลักการของการแสวงหากำไร แต่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น หรือแสวงหาผลกำไรจนเกินควรจากการเบียดเบียนประโยชน์ของสังคม ตลอดจนให้คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรในธุรกิจอย่างประหยัด และอย่างมีคุณภาพ สำหรับด้านหลักการด้านบริหารความเสี่ยงจากการกักเงินในภาคธุรกิจ ไม่ได้

หมายถึงการปฏิเสธการเป็นหนี้แต่เป็นการกู้เงินมาลงทุนเพื่อดำเนินกิจการชนิดที่ไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงมากนัก สามารถบริหารจัดการได้ องค์กรธุรกิจสามารถประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ในสองระดับ คือเศรษฐกิจพอเพียงระดับพื้นฐาน และเศรษฐกิจพอเพียงระดับก้าวหน้า โดยในระดับพื้นฐานมุ่งเน้นที่การสร้างกิจการเพื่อให้อยู่รอดในธุรกิจและพัฒนาศักยภาพเพื่อการเจริญเติบโตของกิจการ ในขณะที่เศรษฐกิจพอเพียงระดับก้าวหน้า จะให้ความสำคัญกับการแบ่งปันหรือการใช้ทรัพยากรร่วมกันหรือการรวมกลุ่มทั้งในแนวดิ่งตามสายอุปทาน (Supply Chain) และแนวราบในลักษณะของเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster) จนพัฒนามาสู่ความร่วมมือระหว่างกลุ่มธุรกิจหรือเครือข่ายวิสาหกิจต่างๆ เพื่อสร้างให้เกิดความยั่งยืนของกิจการ

1) ควรหาตัวอย่างธุรกิจที่มีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้และประสบความสำเร็จเป็นที่ประจักษ์ในท้องถิ่น หรือชุมชน และนำมาเผยแพร่ ให้ผู้ประกอบการรายอื่นๆ สามารถเห็นภาพการประยุกต์ใช้ โดยควรได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และแนวทางข้อนี้สอดคล้องกับงานวิจัยอภิชัย พันธเสน และคณะ(2546) ว่าการจะส่งเสริมให้มีการบริหารธุรกิจตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้นรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงอุตสาหกรรมควรมีรางวัลให้แก่ธุรกิจที่มีคะแนนสูงสุดในการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวม หรือที่เน้นหลักการสำคัญบางจุด เช่น การใช้เทคโนโลยีที่ถูกหลักวิชาการแต่มีราคาถูก เน้นการทำงาน เน้นความซื่อสัตย์สุจริต และมีการบริหารความเสี่ยงต่ำ เป็นต้น และควรเร่งให้มีการทำดัชนีชี้วัดระดับเศรษฐกิจพอเพียงของอุตสาหกรรมเพื่อหาทางส่งเสริมในทางที่เหมาะสมต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่นำเสนอข้างต้นพบว่าระดับการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงรายอยู่เพียงระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งควรมีการสนับสนุนและหาแนวทางที่จะให้มีระดับการประยุกต์ใช้ที่สูงขึ้นเพื่อประโยชน์สูงสุดของระบบเศรษฐกิจ โดยควรมีร่วมมือในผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการประยุกต์ใช้ทั้งหมดแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1) ผู้ประกอบการวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย โดยมีข้อเสนอแนะคือ

ตัวผู้ประกอบการเองควรทำความเข้าใจถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ และถูกต้องก่อน เพื่อที่จะได้นำไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์กับธุรกิจ

ผู้ประกอบการสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมไปประยุกต์ใช้กับธุรกิจได้ หรืออาจเพียงนำหลักการบางข้อไปใช้และพัฒนาไปสู่หลักการของเศรษฐกิจพอเพียงในข้อต่อไป

จากความแตกต่างระดับการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในแต่ละประเภทของธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจผลิต ธุรกิจบริการ หรือธุรกิจค้าส่งค้าปลีก ทำให้เห็นว่าแต่ละประเภทของธุรกิจสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ได้แตกต่างกันในแต่ละด้านตามความเหมาะสมและลักษณะของแต่ละธุรกิจ

ในการพัฒนาเพื่อหาแนวทางในการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงผู้ประกอบการเองเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถช่วยระดมความคิดเห็นร่วมกับฝ่ายอื่นๆ เพื่อหาแนวปฏิบัติที่เหมาะสมได้

1) หน่วยงานภาครัฐ

หน่วยงานภาครัฐมีส่วนสำคัญอย่างมากในการสร้างความรู้ความเข้าใจและเผยแพร่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ถูกต้องและชัดเจนเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถนำไปใช้ในทางปฏิบัติทางธุรกิจ โดยนำเสนอในรูปแบบของสื่อต่างๆ หรือแหล่งเรียนรู้ให้กับผู้ประกอบการรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กลงในจังหวัดเชียงราย

หน่วยงานของรัฐควมหาตัวอย่างธุรกิจที่ประสบความสำเร็จโดยยึดหลักการบริหารตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในท้องถิ่นหรือชุมชน และเป็นธุรกิจที่ไม่ใหญ่มากมีการบริหารที่สอดคล้องกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กลงในจังหวัดเชียงราย และสนับสนุนเผยแพร่ให้เป็นที่รู้จัก

สนับสนุนการสร้างศูนย์การเรียนรู้จากธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ โดยยึดหลักการบริหารตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในท้องถิ่นหรือชุมชน ให้ผู้ประกอบการอื่นสามารถเข้าศึกษาดูงาน และเรียนรู้ได้

2) สถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษาในจังหวัดเชียงรายควรมีส่วนในการอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับกลุ่มผู้ประกอบการ หรือแม้แต่นักศึกษาในสถาบันการศึกษาที่จะเป็นผู้ประกอบการในอนาคต ให้เข้าใจในหลักการที่ถูกต้อง

สถาบันการศึกษาสามารถเป็นตัวกลางในการระดมความคิดเห็นของนักวิชาการด้านต่างๆ เพื่อหาแนวปฏิบัติที่ถูกต้องตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

5.4 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

เพื่อให้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้จริงและต่อยอดการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กในจังหวัดเชียงราย อาจทำการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นต่อไปนี้

1) นำแนวปฏิบัติที่ได้จากการระดมความคิดไปวัดระดับการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กของจังหวัดเชียงรายใหม่ ซึ่งอาจทำให้ได้ระดับที่สูงขึ้นและนำไปเป็นแนวปฏิบัติได้

2) ควรเลือกวิสาหกิจรายย่อยและวิสาหกิจขนาดเล็กที่มีระดับการประยุกต์ใช้ในระดับสูงมาเป็นตัวอย่างหรือต้นแบบในการศึกษาวิธีการบริหารจัดการตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในเชิงลึก และจะได้นำเป็นต้นแบบการเรียนรู้ในท้องถิ่นและชุมชนต่อไป